

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Hišna revolucija v Egiptu:

Kralj Faruk odstranil fašistični režim

Energičen nastop mladega kralja proti vafdistom, ki so uvajali v Egiptu fašizem — V ozadju je borba med vplivom Anglije in Italije

KAIRO 31. decembra. br. Huda notranjepolitična kriza, ki je nastala zaradi sporov med mladim egiptovskim kraljem Farukom in vladajočo večinsko stranko vafdocev, je bila včeraj rešena na nepričakovan način. Mladi komaj 17-letni kralj je enostavno odstavil vladno in imenoval novo. Spori so nastali zaradi različnega tolmačenja ustavnih določb v pogledu prerogativne krone. Najbolj pa je vladna Nahas paša zamerila mlademu kralju, da je izbral za svoje svetovalce največje nasprotnike vladajoče stranke, ki ima sicer v parlamentu absolutno večino in ki ji gre glavna zasluga, da se je Egipt rešil izpod man-

datne oblasti in postal samostojen. Spričo resnosti položaja so si vafdočevci prizadevali rešiti nastali konflikt mirnim potom. Nahas paša je predlagal, naj se ustanovi posebna komisija, ki naj izdela avtentično tolmačenje ustavnih določb, da bi se enkrat za vselej prepričali sliči spori med vladno in krono. Kralj je na ta predlog pristal, toda v to komisijo je imenoval zopet izključno najizrazitejše politične nasprotnike vafdocev. Tako nastopanje pa je Nahas paša odklonil in zagrozil, da bo s svojimi fašistično organiziranimi četami plavalih srajc izvršil državni udar.

Na to grožnjo je mladi kralj po posvetu z angleškim poslanikom sam izvedel neke vrste hišno revolucijo. V pretekli noči je izdal proglas, v katerem objavlja, da je vladna Nahas-paše odstavljena. V svojem proglasu ostro kritizira njeno delo in sklicujoč se na to, da vlada že dolgo več ne uživa zaupanja večine prebivalstva, imenoval novo vladno, v kateri so pod vodstvom šefa liberalne stranke Muhameda Paše združene vse opozicijske stranke. Nova vlada je včeraj prevzela posle in naprvo v okviru obsežnih varnostnih ukrepov odredila razpust vafdističnih fašističnih organizacij. Ta razplet krize je vso javnost

presenetila in napovedujejo se novi hudi notranjepolitični boji. Izgleda pa, da so v ozadju tuji vplivi in da je vsa ta kriza zgolj odraz zakulisne borbe med Anglijo in Italijo. Vafdisti so uvajali v Egiptu nekaj fašističen režim ter skušali kar najbolj izločiti vpliv Anglije. Mladi kralj, ki je bil vzgojen v Angliji in je pod vplivom angleških svetovalcev, je sedaj nastopil proti tem težnjam vladajoče stranke. Preokret pomeni za to poraz fašizma. Bodočnost pa bo še le pokazala, ali je ta zmaga Angležev trajnejše vrednosti.

Sreče, uspehov in zadovoljstva polno leto 1938 želimo vsem naročnikom, inserentom in čitateljem „Slovenskega Naroda“!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Politični obzornik

Zadoščenje prihaja
Prejmi občinski odbor pod županom Cirilom Pircem v Kranju je kupil za 800 tisoč dinarjev tako zvano prevolsko posestvo, ki obsega stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem, 9 ha njiv, 5 ha travnikov in 9 in pol ha gozda. Radi tega nakupa se je bivšemu županu očitalo, da je lahkomišlno gospodaril z občinskimi imetijem in se je radi tega moral celo zagovarjati pred oblastjo. Iz poročila o zadnji seji občinske uprave v Kranju, ki ga objavlja »Sobotnik«, pa je razvidno, da je tovarna Semperit ponudila mestni občini nakup 2 ha tega zemljišča in da bi bila voljna plačati za to 12 Din, kar bi znašalo 240.000 Din. Ostane torej občini še nad 21 ha, za katere se še javljajo kuptci. Vzemimo, da se bo to preostalo zemljišče prodalo — ne m² po 12, marveč samo po 6 Din, bo kranjska občina dobila za te parcele 1 milijon 290.000 Din. Ostalo ji bo torej čistih 730.000 Din in povrh še hiša z gospodarskim poslopjem!
Pa so pravili, da je župan Pirc slabo gospodaril in zapravil občinsko imetje! Dejstva izpričujejo nasprotno in mu dajejo sijajno zadoščenje!

Slovenskega drž. praznika ne bo!

Zebelili smo, da so zastopniki nekaterih gorenjskih občin na svojem sestanku v Radovljici dne 4. t. m. sklenili resolucijo, v kateri so zahtevali, da se praznik 29. oktobra za slovenski državni praznik. Proti tej resoluciji so se takoj spopetka javili pomisleki, ki niso bili neutemeljeni. Sresko načelnstvo v Radovljici je namreč poslalo občinam svojega delokroga okrožnico št. 12.263/1 z dne 14. 12., v kateri jih opozarja, da bi bilo sprejeti take resolucije prekoračenje delokroga, ki je določeno po zakonu občinam, in bi moralo vsak tak sklep razveljaviti. Občine so se seveda ravnale po tej okrožnici. Sklep jeseniške občine v tej stvari je sreski načelnik sistrjal.

Intelektualci in delavstvo

O razmerju med intelektualci in delavstvom razpravlja »Kultura« in izvaja: »Novo stanje stvari je vsililo intelektualcem nove misli. Počasi ali sigurno so začeli uvledavati, da je njihov položaj v neozdravljivi krizi... Pogledali so se v socijalne probleme. Nekateri so prešli od teorije k praksi... Mnogi diskutirajo in filozofirajo še vedno po kavarnah in pisarnah. Pravijo, da ne vedo, kaj bi začeli, pravijo, da nimajo prilike, ker niso zaposleni v tovarnah. Delavcem je treba nuditi kulturo. Do njih se lahko pride. Sestajajo se v raznih svojih organizacijah in društvih. Zela si kulture in znanja, kakor premrli solca. Približajmo se. Dobiček bo na obeh straneh. Vi nam boste dali svoje teoretično znanje, mi pa vam našo voljo, vzdržljivost in razmah...« — Za kulturno izobrazbo našega delavstva bi se res lahko več storilo, kakor se dejansko stori!

Poslanec Kostrenčič, Rim in Berlin

Pri razpravi o proračunu zunanega ministrstva v finančnem odboru je govoril tudi narodni poslanec Luka Kostrenčič iz Zagreba, ki je nedavno prestopil iz zvezljoradnjskega kluba v poslanski klub JRZ. Kakor poroča glavno glasilo JRZ »Samoprijava«, je Kostrenčič izjavil: »Jasno je, da se ne more večno vzdržati porazdelitev na zmagovalce in premagance, ako se iskreno želi, da se Evropa ne konsolidira. A Jugoslavija nima niti namena, niti je v njenem interesu, da bi gojila neko večno sovražstvo proti svojim bivšim sovražnikom. A samo po sebi se razume, da je za popolno izmirjenje in sodelovanje vseh podonavskih in balkanskih narodov eden glavnih pogojev dobri odnosi med Jugoslavijo in Italijo, ki je edina izmed velic naša sosedica, s katero je politično najintimnejše povezana večina naših ostalih sosedov. Potemtakem je mir na Jadrano ne samo prvorazrednega življenjskega interesa za Jugoslavijo in za Italijo, marveč tudi za splošni mir vse Evrope. Poleg tega moramo vedno upoštevati tudi to, da smo mi gospodarsko v prvi vrsti navezani na države osovine Berlin—Rim in na države rimskega trikotja, a ta gospodarski moment ne smemo v zunanji politiki prezreti!«

Borzna poročila

CURIE 31. decembra Beograd 10.—, Pariz 14.675, London 21.615, New York 4.250, Bruselj 73.35, Milan 22.75, Amsterdam 240.625, Berlin 174.225, Dunaj 80.25, Praga 15.18, Varšava 82.—, Bukarešta 3.25.

Izgon Židov iz Rumunije

Izgnani bodo vsi Židje, ki so šele po letu 1918 dobili rumunsko državljanstvo

Bukarešta, 31. dec. br. V izvajanju svojih včerajšnjih sklepov je vlada odredila, da se mora takoj izvesti revizija državljanstva vseh v Rumuniji živečih Židov. Vsi oni Židje, ki so postali rumunski državljani še le po letu 1918, bodo izgubili rumunsko državljanstvo in bodo kot nezahvaljeni tuji izgnani iz države. Odstranjenje Židov iz državne službe se je že pričelo. Vsi židovski učitelji, profesorji, upravni uradniki in sodni uradniki so razrešeni. Izdan bo tudi poseben odlok glede židovskih odvzetnikov. S posebno uredbo bodo odvzete koncesije vsem židovskim trgovcem. Med drugimi je bil odstavljen tudi ravnatelj poluradne poročevalske agencije Rador, ki je židovskega pokolenja.

Čeravno javnost v splošnem nastop proti Židom odobrava, so vendar razni drugi ukrepi nove vlade izzvali v javnosti veliko

nerazpoloženje. Posebno hud odpor je nastal proti nameravam ustanovitvi fašistične milice. Vlada namerava v vsakem srezu ustanoviti posebno polvojaško organizacijo, ki bi imela v vsakem srezu najmanj tisoč zanesljivih ljudi. Naloga te organizacije bi bila strogo kontroliranje izvajanja vladnih ukrepov. Šefi opozicijskih strank, med njimi zlasti vodja narodnih zarastov, so zelo ostro nastopili proti tej nameri in zagrozili z najodločnejšim odporom.

Bolgarija jih ne mara

Sofija, 31. dec. br. Vlada je izdala vsem obmejnim organom stroga navodila, da ne smejo dovoli nobenemu iz Rumunije izgnanemu Židu dostop na bolgarsko ozemlje. Konzularni zastopniki v Rumuniji so dobili nalogo da Židom ne smejo izdati nobenega vizuma.

Francova ofenziva na Teruel odbita

Vsi dosedanji napor in žrtve, da bi republikancem zopet iztrgali Teruel, so ostali zaman

Puebla de Valverde, 31. dec. Dočim se prodiranje republikancev v Teruelu nadaljuje, so na okoljskih vrhovih nacionalisti izvršili dva protinapada. Še huja od prejšnjih. Republikanske čete ki branijo vrhove okoli Teruela so te napade odbile. Nacionalisti so v teh bojih uporabili tanke in letalstvo ter težko topništvo, ki je včeraj obstrlevalo republikanske postojanke. Nepretrgoma tri ure. Glavni cilj nacionalističnega napada je bil vrh Soro južnozahodno od Teruela. Boj na vrhovih nad Teruelom je trajal vse dan. Kljub temu, da so nacionalisti vrgli v boj močne oddelke, se jim ni posrečilo prebiti republikanske vrste. Republikanci so izjavili vsa prizadevanja nacionalistov. Popoldne so na nacionalisti poskušali vzhodno od Teruela izvršiti še en napad. Pri tem so republikanci zaplenili dva

tanka in iztrgali nacionalistom teren, ki so ga prejšnji dan izgubili. Vse dan je bilo letalstvo, tako vladno kakor nacionalistično, zelo živo, in se je večkrat spustilo v neobsejne boje.

Zamenjava na smrt obsojenih jetnikov

London, 31. dec. d. Po posredovanju angleškega poslanika v Henđayu sira Chilthona, angleškega odpravnika poslov v Barceloni Lecheia ter mednarodnega Rdečega križa je bil sklenjen dogovor o zamenjavi 200 političnih ujetnikov, kiso jih Francove oblasti obsojile na smrt, z enakim številom političnih ujetnikov na republikanski strani. Pričakujejo, da bo prišlo še do nadaljnjih izmenjav ujetnikov.

Anglija in nova irska ustava

Severna Irsko ostane pod Anglijo

London, 31. dec. d. Po uradni objavi zunanega ministrstva bo angleška vlada proučila položaj, ustvarjen z novo irsko ustavo ter nove ustave nikakor ne bo proklamiral v tem smislu, kakor da bi se izpremenilo načelno stališče svobodne države Irske ali države »Eire« kot članice britanskega imperija. Preskrbela si je tudi zagotovilo vlad Kanade, Avstralije, Nove Zelandije in Južne Afrike da bodo zavzele napram nov irski ustavi enako stališče. Angleška vlada nasprotuje ne more priznati, da bi uporaba izraza »Eire« ali »Ireland« ali sploh kaka določba nove ustave vsebovala kako pravico na ozemlje ali zakonodajno

dajo severne Irske, ki predstavlja del zedinjene kraljevine, oziroma, da bi se v kakršnikoli obliki nanasala na stališče severne Irske, v kolikor predstavlja bistven del zedinjene kraljevine.

Angleška vlada smatra torej, da se uporaba izraza »Eire« nanaša samo na ozemlje, ki se je doslej imenovalo svobodno država Irsko. Predsednik severne irske vlade je izrazil, da so vsi zadovoljni z izjavo, ki jo je v zvezi z novo ustavo Irške podala angleška vlada. Lord Craigho je še dodal, da ostajajo vsi prebivalci severne Irske zvesti angleški kroni.

Cingtau v plamenih

Z letal in vojnih ladij obstreljujejo mesto

Hankov, 31. dec. d. Včeraj so Japonci utrjevali postojanke, ki so jih zavzeli v zadnjih dneh na pohodu proti Cingtau. Japonsko prodiranje je po kitajskih trditvah zastalo pri Vejhsien, kjer so kitajske čete porušile železnico ter razstrelile najvažnejše železniške mostove. Župan Cingtau je odredil izpraznitev mesta, kakor tudi, da naj se požgo vsa javna poslopja pred evakuacijo. V mestu je samo še par tisoč kitajskih vojakov, ki bodo uporabljeni za gverilsko vojno.

je z zažigalnimi bombami, zaradi česar so nastali ponekod veliki požari. Pred Cingtauskim luko se je usidralo 45 japonskih vojnih ladij, ki so vse popoldne neprestano obstreljevale posamezne pomembnejše objekte v mestu. Letala in vojne ladje imajo nalogo držati kitajsko vojsko v Cingtau v šahu toliko časa, dokler pehota ne prode od Cinana do morja. Japonci menijo, da bodo na ta način zajeli vso kitajsko vojsko v mestu.

Ukrepi za obrambo Hankova

Sanghaj, 31. dec. AA. Maršal Čangkajek je odredil, da zgradi 800 straznic iz jekla in železobetona na vseh cestah, ki vodijo

v Hankov, da se onemogoči nadaljnje prodiranje Japoncev. Straznice bodo opremljene s protiletalskimi topovi, strojnimi in metalni min. obdane pa bodo z jarki, kjer bo lovilo presora za veliko zalogo municije in živeža za posadko.

Kitajci zopet osvojili Kvangteh in Fujan

Sanghaj, 31. dec. AA. Kitajski listi poročajo, da so kitajski oddelki zavzeli Kvangteh, južnozahodno od jezera Taihu in da se zdaj bore, da odrežejo od zaledja japonske oddelke, ki operirajo okoli Hangčova. Kitajske čete so ponovno zavzele tudi Fujan, južno od Hangčova. Izvršili so protinapad 28. decembra opolne v strahovitem dežju in izrabili priliko, ko se Japonci niso pripravili za obrambo. Drugi kitajski oddelki, ki operirajo v istih krajih, ogrožajo japonske utrbe pri Juhangu.

Katoliški list o dr. Mačkovem poslancu

Preteklo nedeljo je imel v Preku, na otoku nasproti Zadra šod narodni poslanec dr. Mačkovec liste profesor Ljudevit Tomasič. O tem shodu poroča »Katolik«, glasilo šibeniške škofije, ki ga urejuje don Ante Radić in pravi: »Nesmisel je in neumnost, ako poedinci sebe istovetujejo s hrvatskim narodom in s hrvatskim pokretom, kakor da hrvatski pokret z njimi stoji in pada. Se nesramneji pa je, ako isti ljudje, zlasti ako so prišli na položaj prav s pomočjo duhovščine, nastopajo proti duhovnikom in grmijo s hribov in dolin na »pope«... Poslanec Ljudevit Tomasič je prišel med nas, da »politični subjekt« — narod potipa za »politični puls« in da nas informira o gospodarskih vprašanjih in o političnem položaju. Tako se piše. Toda od »političnega subjekta« je Tomasič napravil »političen objekt«, solil je pamet vsem in delil lekcije na levo in desno. Dejstvo je nadalje, da se njegova politična razlaganja popolnoma krijejo z nauki rdečevlčevcev, katerim je glavni cilj napadati osvražene »pope«. Sem ter tja je govoril in primerjal duhovnike volkovom, ki se skrivajo pod trinitni haljami in prihajajo med ljudstvo v ovčji obleki. Naglašal je, da so popi plačani, da razbijajo složne hrvatske vrste.« — »Katolik« ostro obsoja Tomasičev govor in zahteva polno zadoščenje za izrečene žalitve, sicer si bo duhovščina sama poskela primerno zadoščenje.

Za slavo, veličino in bodočnost slovenskih narodov!

Slovenski sokolski savez je na svoji seji v Krakovu sprejel in izdal poseben proglas na vso slovensko javnost. To proglas je tako pomemben, da ga na tem mestu objavljamo tudi mi. Proglas slove:
Zveze, združene v Slovenskem sokolskem savezu (SSS) in njih organizacijski člani (župe, okrožja, društva, gnezda, čete) se ne smejo pridruževati javnim izjavam proti nobenemu narodu, čigar sokolska ali junška zveza je član Slovenskega sokolskega saveza. O dogodkih, ki bi mogli ogroziti dobre medsebojne odnose teh narodov, naj se posvetuje predsedništvo SSS z zastopniki sokolstva, oziroma junštva teh narodov. Na takem posvetovanju naj se predmet z obeh strani pravilno in iskreno obrazloži, da bi sokolstvo, oziroma junštvo moglo, kolikor je mogoče, čestno prispevati v svojih državah k nepristranskemu in pravilnemu informiranju javnosti. Tako bi pomagali odstraniti ovire, ki kalijo medsebojne odnose. Predsedništvo SSS pozdravlja sokolsko bratstvo po vsem svetu in ga poziva, naj deluje za stvarno slovensko vzajemnost v prav vseh okolišnih in naši so te prijateljsko naklonjene ali pa sovržne sokolsko-junškim idealom. Tyrševa sokolska misel naj nam daje ne izčrpnih moči, da — oprti sam na sebe z vero v nepremagljivo življenjsko silo sokolskega bratstva — vztrajamo v borbi za slavo, veličino in bodočnost slovenskih narodov.

Kanton, 31. dec. AA. Japonsko letalstvo je začelo na veliko bombardirati Kanton in njegovo okolico. Zastopniki oblasti guverner pokrajine Kvančung in prebivalstvo so se zatekli v zavetišča. Po dobljenih poročilih so pri Sačuenu, nekaj kilometrov severnozahodno od Samena, opazili 30 japonskih letal.

Anglija zahteva novih pojasnil

London, 31. dec. o. O nejnovejšem koraku angleškega poslanika v Tokioju izjavlja dobro poučeni krogi, da je obvestil Hiroto o oločnem stališču angleške vlade, po katerem je japonski odgovor na zadnje angleške proteste glede incidentov na Jangeju nezadosten. Čeprav ga v Londonu dočela ne odklanjajo. Angleški poslanik je zahteval od Hiroto podobenjših pojasnil o nekaterih nejasnih odstavkih japonskega odgovora.

Zelimo in pričakujemo, da se naj notranja in zunanja moč slovenskega sokolskega bratstva najjasneje izrazi na X. jubilejnim vesokolskem zletu leta 1938. v Pragi.

Uradno vremensko poročilo

po stanju s dne 31. t. m.
Vsa vremenska poročila iz Slovenije javljajo lepo, solčno, v glavnem brezoblačno vreme pri zelo nizki jutranji temperaturi. Barometer se dviga. Sneg v nižjih legah do 600 m srenji, nad tem pa 10—20 cm pršica na trdi podlagi, la na eksponiranih mestih je po robovih sneg spihan.
Celokupna višina snega v Gorenjskem kotu in na Pohorju do 900 m znaša 70 do 100 cm nad 1000 m 100 do 150 cm, v višjih planinskih legah 150 do 250 cm. Na Dolenjskem 30 do 50 cm snega.
Posetnika Gorenjske opozarjamo zlasti na turistiški ubrani vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.00, ter prihaja v končne postaje že ob 9. uri.
Rateče-Planica, 870 m: —15, solčno, mirno, pršič, 100 cm.
Kranjska gora, 810 m: —14, barometer se dviga, solčno, mirno, pršič 70 cm, sankaljšče in drsaljšče uporabno.
Erjavtva koča na Vršiču 1501 m: —16, solčno, severozapad, 35 cm pršiča na 100 cm podlagi.
Počljuka — Sporthotel 1300 m: —10, solčno, mirno, 20 pršiča na 100 podlage.
Bled, 510 m: —10, solčno, mirno, deloma sren 40 cm drsaljšče neuporabno.
Bistrica Boh. jez., 510 m: —11, pršič 50 centimetrom.
Sv. Janez v Bohinju, 520 m: —10, solčno, mirno, pršič, 60 cm.
Zlatorog v Bohinju, 530 m: —10, solčno, mirno, pršič, 60 cm, deloma osrenjen snež.
Dom na Komni, 1520 m: —14, solčno, mirno, 10 pršiča na 200 podlage.
Stalaški dom na Voglu, 1540 m: —15, solčno, mirno, 10 pršiča na 195 podlage.
Dom na Kravcu, 1700 m: —12, solčno, sever, 25 pršiča na 150 podlage, po robovih spihani snež.
Jezerko, 890 m: —11, solčno, mirno, 25 pršiča na 40 podlage.
Koča na Veliki planini, 1535 m: —15, solčno, mirno, sever, pršič, 150 cm, po robovih spihan snež.
Kamniška Bistrica, 601 m: —9, solčno, rahel sever, 10 pršiča na 30 podlage.
Koča na Sv. Planini, 985 m: —10, 20 pršiča na 40 podlage.
Dom na Mrzlici, 1119 m: —10, 15 pršiča na 45 podlage.
Dom na Polzevem, 620 m: —9, solčno, mirno, barometer se dviga, pršič 25 cm.
Pohorski dom, 1030 m: —8, solčno, mirno, 20 pršiča na 60 podlage.
Mariborska koča, 1780 m: —9, jasno solčno, 25 pršiča na 55 podlage.
Ruška koča 1219 m: —10, solčno, mirno, 20 pršiča na 65 podlage.
Klepi vrh, 1269 m: —13, solčno, severozhod, 20 pršiča na 80 podlage.
Semorjev dom, 1523 m: —16, solčno, sever, 20 pršiča na 115 podlage.

Tel. 27-38 KINO SLOGA Tel. 27-36 Danes na Silvestrovo ob 21.15 uri premiera veseliga in zabavnega veelefilma VALČEK NA LEDU (Nemški dialog) - Senja Heale, glaziona olimpijska prvakinja, na čelu stotine ljubkih plesalk na ledu s sodelovanjem bratov Šita, najpopularnejših svetovnih komikov, ter Boruha Minjevića s svojimi priznanimi virtuozji. - Po končani predstavi silvestrovanje pri pogrnjenih mizah v vseh društvenih prostorih v Pražakovi ulici. Bogat silvestrski spored. Od 16. in 19.15 uri poslednji Shirley Temple film: CIN-CIN, Begunka iz Kina - Nabavite si vstupnice v predprodaji! - Predstave v soboto ob 15., 17., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

Na pragu novega leta

Ljubljana, 31. decembra. Ni fraza in ne pretiravanje, če trdimo, da preživlja svet eno najglobljih kriz; 20. stoletje je najbrž najusodnejše za človeštvo. Zdjaj se dogaja za skupno človeško usodo v enem samem mesecu več pomembnejših dogodkov, kakor se jih je zgodilo v desetletjih prejšnjega stoletja. Zato je tudi zelo težko pravilno preценiti vse svetovne dogodke ob koncu leta in po njih sklepati s primerno zanesljivostjo, kaj nam prinese novo leto.

Zdjaj smo že sprevredili, da je bila svetovna vojna samo epizoda v krizni krizi sveta in da po vojni za popustila mednarodna napetost; trenja so se celo povečala in kriza ni bila odpravljena, temveč je spremenila samo svojo obliko. To se je pokazalo zlasti letos. To leto velja sicer kot leto gospodarske konjunktive, ki pa ni zavezala takšnega obsega, kakršnega so si obetali gospodarski strokovnjaki. Razen tega ima letošnja gospodarska konjunktura posebno značilnost: očitno se kaže, da je nastopila predvsem zaradi povečane delavnosti vojne industrije. To je gospodarska konjunktura in postritev mednarodne krize hkrati.

Druga značilnost preteklega leta je izredna mednarodna politična delavnost. Mednarodni politični svet ni bil menda niti leta 1914 tako razgiban, kakor letos. Nemir med diplomati pa pomeni tudi nemir v svetu, čeprav še prikrit in skrit nemir, ki se budi med državami in posameznimi bloki držav. Svet se je letos čedalje ostrije delil v posamezne tabore, odnosno samo v dva tabora. Zdi se, da so se diplomati trudili za zblizevanje držav samo toliko, kolikor se jim je zdelo potrebno za poglobljanje prepadov med ideološko, odnosno interesno opredeljenimi skupinami držav; zblizevali so zato, da so odjulivali.

Toda nemir sveta se ni očitoval samo v diplomatskih spletkah, paktih, konferencah in notah; ne, tudi letos je bila vojna. Ze več let je vojna. Abesinija, Španija, Kitajska... To sicer ni svetovna vojna in ne niti napovedana vojna. Toda vojna je, ki pretresa vse svet. Požar je ki se lahko razširi. Kdove, kje vse ti. Zdi se, da je povsod dovolj žerjavice. Toda še več je netiva. Tempo oboroževanja velikih in malih držav še vedno narašča. Oboroževalni tekmi bi po logiki morala slediti vojna. Pri vsem tem se pa lahko tolažimo, da je dandanes na svetu toliko nelogičnega, da se logiki posmehujemo, pred resnico pa zatiskamo oči.

Kdor bi hotel prerokovati, kaj nam prinaša prihodnje leto, bi moral najprej razsodno proučiti sedanje svetovne razmere. Pogumno bi moral pogledati resnici v oči in ne smel bi se bati niti najbolj mračnih izgledov, ki bi se mu odpirali. Sprevideli bi, da je svet na pragu l. 1938 mnogo bolj sprt sam s seboj kakor je bil poleti l. 1914. Priznati bi moral, da je v mednarodni politiki zdaj še celo več neiskrenosti kakor tedaj. Interesi posameznih držav se zdaj križajo še mnogo bolj kakor pred svetovno vojno. Skratka, kriza je zdaj ostrijša.

Nehote se vsiljuje vprašanje, kdo si dandanes v resnici prizadeva, da bi prišlo do mednarodne sprave in večnega miru, odnosno, kdo si z uspehom prizadeva, da bi pri reševanju mednarodnih sporov odločal razum namestu orožja. Priznati je treba, da so diplomati letos zagladili marsikateri silno nevaren spor, vendar so ga zagladili tako, da ni bil ničte zadovoljen. Preprečili so najhujše posledice svetovne krize, vendar je tako, da so grozečo nevarnost zloj odložili, nikakor pa ne odpravili. Beseda »nevmešavanje« skriva mnogo čudnih pojmov. Tako se skriva mnogo nevarnosti za vsoto tisto navidezno pasivnostjo, v tistem večnem popuščanju proti onim, ki delajo vojno ki groze z orožjem in ki diktirajo vsemu svetu z orožjem v roki. To se pravi po Rooseveltovih besedah, da je razmerje med obema taboroma na svetu izraženo v odstotkih 10 : 90. Kljub temu dikтира zadnja leta svetu tistih 10 odstotkov sil, ki združuje 90 odstotkov zemljanov.

Zakaj? Zato, ker tistih 90 odstotkov človeštva ni dovolj silni, ker tudi nim še ni edina in najvišja avtoriteta razum in ker se ne zavedajo dobro svoje skupne usode ter skupnih človeških interesov, ki jih je treba odločno in složno braniti proti vsakomur.

V letu ki prihaja bodo na dnevnem redu tudi taka vprašanja: predvsem, kdo bo začel odločati v svetu; ali 90 odstotkov mirojubnega človeštva ali pa bo še nadalje vladalo vsem tistih 10 odstotkov. Kakršna bo rešitev, takšna bo podoba sveta v prihodnjem letu in v bodočnosti.

Z Jesenic

Poroka. V sredo dopoldne se je v franciskanski cerkvi v Ljubljani poročil dipl. inženjer G. Danilo Kostič, sin ugledne ljubljanske rodbine z gđ. Tatjano Obernelovo, hčerko generalnega tajnika KID in starešine Sokolskega društva Jesenic. Želimo vrli Sokolci in njenemu simpatičnemu življenjskemu drugu obilo sreče!

Iz Trbovelj

Proračun cestnega odbora. Sreski cestni odbor v Laškem je sestavljal proračun za leto 1938/39, ki izkazuje 1.088.413 din dohodkov in 1.546.403.44 din izdatkov, tako da znaša primanjiljaj 457.990 din, ki se bo kril z donosom obojestrane cestne doličade na neposredne državne davke. Po tem proračunu znašajo upravni in pisarniški stroški 17.760 din, izdatki za pomožno osebje 23.815 din, materialni izdatki za vzdrževanje banovinskih cest 900.570, upravni in materialni izdatki za vzdrževanje dovoznih cest 3.402 din, za preureditev in obnovitev banovinskih cest je določeno 109.406 din, za nove gradbe in preložitve banovinskih cest 200.000 din, za zavarovanja in zaščitne naprave 50.000 din, za odkup zmljisce 30.000 din, obojestrane cestne uprave bo izdala 80.000 din, za prispevke občanom za vzdrževanje občinskih cest je predvidenih 81.450 din, za amortizacijo in stroške posojil pa 50.000 din, skupaj torej izdatkov 1.546.403.44 din. Največji dohodek bo prispevek banovine za vzdrževanje banovinskih cest, ki bo znašal 915.845 din, razen tega pa bo banovina prispevala še 144.000 din za nove gradbe in preureditve. So še nekateri manjši dohodki za vzdrževanje cest in objektov, kakor tudi za vzdrževanje dovoznih cest, ki jih plačuje deloma banovina, deloma železniška uprava, ki z ostalimi omenjenimi sredstvi dopolnjuje skupni iznos dohodka 1.088.413 din. Proračun je razgrnjen na tukašnji občini do 12. januarja davkoplačevalcem na vpogled, podrobni proračun pa je interesentom na vpogled v pisarni sreskega cestnega odbora v Laškem, kjer je vsigati tudi morebitne ugovore proti posameznim postavkam ali celotnemu proračunu v nave-deni dobi.

Razdelitev semenskega krompirja. Banske uprava bo potem tukašnje občine razdelila prihodnje spomlad semenski krompir in to posebno za semenogojstvo priznani seme, ki v naših krajih dobro uspeva. Ker gre pri tej akciji zgolj za to, da se to priznani seme med tukašnjimi kmetovalci razširi in udomači, naj bodo kmetje v svojih prijavah zmerni, ker bodo razdeljene le manjše količine tega krompirja. Prijave sprejema občina.

Poročila sta se 26. t. m. g. Boris Dolenc, dipl. pravnik, sin g. sod. svet. v p. g. dr. Ščitovca Dolenca, in gđ. Mira Kermnikova, hči pok. dr. Janka Kermnika, ravateljica Kmetijske posojilnice. Bilo srečno!

Iz Celja

Gostilniškarstva pivovarna v Laškem je te dni prejela iz Brna prvo pošiljko žep pred nekaj leti naročenih strojev za novo pivovarno in sicer parni kotel z ekonomizerjem. Prihodnja pošiljka strojev bo prispela v nekaj tednih, nato pa v primernih razdobjih še ostali deli. Montaža se bo pričela v kratkem in bo trajala približno tri mesece, tako da bo prišlo prvo pivo iz nove pivovarne v promet že v poletni sezoni 1938.

Gasilska predstava. Kulturno prosvetni odtsek prostovoljne gasilske čete v Gaberju bo v prihodnje nedeljo 2. januarja ob 16. v Narodnem domu v Celju burko enodejanko »Kakršen gospod, tak sluga« in burko v 3 dejanjih »Poslednji mož« v režiji g. Vernika.

Otvoritev delavnice knjižnice. Knjižnico Deavske zbornice bodo otvorili v ponedeljek 3. januarja v prostorih Delavske zbornice v Celju. Knjižnica bo odprta ob torkih in petkih od 18. do 20. in ob nedeljah od 8. do 10. dopoldne.

Žrtve nesreč. V sredo je padel 87-letni železniški sprevednik Ivan Bizjak iz Velenja doma tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo, na štorom pri Topolščici pa si je 67letni čimnar Ivan Jerak doma pri padcu zlomil levo nogo pod koleno.

...v Marijagradcu je padel 116letni sta železniškega čuvaja Josip Korbe pri sanokanju na si zlomil desno nogo. Pri smučanju se je ponorečil športnik šararjev sin Valentin Nerad s Prthove pri Redici ob Savinji. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Na Ločici pri Polšeli si je 12letni posestnikov sin Albin štorom pri padcu zlomil levo roko v ramenu. Na Bukovju pri Frankolovcu je padel dveletni posestnikov sinček Josje Vezoušek v terek doma s peči naravnost v posode z vrelo vodo in se hudo opeknil po desni nogi. Ponorečenci se sdravljajo v celjski bolnišnici.

Zelite potovati v letu 1938?

Zveza kulturnih društev v Ljubljani vas vabi na svetovno razstavo v Pariz.

Ljubljana, 31. decembra Svetovna razstava v Parizu bo na novo otvorena v l. 1938. Ta vest bo nedvomno razveselila tiste, ki jim lanskega leta ni bilo mogoče udeležiti se ekskurzij ZKD v Pariz in žele letos za zmerno ceno, v prijateljski družbi in pod delovnim vodstvom obiskati pariško razstavo. Kakor lani, bo tudi letos ZKD priredila 4 družabna potovanja v Pariz in sicer prvo v drugi polovici junija, drugo v juliju, tretje v avgustu in četrto v prvi polovici septembra. Cena za 11-dnevno potovanje je din 2350. V tem znesku je všteta vozna 3 razreda v Pariz in nazaj, popolna oskrba v Parizu in sicer: stanovanje v dobrem hotelu, prehrana v dobrih restavracijah (vsak obed 4 jedi in 3 dc. vina ali pivo). Ogled Pariza v avtokaru, vstopnina v muzeje, dvakratni obisk razstave, kosilo na razstavi na Eifflovm stolpu. Vse skupne vožnje z metrom ali avtobusom iz hotela v muzeje, na razstavo in na kolodvor. Izlet v Versailles. Izlet z železnico ali avtokarom v Havre. S pamnikom iz Havra v morskopolišče Deauville in preko Lisieux-a v Pariz. Vse najpompnejše in hotelih in restavracijah izkušnje, ki smo si jih pridobili pri lanskih ekskurzijah, so pokazale, da sme imeti vsaka skupina največ do 35 udeležencev, zato bo tudi letos njihovo število omejeno na 35, ker le tako se da ekskurzija izvesti v splošno zadovoljstvo. Obvezne prijave je treba poslati do 1. februarja. Znesek din 2350.— se vplačuje v mesečnih obrokih po 250.— din, ostanek 1 mesec pred odhodom. Za poznejše prijave si ZKD pridržuje pravico zvišanja do 10%. V primeru, da bi se iz nepredvidenih vzrokov potovanje ne moglo vršiti, se vplačana vsota povrne brez odbitka. Predno se odločite, informirajte se pri lanskih udeležencih, ki vam bodo gotovo odkrito povedali, kako se potuje z ZKD. Podrobne informacije dobite dnevno od 9. do 12. in 15. do 18. ure v tajništvi ZKD. Kazino II. nadstropje Telefon 21—23. Pismenim vprašanjem priložite za odgovor znamko za 1.50 din.

Vsem udeležencem lanskih ekskurzij ZKD na svetovno razstavo v Pariz želimo srečno in zadovoljno novo leto. Izletniški odtsek Zveze kulturnih društev v Ljubljani

Z Metlike

Silvestrovanje. Kakor običajno vsako leto priredi tudi letos Metliški športni klub v kino dvorani silvestrovanje. Igra metliški salonski orkester. Prijatelji plesa in prijete zabave vljudno vabljani. Odtor.

Osebnost. Z tukašnje šole je bila na lastno prošnjo premeščena v Karlovac učiteljica Njegovan Avgusta. Dolga leta je službovala v Draščičih pri Metliki, letos pa je bila premeščena na tuk. ljudsko šolo. Učiteljstvo se je na odhodnem večeru pristočno poslovilo od dobre tovarišice, želeč ji na novem službenem mestu vsi srečo. Tako manjkata na tukašnji osemzredni šoli kar dve učni moči. Želeli bi, da se ti mesti čimprej izpopolnita, da ne bo trpel pouk. Ironija pač — prazna mesta in pomanjkanje učiteljstva na eni strani, tam pa zopet armada brezposelnih učiteljev, ki zama prosi za ljubi kruhek.

Božičnica. Odbor za prireditev božičnice na tuk. šoli je pred prazniki obdaroval nad 100 najsiromašnejših otrok na metliški šoli z obutvijo, obleko in perilom. Poleg lepega prispevka banske uprave je največ prispeval metliški rojak g. Hrehorič Franc, veletrgovec iz Ljubljane, ki je zbral in poslal odboru lepo količino tekstilnega blaga. Njemu kakor tudi vsem ostalim darovalcem najlepša zahvala v imenu obdarovanih otrok.

Tekstilna industrija. Tukašnji trgovec g. Pečarič Martin je pred tedni pričel z manjšim tekstilnim podjetjem. Kakor je videti, podjetje uspeva, saj stroji pridno brne. To je prvi poizkus, ki se naših krajev tako ogiblje, čeravno imamo vse pogoje za njo. Zato pozdravljamo podjetnega trgovca z željo, da bi mu podjetje lepo uspevalo.

Iz Ptujja

Ogenj je izbruhnil te dni na gospodarskem poslojpu posestnika Peršusa Jakoba v Šikolah, ki je kmalu uničil vse poslopje z vsemi poljskimi pridelki ter gospodarskim orodjem in stroji. Škoda znaša okoli 50.000 din. Sumi se, da je bil ožen potaknjen. Na pogorišče so takoj prišli domaći gasilci, ki so skupno z vaščani ogenj lokalizirali in preprečili še večjo škodo. Po delu se je nekaj fantov napotilo v bližnjo gostilno na okreplilo. Poplil so precej vina tako, da so ga vsi imeli pod kapo. Nazadnje so se pa stekli in posestnikov sin Jožef Pihler je bil večkrat zaboden z nožem.

Proračun sreskega cestnega odbora v Ptujju za proračunsko leto 1938/39 je že po vseh občinah razglašen. Proračun je znatno povisan napram proračunu za leto 1937/38 in izkazuje potrebnosti din 2 milijona 427.450.—. Primanjiljaj pa znaša din 862.698.—, ki se bo kril s cestno doličado. Za vzdrževanje banovinskih cest je predvideno din 1.585.890.—, za kolodvorsko dovozno cesto pa din 51.700.—, dočim za vzdrževanje subvencioniranih cest 320 tisoč 930.—. Za nove gradbe in preureditve banovinskih cest je predvidenih din 340.000. Proračun se bo še obravnaval na prihodnji plenarni seji cestnega odbora, ki bo tudi sklepal o višini cestne doličade.

KINO IDEAL

Samo še danes ob 16., 19. in 21.15 uri veelefilm s Anno Belle in glavni vlogi

Noč pred bitko

V soboto 1. in v nedeljo 2. januarja ob 15., 17., 19. in 21.15 uri HANS MOSER, LEO SLEZAK, PAT & PATACHON v smešpolnem filmu

CIRKUS SARAN

Vojaška zglasitev. Vojaški oddelček tukašnje občine poziva vse mladeniče, bivajoča v Trbovljah in rojene leta 1920, da se zglase čimprej, najkasneje pa do 30. januarja t. l. na občini (vojaški oddelček) in prinesejo seboj vse potrebne osebne in družinske dokumente, ki so potrebni za vojaško zglasitev.

Prijeti ponarejalci denarja

Novo mesto, 30. decembra Po Dolenjskem so se zadnje čase v veliki meri pojavljali zelo dobro izdelani ponarejeni 10- in 20-dinarski kovanci. Da so kovanci ponarejeni, se je dalo ugotoviti samo po teži in nepravilnem zvoku. Ko so pred mesecem prijeli znanega in sprtega ponarejalca kovancev Jermana Franca iz vasi Čošnjice, občina St. Peter, so mislili, da bo s tem tudi ponarejenih kovancev konec. Temu pa ni bilo tako. Jerman, ki je bil na begu pred orožniki in se je skrival v krškem srezu, se je na svojih po-tih seznanil z ljudmi, ki so mu kasneje postali resni konkurenti v izdelovanju ponarejenega denarja. Šele zadnje dni se je orožnikom na Raki posrečilo poloviti vso ponarejalca družbo in jo spraviti na varno. Seveda dobro opremljena »fabrika«, ki je posedovala v ta namen nebroj modelov za vlivanje kovancev in pa kovinski material obstoje v večini iz sifovskih kovinskih nastavkov, je moral prenehati s svojimi delovanjem, ko so polovili in zaprli glavne delničarje tega nezakonitega obrata. Ti so: 33-letni sodavci Drnovšek Franc iz Rake, 36-letni delavec Bizjak Jože in njegov 22-letni brat France, doma iz Podlipa in 30-letni posestnik Vrhovšek Franc, doma iz vasi Cirja.

Vsi štirje aretiranci so pri zaslišanju izjavili, da so postali žrtve prebrisane Jermana, ki da je vse omenjene seznanil z umetnostjo ponarejanja. Zanimivo bi bilo videti vse štiri ponarejalce kovancev, ko so prišli z orožniško patroljo v Novo mesto. Korajžno so nosili iz Bučke ponarejene kovance, modele in kovinski material, katerega je bilo za cel zaboj. Orožniki so vso četverico z zabojem vred izročili novomeškemu sodišču, kjer bodo odpravljali skupno s prebrisanim Jermanom.

Iz Metlike

Silvestrovanje. Kakor običajno vsako leto priredi tudi letos Metliški športni klub v kino dvorani silvestrovanje. Igra metliški salonski orkester. Prijatelji plesa in prijete zabave vljudno vabljani. Odtor.

Osebnost. Z tukašnje šole je bila na lastno prošnjo premeščena v Karlovac učiteljica Njegovan Avgusta. Dolga leta je službovala v Draščičih pri Metliki, letos pa je bila premeščena na tuk. ljudsko šolo. Učiteljstvo se je na odhodnem večeru pristočno poslovilo od dobre tovarišice, želeč ji na novem službenem mestu vsi srečo. Tako manjkata na tukašnji osemzredni šoli kar dve učni moči. Želeli bi, da se ti mesti čimprej izpopolnita, da ne bo trpel pouk. Ironija pač — prazna mesta in pomanjkanje učiteljstva na eni strani, tam pa zopet armada brezposelnih učiteljev, ki zama prosi za ljubi kruhek.

Božičnica. Odbor za prireditev božičnice na tuk. šoli je pred prazniki obdaroval nad 100 najsiromašnejših otrok na metliški šoli z obutvijo, obleko in perilom. Poleg lepega prispevka banske uprave je največ prispeval metliški rojak g. Hrehorič Franc, veletrgovec iz Ljubljane, ki je zbral in poslal odboru lepo količino tekstilnega blaga. Njemu kakor tudi vsem ostalim darovalcem najlepša zahvala v imenu obdarovanih otrok.

Tekstilna industrija. Tukašnji trgovec g. Pečarič Martin je pred tedni pričel z manjšim tekstilnim podjetjem. Kakor je videti, podjetje uspeva, saj stroji pridno brne. To je prvi poizkus, ki se naših krajev tako ogiblje, čeravno imamo vse pogoje za njo. Zato pozdravljamo podjetnega trgovca z željo, da bi mu podjetje lepo uspevalo.

Iz Ptujja

Ogenj je izbruhnil te dni na gospodarskem poslojpu posestnika Peršusa Jakoba v Šikolah, ki je kmalu uničil vse poslopje z vsemi poljskimi pridelki ter gospodarskim orodjem in stroji. Škoda znaša okoli 50.000 din. Sumi se, da je bil ožen potaknjen. Na pogorišče so takoj prišli domaći gasilci, ki so skupno z vaščani ogenj lokalizirali in preprečili še večjo škodo. Po delu se je nekaj fantov napotilo v bližnjo gostilno na okreplilo. Poplil so precej vina tako, da so ga vsi imeli pod kapo. Nazadnje so se pa stekli in posestnikov sin Jožef Pihler je bil večkrat zaboden z nožem.

Proračun sreskega cestnega odbora v Ptujju za proračunsko leto 1938/39 je že po vseh občinah razglašen. Proračun je znatno povisan napram proračunu za leto 1937/38 in izkazuje potrebnosti din 2 milijona 427.450.—. Primanjiljaj pa znaša din 862.698.—, ki se bo kril s cestno doličado. Za vzdrževanje banovinskih cest je predvideno din 1.585.890.—, za kolodvorsko dovozno cesto pa din 51.700.—, dočim za vzdrževanje subvencioniranih cest 320 tisoč 930.—. Za nove gradbe in preureditve banovinskih cest je predvidenih din 340.000. Proračun se bo še obravnaval na prihodnji plenarni seji cestnega odbora, ki bo tudi sklepal o višini cestne doličade.

Ščitno enotedensko plačo, nameščenci pa 30% mesečne plače.

Karambol avtomobilista. Ko je včeraj privozil iz Maribora neki tovorni avtomobil, se je na ostrem ovinku pri dravskem mostu zaletel v osebni avtomobil tovornarja Karla Pirha. Osební avtomobil se je močno poškodoval, dočim so potniki ostali nepoškodovani.

Tatvina pšenice. Mlinar Jožef Kešmah v Zlatotlčju je opazil, da mu je v zadnjem času v mlinu zmanjkala večja količina pšenice. Tatvino je prijavil orožnikom, ki so nekoga osumljenca aretirali.

Beležnica

K GLEDAR DANES: Petek, 31. decembra, katoličani: Silvester. JUTRI: Sobota, 1. januarja, katoličani: Novo leto. POJUTRIŠNEM: Nedelja, 2. januarja, katoličani: Blaženka.

DANAŠNJE PRIREDITVE KINO MATICA: »Ona je moja« KINO IDEAL: Noč pred bitko KINO SLOGA: »Cin-Cin« ob 16. in 19.15 Valček na ledu ob 21.15 KINO UNION: Na skednju KINO MOSTE: »Allotria« in »Njeni ljubimci« Ljubljanski Sokol silvestrovanje v Narodnem domu Sokol I. silvestrovanje na Taboru Sokol Šiška silvestrovanje v Sokolskem domu Silvestrovanje »Ljubljanskega Zvona« v dvorani hotela Miklič Silvestrovanje v Elitnem kinu Matic Radiofonska oddajna postaja silvestrovanje v unionski dvorani Sentjakobsko gledališče: »Nobene žene več« ob 20.15 Silvestrovanje Štepanjskega Sokola v sokolski telovadnici

PIREDITVE NA NOVO LETO KINO MATICA: »Ona je moja« KINO IDEAL: Cirkus Saran KINO SLOGA: Valček na ledu KINO UNION: Na skednju KINO MOSTE: Allotria in Njeni ljubimci KINO ŠIŠKA: Petrograjski slavček, matineja v kraljestvu Zlatoroga ob 10.30 Sentjakobsko gledališče: »Nobene žene več« ob 20.15.

PIREDITVE V NEDELJO Kinematografi isti spored Sentjakobsko gledališče: »Nobene žene več« ob 20.15.

DEŽURNE LEKARNE PETEK: Mr. Bakarčič Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer Sv. Petra cesta 78. SOBOTA IN NEDELJA: Mr. Sušnik, Marjtin trg 5, Kuralt, Gosposvetna cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29, oktobra 31.

Živilski trg

Ljubljana, 31. decembra Prodajalci na trgu so se po božiču pritoževali, da so naše gospodinjice kuhale samo tavžentrozje; najmanj prometa je bilo pri mesarjih. Danes, pred dvema praznikoma, bi moral biti trg vsaj tako založen, kakor ob tržnih dneh, zaradi mraza pa ni bilo naprdaj skoraj nič več blaga kakor prejšnje dni.

Trg je pa slabše založen tudi zaradi ostrega mraza v Dalmaciji. Tako danes ni bilo naprdaj morskih rib, razen nekaj kilogramov girc, ki so bile po 18 din. Na Jadranu paha ostra in močna burja, ki ne ovira le ribolova, temveč tudi zelo škoduje zelenjadarstvu. Zato se je znatno podražila dalmatinska cvetača, in sicer na 10 din kg.

Na ribem trgu so še danes najbolj v denar šuke, ki so jih prodajali po 18 din kg naprej. Nekaj je bilo tudi krapov po 16 din kg in belic, postrvi in klinov po nespremenjenih cenah.

Podražila se je tudi domača zelenjava, zlasti zeljate glave, ki jih prodajajo že po 2 do 3 din komad. Med zelenjavo se prevladuje endivija, ki jo prodajajo po dinarju naprej glavo. Motovilac je po 1.50 do 2 din merica, radič po 1.50 din, zimska salata po dinarju itd. Gospodinjice so morale zdaj začeti varčevati še pri zelenjavi.

Perutninski trg je bil danes mnogo slabše založen kakor pred božičem, a prodajalke kljub temu niso močile prodati vse perutnine. Božični prazniki so temeljito izčrpali gospodinjice proračune in zdi se, da bodo Ljubljani stopili v novo leto precej kislih obrazov.

Okraden šolski upravitelj

Zagorje, 31. decembra V noči od 23. na 24. t. m. sta vlomila ekiza stranišče ljudske šole v Pečah pri Moravčah dva. Še ne izsledena potopača in odnesla šolskemu upravitelju g. Petru Ciriču menda vse do zadnjega nožka ter mu napravila občutno, za današnje razmere težko popravljivo škodo. V odsotnosti šolskega upravitelja, ki je za božične praznike odšel domov, sta prebrskala v največjem miru vse ter res temeljito opravila svoje delo. Odnesla sta mu novo črno obleko, sivo novo obleko, oficirski dežni plašč, pumparice in dvoje dolgih hlač, ene bele tanko ričeste letne hlače, smučarski sviter temno modre barve, par smučarskih čevljev, gojzice, dva para rjavih copat, galoša, rjube, perilo, 20 parov nogavic, robcov, škarje in še dve pleteni košari z razno vsebino. Bilu Zvarovji sta se preoblekla in vrgla proč svojo obleko, ki je edina napotila orožništvo na tržilišče sled.

Oba osumljenca so videli v Zagorju v torsk Prosjetla sta tudi v Toplicah. V mlakarni sta zahtevala vroče mleko in starceje bi bil zelo zgovoren. Obtečen je bil v nošeno spremo, že izprano obleko, star kakih 25 let. Spremljevalce je bil v sivih pumparkah in suknični iste barve, nizke postave,

Ljubljancani izumirajo pravijo krstne in mrliške knjige

Zanimiva statistika o rojstvih, umiranju ter ženitvah in možitvah v Ljubljani v letu 1937

Ljubljana, 31. decembra. Življenjska bilanca Ljubljane, kakršno nam nudi knjige župnijskih uradov, je tudi ob koncu tega leta zelo zanimiva. Toda ne le ta: zanimiva je tudi za citati številke, bo lahko odkril še več — sprevidel bo, da meščani izumirajo. V večini župnij številno mrtvih presega število rojstev. O Ljubljani si navadno ustvarjamo napačno sliko. Zdi se nam, da se Ljubljana neprestano naglo razvija in svojih sil, da rase iz malega pokrajinskega mesta v veliko evropsko mesto, zato smo pa tem bolj razočarani, ko napravimo prerez skozi življenje našega mesta, kakršnega nam nudijo župnijske knjige, lahko ugotovimo, da večina meščanov izumre v tretjem roku. Mestno prebivalstvo se rekrutira po večini iz podeželskih priseljencev, ki imajo v prvem roku še otroke, v drugem so že čistokrvni meščani ter imajo le po enega ali dva otroke, a s tretjim pokolenjem rod navadno že izumre. Ljubljana bi kmalu izumrla, če bi je ne poživljala neprestano podeželska kri. Toda tudi priseljevanje se je že začelo ustavljati zadnja leta. Optimizem v večni razvoj ter napredek Ljubljane je zelo pretiran; upoštevati moramo, da se industrija čedalje bolj izogiba mesta ter da je v Ljubljani čedalje več ljudi, ki se pečajo z neproduktivnim delom. To je pa že začetek propadanja. Brez pomena tudi ni, da je v Ljubljani čedalje večje obubožanje, ki prav tako dokazuje, da nazadujemo.

Zivljenje v najstarejšem delu Ljubljane

Sentjakobska župnija je prajšnja desetletja obsegala mestno središče, zdaj se pa center mesta pomika čedalje bolj proti severu in že prihodnja desetletja bo Sv. Krištof, župnija sv. Cirila in Metoda, v središču. Sentjakobska župnija je že na periferiji. Življenje usilna v nji čedalje bolj. Industrije ni, zvonarna ne dela že več let. Tu najmanj zidajo. Večina hiš je starih. Stanovanja niso vzorna, a so zato nekoliko cenejša; tu stanujejo predvsem revnejši meščani, vpokojenci, slabo plačani nameščenci, delavci. Toda delavci nimajo večine, kar sprevidimo takoj po številu rojstev ter po tem, da tu umirajo skoraj sami stari ljudje.

Župnik J. Barle pravi, da so župne matice od leta do leta bolj prazne. Rojstva in krste prevzema čedalje bolj poročnišnica, a tudi pogrebov je največ iz bolnice. V sentjakobski župniji je bilo letos krščenih 31 otrok — vsi so bili zakonski. Župnik pravi, da so včasih obojski kot velik greh veliko število nezakonskih otrok, zdaj bi pa prav za prav morali obojsati, da zakonski nimajo otrok. Koliko je bilo rojenih otrok, ki spadajo v sentjakobsko župnijo, rojenih v bolnici, v župnišču ne vedo natančno, ker ni obvezno, da bi morala bolnica poročati župnijam o svojem prometu. V poročnišču se jih je rodilo okrog 70. Če upoštevamo samo številke o rojstvih in smrti v župniji sami, je v sentjakobski župniji letos se ravnovesje: 31 rojstev, 31 umrlih. Lani jih je umrlo 44. Posebno značilno je, da v sentjakobski župniji umirajo župljani po večini v visoki starosti in zaradi ostarelosti, odnosno zaradi značilnih starostnih bolezni. Po tem bi lahko sklepali, da so se zdravstvene razmere zelo popravile v zadnjih desetletjih, zlasti se, če primerjamo število umrlih v prejšnjih časih s sedanjimi smrtnimi primeri. Najstarejša župljanca, ki je umrla letos, je bila stara 91 let. Povprečna starostna doba meščanov v sentjakobski župniji se je dvignila v zadnjih 50 letih od 50 na okrog 70 let, kar je ogromen napredek. Pred 50 leti so v sentjakobski župniji umirali predvsem za jetiko in nalezljivimi boleznimi (griza). L. 1882 je bilo v sentjakobski župniji krščenih 189 otrok, umrlo je pa 194 župljanov. Če bi meščani umirali tudi zadnja leta tako, bi izumrli v nekaj desetletjih. Pomisliti moramo, da je sentjakobska župnija tedaj štela približno prav toliko prebivalcev, kakor zdaj, in sicer okrog 6.000. Ze ta primerjava nam pokaže ogromno razliko med tedanjimi in dandanašnjimi socialnimi ter življenjskimi razmerami našega mesta.

Čprav ima sentjakobska župnija v Ljubljani relativno najstarejša župljane, vendar se tudi sentjakobski poročajo. Novinarjem je letos celo ušla velika senzacija: poročil se je 94 let star — ali bolje rečeno mlad — ženin. Takšnih korenjakov je pri nas malo. V sentjakobski župniji je bilo letos skupno 75 porok, izmed njih 23 v drugih župnijah. Med umrliimi so tudi trije samomorilci. Po čudovitnem naključju sta letos izvršila samomor dva soferja rešilne postaje — oba sta se obesila. Na Golovcu se je pa obesil neki gostilničar. V planinah se je ponesrečil mlad zdravnik, šele 28 let star.

V franciskanski župniji pred 150 leti in letos

Franciskanska župnija, ali oficijelno župnija Marijinega oznanjenja, je ena največjih in najstarejših v Ljubljani. Ustanovljena je bila l. 1785, torej pred 152 leti. Tedaj so bile v Ljubljani samo tri župnije. Franciskanska župnija šteje zdaj 12.500 katolikov in 500 prebivalcev drugih veroizpovedi (seveda drugoverce ne šteje med svoje župljane, temveč so mišljeni samo prebivalci drugih ver, ki stanujejo na področju franciskanske župnije). Izredno mnogo nam povedo številke o življenjskih razmerah v Ljubljani v prejšnjih stoletjih, če pogledamo nekoliko in stare knjige. Tudi pred 150 leti je v Ljubljani umiralo več ljudi kakor se jih je rodilo. Prvo leto franciskanske župnije l. 1785, se je rodilo 45 otrok, porok je bilo 15, umrlo je pa 65 župljanov. Natančno pred 150 leti, l. 1787, je pa bilo 68 rojstev, 19 poročenih župljanov in 84 jih je umrlo. Pred 100 leti je bilo v franciskanski župniji 258 rojstev, poročenih je bilo 42 župljanov, smrt je imela tudi zelo bogato žetev: umrlo je 315 ljudi in, kar je najznamenjše, 99 izmed njih je umrlo za kolero. Stara mrliška knjiga franciskanske župnije je izredno zanimiva. Treba bi bilo poklicati na

pomoč zgodovinarje, da bi pojasnili nekatero skrivnost. V nji so vpisani od 1784 do 1807 samo mrliči z Viča in Glinc, in sicer jih je umrlo 490. Kaj je bilo pozneje, da niso več vpisovali mrličev v to knjigo in zakaj so v nji vpisani samo Vičani, nam niso mogli razložiti v župnem uradu. Človek, ki je pred 150 leti vodil knjige, ni delal posebne razlike med božjastjo in požrešnostjo, kajti kot navedbo bolezni umrlega župljana je navadno zapisal »Frasse«, pri čemer je najbrž mislil na božjast, a včasih je tudi zapisal »Frais«, a nikdar ne »Fraisen«. Neverjetno je, da bi skoraj vsi ljudje tedaj umirali za božjastjo, pač pa se ne čudimo, da so zelo umirali za črevesnimi boleznimi, ki so jih tedaj menda splošno imenovali kolero, čeprav je bila le griza. Značilno, da je še v letih 1873 in 1874 umrlo v franciskanski župniji 29 ljudi za kozami. Prav tako značilno za razmere v prejšnjem stoletju je, da je bilo pred sto leti v franciskanski župniji okrog dve tretjini otrok nezakonskih, med tem ko je bil letos nezakonski samo eden.

V franciskanski cerkvi je bilo letos krščenih 48 otrok, a k tem je treba še pristi 24 otrok, ki so bili krščeni v bolnici; skupno je bilo torej 72 rojstev, med tem ko je umrlo 106 župljanov (23 v bolnici). Porok je bilo 282; v franciskanski cerkvi se radi poročajo tudi drugi župljani, razen tega se je nekaj domačinov poročilo na Brezjah, zato ne vemo, koliko porok odpade na samo župnijo. Najbolj preseneča razlika med številom rojstev in smrti. Tudi lani ni bilo boljše: 24 rojstev (krstov) in 72 smrti. Večji optimizmi so bili lahko pred 50 leti, ko je bilo 224 rojstev in samo 147 smrti.

Od ustanovitve franciskanske župnije do letos je bilo 34.240 rojstev, 27.800 smrti in v zakon je stopilo 14.463 ljudi.

L. 1908. se je Vič odcepil od franciskanske župnije in l. 1928. Spodnja Šiška, kljub temu je pa področje franciskanske župnije še vedno zelo obširno.

Najmlajša ljubljanska župnija

Župnija sv. Cirila in Metoda (Sv. Krištof) je najmlajša v Ljubljani; ustanovljena je bila l. 1934. Njeno področje obsega okrog 6.500 prebivalcev. Spada torej med manjše župnije, toda ima najlepšo bodočnost, ker ima mesto na severu največ življenjske sile. Če bo mestno središče premaknilo še bolj proti severu, celo do Sv. Krištofa. Župnijska statistika je zdaj še skromna, vendar pa kažejo številke isto sliko kakor v drugih župnijah: več smrtnih primerov kakor rojstev. Rojstev, odnosno krstov je bilo doma 25 (med temi dva mrtvorojena), 9 dečkov in 16 deklic. Prirastek je torej samo 23 župljanov, med tem ko jih je umrlo 35. V bolnici je približno enako razmerje. Najstarejša župljanca je umrla letos v starosti 86 let, najstarejši ženin je pa bil »komaj« 63 let star. Samomor je zapisan samo eden, med tem ko si je v franciskanski župniji vzelo življenje 8 mladih ljudi.

Največ revežev v trnovski župniji

Trnovska župnija ima prav poseben značaj med ljubljanskimi župnijami. Pravih meščanov v Trnovem ni mnogo, a trnovski župljani tudi niso pravi kmetje. Razen prebivalcev Črne vasi na Barju. V starih časih je bilo v Trnovem še precej kmetov, ki so pa sčasoma postali skoraj vsi prevozniki, zelenjadarji ali obrtniki. Trnovska župnija je prej delavska in obrtniška kakor kmečka, a šteje tudi precej uradniških družin. Tudi zelenjadarstvo so Trnovčani začeli opuščati in na nekdanjih vrtovih stoji z'raj že številne vile. Kar pa daje trnovski župniji poseben značaj, je predvsem proletarijat, ki je izrinjen na periferijo. n. pr. »kolonisti« tako zvane Sibirije; upoštevati moramo, da je približno tretjina trnovskih župljanov revežev, ki žive po večini od podpora in le od priložnostnega, nestalnega dela. Župnija šteje nekaj nad 10.000 prebivalcev ter je tretja po številu župljanov v Ljubljani, toda po svojem obsegu je največja, saj njeno področje sega do Počepč. Ustanovljena je bila l. 1785, kakor sentjakobska in franciskanska. Najstarejša ljubljanska župnija je šentpetrska, ki je bila ustanovljena l. 1085.

Delavske in kmečke župnije so bile v prejšnjih časih najbolj zdrave, to se pravi, da so imele vsako leto največji prirastek prebivalstva. Za sedanje čase je pa najbolj značilno, da je presežek rojstev nad številom smrti tudi v kmečkih in delavskih župnijah zelo majhen ter da lahko govorimo tudi o izumiranju župljanov v Trnovem in v šentpetrski župniji. V trnovski župniji je bilo letos rojenih doma 66 otrok, in sicer 37 dečkov in 29 deklic, v bolnici pa skupno 72 otrok. Doma je umrlo 71 Trnovčanov, v bolnici pa do večerj 36. Umrlo jih je torej skupno 107, rodilo se jih je pa 138; presežek torej znaša 31. Če računamo, da šteje trnovska župnija okrog 10.000 prebivalcev, znaša letni prirastek prebivalcev komaj 0,31%, kar je zelo malo. Tola naglasiti je treba, da je to največji prirastek prebivalcev v Ljubljani ter da so številke drugih župnij še mnogo bolj presenetljive, vprav katastrofalne.

Nekoliko tolažilno je vsaj, da v trnovski župniji umirajo po večini ljudje v visoki starosti in da otroci umirajo le redko, čeprav je največ otrok v silno revnih družinah. Doma so umirali letos po 70, 76, 87, 79, 88 in po 85 let stari Trnovčani. Če pogledamo številke o življenju v trnovski župniji pred 50 leti, sprevidimo, da se razmerje med številom mrtvih in rojenih od tedaj ni mnogo spremenilo: l. 1887 je bilo v trnovski župniji 145 rojstev in 97 smrti. Presežek torej znaša 48.

Porok je bilo lani v trnovski cerkvi 78 (domačinov), v drugih župnijah pa je bilo 10 porok trnovskih župljanov. Dve nevesti sta bili komaj 16 let stari. Najstarejši ženin je bil 64 let star, a se je poročil z 21-letno nevesto.

Delo trnovske župnije bo prihodnje leto znatno olajšano s nove barjanske cerkvijo

(sv. Mihaela), ki je v grobem že dozidana ter bo poleti posvečena. V socialnem pogledu bo v trnovski župniji storjen velik napredek s novim velikim otroškim zavetiščem, ki ga bo začel kmalu zidati na Cesti na loko.

Neznaten prirastek prebivalstva v šentpetrski župniji

Šentpetrska župnija je po številu prebivalcev največja v Ljubljani pa tudi v Škofiji, saj šteje na 26.000 župljanov. Tudi od jutri naprej ko bo ustanovljena nova župnija v Mostah, ki bo štela okrog 6500 župljanov, bo ostala šentpetrska župnija še vseeno največja in Ljubljani. Dosejel je štela okrog 16.000 mestnih prebivalcev (med nje jo treba prštevat tudi delavce) in okrog 10.000 kmečkih. Tudi po odepitvi Most od stare župnije, bo ostale še nekaj kmečkih prebivalcev, a največ bo odpadlo delavcev. V splošnem se pa socialna struktura župnije ne bo mnogo spremenila.

Najbolj nas preseneča, da ima največja župnija v Škofiji samo 9 prebivalcev prirastka letos. Rodilo se je skupno doma in v bolnici 299 otrok (doma 73 deklic in 64 dečkov). Tudi v bolnici se je rodilo več deklic kakor dečkov, 6 otrok je nezakonskih. Kolikor jih nima nobena druga župnija, toda upoštevati moramo število župljanov. Trnovska župnija ima letos tri nezakonske otroke, a ne šteje niti polovice toliko prebivalcev kakor šentpetrska. Presenetljivo je tudi, da je od leta do leta manj nezakonskih otrok v Ljubljani. Upoštevati moramo, da je v nekaterih ročeh občinskih celotno na tretjino nezakonskih otrok.

Porok je bilo letos v šentpetrski cerkvi 223, v drugih župnijah se je pa poročilo še 17 parov. Najstarejši ženin je bil star 84 let, najmlajša nevesta pa 17 let. Porokom etačev je treba pripisovati socialni pomen. Mnogo starev se poroči na bolniški postelji. Najstarejši ženini so navadno vpkojenci, ki se poročajo s svojimi posrežnicami ali prijateljicami, da jim zagotovo po svoji smrti skromno pokojino. — Tudi največ samomorov je bilo v šentpetrski župniji, in sicer 9. Življenje si je vzelo največ mladih ljudi, pripadnikov nižjih socialnih plasti.

Najmanjša ljubljanska župnija

Najmanjša ljubljanska župnija je stolna. Ustanovljena je bila l. 1462. Letos junija je štela 3834 prebivalcev. Stolni župnik ir. T. Kliner ima posebno razumevanje za poročevalske potrebe. Letos nam je natipkal vse podatke, da ni bilo treba več mnogo povpraševanja. Lahko prepisemo vse po vrsti, ne da bi bilo treba še kaj posebnega dostavljati.

Porok je bilo 34, izmed teh 19 domačih, 15 parov je pa prišlo k poroki v stolnico iz drugih župnij. Najstarejši ženin je bil star 69 let, najstarejša nevesta pa 49 let — če smemo biti indiskretni. V zakonski jarem sta skočili tudi dve mladoletni dekleti. Domačiu ni šel noben k poroki v tujo župnijo.

Doma je bilo krščenih 7 otrok (3 deklice in 4 dečki), v bolnici je pa bilo rojenih 5 deklic in en deček. Število nezakonskih — trije — je relativno zelo visoko. Povprečna starost letos umrlih župljanov stolne župnije znaša 54 let. Najstarejši je umrl v starosti 85 let, najmlajši na komaj 8 dni star. (Otroka eta umrla 2.) Večina jih je umrlo zaradi ostarelosti. Rak in tuberkuloza sta pobrala le vsak po eno žrtev. Samomorilca sta bila 2.

Letos ima mrliška matica stolne župnije vpisan nedvomno največjaštni pogreb (naškokof. Dr. Jeglič) od svojega začetka, saj so bili v sprevedu 4 naškokofje in 9 skofov. Vidimo, da v stolni župniji število mrtvih presega število rojstev ob koncu leta; zanimivo je, da je redni leta župnija še imela prirastek dveh prebivalcev, ob koncu pa sta bila 2 smrtna primera več kakor rojstev.

Samo ena civilna poroka

Ljubljana je značilno katoliško mesto, kar sprevidimo že po tem, da je bila letos na magistratu samo ena civilna poroka. S številom civilnih porok se Ljubljana pač še dolgo ne bo mogla kosati z velikimi mesti, n. pr. s Prago, kjer je civilna poroka nekaj tako vaekdanjega kakor pri nas cerkvena. Drugega dela »magistratni župnik« Dr. Ruppnik ni imel z brezverci. Ženin in nevesta sta bila erodnjih let. On je po poklicu trgovski uradnik.

V viški župniji največji presežek rojstev

Zdaj moramo prštevat med mestne župnije tudi Vič, odkar je viška občina priključena mestu. Viška župnija je najbolj kmečka razen šentpetrske v Ljubljani, šteje pa tudi mnogo delavskega prebivalstva. Tako je n. pr. Rožna dolina pretežno delavska četrt, čeprav tam stanuje tudi mnogo uradništva. Še bolj izrazito delavsko predmestje so Glince, med tem ko je Brdo povsem proletarsko. Prejšnje pristno kmečko jedro na Viču se čedalje bolj duši med drugimi socialnimi plastimi. Če bi napravili natančno statistiko o ljubljanskem prebivalstvu, bi se izkazalo, da je v viški župniji v primeri z drugimi deli mesta največ otrok. Župnijske matice nam pa kažejo, da ima prebivalstvo viške župnije mnogo več življenjske sile kakor prebivalstvo nekaterih drugih ljubljanskih župnij.

Župnija, ki je bila ustanovljena l. 1908, šteje okrog 8.000 prebivalcev ter je torej po številu župljanov na 4. mestu v Ljubljani. Letos se je v nji rodilo 148 otrok, 88 dečkov in 60 deklic. Nekaj izrednega je, da imajo tako veliko večino dečki, saj se skoraj povsod rodi več deklic kakor dečkov. Tako visokega odstotka rojstev ni bilo v nobeni drugi župniji; v viški župniji namreč znaša odstotek rojstev 1,8%, med tem ko znaša v trnovski, ki ima za viško župnijo največji presežek rojstev, le 1,28%. Toda viška župnija ima tudi največji odstotek umrlih, namreč 1,2%. V Trnovem je umrlo letos okrog 15 župljanov, v šentjakobski župniji 0,5%, v franciskanski 0,8%, v župniji sv. Cirila in Metoda 0,53%,

v stolni župniji 0,33% in v šentpetrski 1,1%. V odstotkih zračunamo je torej letos umrlo največ ljudi v viški župniji, na 2. mestu je šentpetrska, na tretjem trnovska itd. Pri rojstvih je pa na 2. mestu Trnovo (1,38%) in na 3. šentpetrska župnija (1,15%), a stolna župnija je na zadnjem mestu po številu rojstev (0,3%) kakor po številu smrti.

V viški župniji ljudje umirajo tudi v visoki starosti, saj je bil najstarejši župljan, ki je letos umrl, star 96 let. Imel so pa tudi precej starega ženina, in sicer 76 let. Najmlajša nevesta je bila stara 17 let. Porok je bilo na Viču 75. Življenje sta si vzela 2 človeka. Značilno je, da letos ni bilo na Viču nobenega nezakonskega otroka.

Če se ob zaključku pozanimamo še nekoliko za populacijsko vprašanje, se nam nudi sledeči pregled o naraščanju, odnosno izumiranju prebivalstva v Ljubljani: Največji prirastek zaznamuje viška župnija, in sicer 0,66%, trnovska župnija je pridobila 0,38% prebivalstva, župnija sv. Cirila in Metoda (Sv. Krištof) 0,31% in šentpetrska župnija 0,0%; franciskanska župnija je izgubila 0,23% župljanov in stolna župnija 0,03%; šentpetrska župnija pa ni letos nič pridobila in ne izgubila, ker je bilo število rojstev in smrti enako. Povprečno je torej število ljubljanskega prebivalstva naraslo letos samo za 0,07%, če upoštevamo število rojstev in smrti v sedmih župnijah (razen šišenske župnije). To je tako neznamen porast, da lahko upravičeno govorimo o izumiranju ljubljanskega prebivalstva, zlasti se, ker je rojstev od leta do leta manj.

Duhovni urad v bolnišnici

opravlja prav za prav poselastojnega župnega urada. Njegovo področje je dokaj obširno, ker vodi seznam vseh rojstev v poročnišču in vseh umrlih v ženski bolnišnici, v banovinski ljubljanski bolnišnici, v hiralnici ter v umobolnici na Kodeljevem. V teku l. 1937. je bilo do večerj v poročnišču rojenih 1635 otrok, ki so bili krščeni po katoliško. V poročnišču se rode se-

veda tudi otroci mater, ki so pripadnice pravoslavne in drugih veroizpovedi. Število teh novorojenčkov duhovni urad v bolnišnici seveda nima v seznamu. Statistika rojstev kaže, da se rodi v poročnišču povprečno 5 otrok na dan. Verjetno je, da se je nekaj otrok rodilo na zadnji dan starega leta. Prištetimo jih kar k številu že zaznamovanih novorojenčkov, pa dobimo 1640 novorojenčkov v l. 1937.

V primeri z lanskim številom rojstev v poročnišču je število rojstev padlo za okrog 300 otrok. To je razmeroma veliko število. Padec rojstev za 300 v enem letu ni malenkost. Ako prištetimo še število mrtvorojenih, je kar na dani, da število rojstev v Ljubljani vzmirljivo pada. Glede mrtvorojenih v poročnišču kažejo statistike zadnjih let, da lahko računamo 5 mrtvorojenih na 150 normalno donošnih in živečih otrok, torej 5 mrtvorojenih v enem mesecu.

V bolnišnici, v poročnišču, v hiralnici in v umobolnici je umrlo v teku l. 1937. 820 ljudi. Verjetno je, da bosta najmanj dva umrla pred silvestrovo polnočjo, ker umrta poprečno dva na dan. Tudi število umrlih je v primeri z l. 1936. večje, l. 1936. je imel duhovni urad v bolnišnici v seznamu samo 803 mrliče. Med umrliimi ni bilo posebno starih ljudi, ker stari umirajo doma. Bolnišnica še za mlade hudo bolne goste nima dovolj prostora in sploh ne sprejema bolnikov, ki jih pošljejo v bolnišnico, da bi v njej umrli zaradi starosti. Večina umrlih v bolnišnici je bila žrtev ljudskih bolezni, največ jetike in raka.

Pravoslavna cerkvena občina

Je imela v l. 1937. 31 krstov. Število mrtvih te cerkvene občine pa je v primeri s številom rojstev manjše, umrlo je v teku leta samo 26 pripadnikov pravoslavne cerkve. Porok ima občina v seznamu 27. Statistika pravoslavne občine je dokaj razvešljena. V primeri z l. 1936. je napredovalo število rojstev in padlo število umrlih, pa tudi porok je bilo več kakor prejšnja leta. Pravoslavna občina v Ljubljani prav lepo napreduje.

Govstovanje člana dunajske državne opere A. Dermote

Nastopil bo jutri v Puccinijevi operi „La Bohème“

Ljubljana, 31. decembra. Jutri bo v operi zopet posebne pozornosti vreden muzikalni dogodek. Uprava gledališča je namreč pozvala našega mladega najlepše nade vzbujajočega tenorista Dermoto na govstovanje v Puccinijevi operi »La Bohème«.

Prinašamo nekaj kritik o njegovih dunajskih nastopih na državni operi. »Eugenij Onjegin«. . . Pozornost je vzbudil Dermota v vlogi Lenskega, nezrelega, notranje raztrganega strastnega mladeniča. Njegov tenor ima barvo in ogenj. Bil je nagraven za aplavz na odprti sceni. »Traviata«. . . Dermota ima zdrav, močan glas, čigar praznoto smo spoznali v naraščanju in pojemanju tona. Glasovno se odlikuje z razveseljivo sigurnostjo in samozavestjo, ki mora biti lastna vsakemu

tenorju. Njegovo petje zveni sveže, mladostno, izdatno; točno se drži pevске linije, pogumno si upa dokazati udarnost svojega glasu. Kakor vsa občina v seznamu 27. Statistika pravoslavne občine je dokaj razvešljena. V primeri z l. 1936. je napredovalo število rojstev in padlo število umrlih, pa tudi porok je bilo več kakor prejšnja leta. Pravoslavna občina v Ljubljani prav lepo napreduje.

Matthäuspasion. . . Prijetno presenečenje je nudil g. Dermota, ki je pel, ne glede na to, da še nima prevelike prakse. Evangelista smiselno in z izrazom, ter je znal ekonomsko ravnati s svojim glasom, tako, da je njegova deklaracija vedno odgovarjala umetniškimi zahtevam.

Kakor je razvidno iz gornjih kritik, nastopa naš mladi tenorist razen na Državni operi tudi na drugih muzikalnih koncertnih prireditvah. Tudi druge recenzije se izražajo zelo pohvalno o njegovem napredku, zato bo njegov nastop v partiji Rudolfa lahko nazorno pokazal stopnjo njegovega razvoja, ki obeta kar najlepšo bodočnost.

M. S.—eva.

Jeseniška pošta pretesna

Jesenice, 30. decembra. Nedavno smo poročali, s kakšnimi težavami se bori naše poštno uradništvo, ki posluje v neprimernih prostorih. V eni sami sobi, ki je bolj podobna kovačnici, kakor pa uradnemu prostoru, se dremajo uradniki in pismonoše, da so eden drugega napoti.

Poslovanje in razgovori uradništva s strankami so skoraj nemogoči, ker se neprestano čujejo udarci s štampiljkami ter zapiranje vrat in okenc, da je ropot tak, kot v kakih velič kovačnicah.

Jeseniško poštno postopje že več let sem ne odgovarja potrebam močno naraščajočega poštnega prometa. Ob plačilnih dneh, v sobotah in ob koncu meseca, stoji pri edinem blagajniškem okenecu cela vrsta strank, ki nervozno čakajo, kdaj pridejo na vrsto. Isto velja za telefonske pogovore. Včasih je zelo težko dobiti zvezo z Ljubljano, ker je proga ali zasedena, ali pokvarjena. Včasih pa se sliši tako zelo slabo, da so poročila ali objave precej drugačna, kot so bila najvljena.

Tudi na pošti Jesenic—Fužine ni dosti boljše kot na Jesenicah. Malostevlino poštne oboje je prehuho zaposleno. Zanimivo je tudi, da ta pošta, v katere območju je okoli 450 hiš in okoli 5000 prebivalcev, še danes nima telefona. Če hočejo stranke, ki stanujejo v spodnjem koncu, hitro opraviti kako zelo nujno zadevo, morajo na jeseniško pošto na telefon, kamor je pol ure daleč. Pošto dostavljata dve pismonoši, ki ne moreta biti več kos prevelikim nalogam. Poštni obojsi se je v zadnjih letih zelo razširil. Število hiš in ljudi se je podvojilo. Pot od Javorniškega mostu in do zgornjega konca Savskega

nabrežja in do zgornjega konca Ukove in Lampetove ulice je zelo dolga. Vso to dolgo pot morata dnevno po dvakrat dva zelo pridna in vestna moža prehoditi težko obremenjena največkrat v snegu, dežju in blatu, da se mokra, premršana in izžepana, včasih komaj vlečeta dalje.

Skraini čas je, da se tem nevesčnosti pride v okom s tem, da se razširi poštno postopje na Jesenicah, razširi telefonsko omrežje na pošto Jesenice—Fužine in da se namesti dovolj obojsa za dostavo pošte na dom.

Iz Zagorja

— Dva grobova. Pokopali smo gospo Antonijo Kokoletovo, 63 let staro posastnico in trgovko. Ze delj časa je je glodala zahrbitna bolezen, kateri je podlegla. Pokojnica je bila daleč znana markantna osebnost, najbogatejša žena na Lokah. Udeještvovala se je kot vrla napredna žena. Mnogo je storila za gasileto, saj je bila kumica loškega gasilskega društva, kateremu je menda zapustila lepo vsoto denarja. Tudi Sokolskega društva, podružnice na Lokah se je baie spomnila. Vedno namirnega duha je ostala do kraja šegava. Ohranimo ji lep spomin. Ta teden sem pokopali tudi go. Pepco Ranzingerjevo, zasebnico, ki se je šele pred kratkim preselila v Maribor. Podlegla je dolgotrajni tolezni. Drobna in ljubezna gospa je bila obče priljubljena. Pokopali so jo na zagorskem pokopališču. Naj potiva v miru.

— Silvestrovanje v Sokolskem domu obeta prijeten prahod is starega v novo leto. Med rososmeznimi odmorii bo igral za ples znani jazz iz Ljubljane.

— Zagorski kraljevi želi vsem naročnikom in štatalcem »Slovenskega narodca« srečno in zadovoljno novo leto.

HERSAN ČAJ
UČINKUJE dobro pri obolenju števca,
jeter in ledvi.
POMAGA pri arteriosklerozni in hemoroidni
OLAJŠA muke in bolečine pri revmatizmu
in protini.
UBLAŽUJE obolenja pri mesečni dobi in
menzi.
ODSTRANJUJE motnje dobelnosti in
vsa dela vika.
Dobiva se v vseh lekarnah!
Reg. št. br. 1933030

DNEVNE VESTI

Nov inspektor prosvetnega ministristva.
Z ukazom kraljevih namestnikov je imeno-
van za inspektorja prosvetnega ministristva
profesor državne realne gimnazije v Osijeku
dr. Anton Hurm.
Stavbnik Ivan Rožman umrl. Z
Golnika je davi pripela žalostna vest, da
je nemila usoda izpregala iz vrst živih zna-
nega in popularnega ljubljanskega stav-
bnika g. Ivana Rožmana iz Slomškove
ulice. Pokojnik se je lani prehladil in iskal
kamu svoji bolezni na Golniku. Zdravje se
mu je že izdatno zboljšalo, aenkrat pa
je njegovo stanje spet poslabšalo in
davi je izdihnil. Pokojni Ivan Rožman se
je razen v svojem poklicu živahno udeje-
stvoval v društvenem življenju. Zlasti je
bil vnet pianist ter je bil dolga leta tu-
di v odboru SPD. Bil je član gradbenega
odborna in je sodeloval kot strokovnjak in
svetovalec pri gradnji naših planskih
domov. Njegovi nasveti so bili posebno
dragoceni ob priliki zidanja pianiskega
doma na Komni Pokojnikovo truplo bodo
danes prepeljali z Golnika v Ljubljano,
kjer bo pogreb na pokopališču sv. Kri-
žu najbrž jutri popoldne. Bodi ohranjen
vrlemu možu ki je dosegel komaj 35 let,
najbližji spomin, žalujomci ostalim pa na-
še najiskrenejše sožalje!

PRIJETEN
SILVESTROV VEČER
prirediva svojim gostom v restavraciji
grand hotela UNION, brez vstopnine.
IGRA IZVRSTEN
SALONSKI ORKESTER
Zeleča cenjenim gostom in prijateljem
SREČNO IN ZADOVOLJNO
NOVO LETO 1938,
se topla priporočava
KATI in PERO STERK.

Zdravniška vest. V imenik zdravnikov
zdravniške zbornice za dravsko banovino sta
bila vpisana dr. Janez Ganter, zdravnik v
Radovljici in dr. Stanislav Grapar, zd-av-
nik v Ljubljani.
Našim naročnikom topla priporočamo
D. Ravljenovo zbirko črtic, novel in satir,
ki je pravkar izšla pod naslovom »Zgodbe
brez groze«. Naroča se pri založbi »Cestice
in Ljubljani«, Knafljeva ulica 5 in velja bro-
širan izvod s poštnino samo 11 din, v celo
platno vezan pa s poštnino 16.— din.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list«
kr. banske uprave dravske banovine št. 1.
z dne 1. januarja objavlja uredbo o spre-
membah uredbe o prekinitvi zastaranja kmet-
skih menic, avtentično tolmačenje uredbe o
likvidaciji kmetijskih dolgov, avtentično tol-
mačenje uredbe o kmetijskih zbornicah, na-
knadna razodreditev zvanja kmetijskih
uradnikov, pravilnik o nazivstvu nad pre-
parati in pomožnimi sredstvi — uveljavitev,
razglase o odobritvi proračuna Zbornice za
trgovino, o št. in industriji v Ljubljani za
poslovno leto 1938, in razne objave iz »Služ-
benih novic«.

Prvi motorni vlaki. V tvornici vago-
nov v Brodu montirajo vagonce za motorne
vlake, ki jih je naročila železniška uprava.
Naročenih je 7 garnitur po 3 vagonce. Mo-
torji bodo dobavljani iz Budimpešte iz tvor-
nice Ganz. Motorne vlake dobimo najpozne-
je do junija 1938., tako da bi prišli v pro-
met v začetku turistične sezone. Motorni
vlaki bodo najprej vozili na progi B-zagrad
—Dubrovnik.
Gostovanje Ivana Francja v Zagrebu. Te-
norist ljubljanske opere, bivši gojenec za-
grebske glasbene akademije Ivan Franc
nastopi v nedeljo v Zagrebu v operi »Ero
z onega sveta«. Za njegovo gostovanje vla-
da v Zagrebu veliko zanimanje.

ZVONCI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI — TELEFON 33-87
Monumentalni film iz dobe carske
Rusije
Petrograjski slavček
Slavna pevka MARIJA CEBOTARI
in Svet. Petrovič v glavnih vlogah.
PREDSTAVE v soboto in nedeljo ob
3., 5., 7. in 9., ponedeljek ob 14.9. uri.
V dopolnilo kolerirana šalofgra.
V soboto in nedeljo ob pol 11. uri
dopolnilo slovenski film
V KRALJESTVU ZLATOROGA
Vstopnina za vse prostore Din 3.50
Opozarjamo na novo telef. št. 41-79
6 januarja: MISTERIJ PARIZA

Sporazum med UJMO in Zvezo gostil-
ničarskih združenj. Dosežen je sporazum
med Združenjem jugoslovenskih glasbenih
avtorjev in Zvezo gostilničarskih združenj
glede plačevanja avtorskih taks za leto
1938. Plačevanje avtorskih taks je razdelje-
no v pet kategorij tako, da bo plačeval vsak
lokal, kjer igra godba, avtorsko takso po
eni petih kategorij. V prvi kategoriji zna-
ša avtorska taksa mesečno 700, v drugi 350,
v tretji 250, v četrti 150 in v peti 90 din
mesečno. Lokale bo razvrstilo v kategori-
je združenje gostilničarjev v svojem pol-
ročju. Avtorske takse se bodo plačevale, po
teh kategorijah od 1. februarja in ta tarifa
bo veljala do 31. decembra 1938.
Izlet Beograščanov v Slovenijo. Za pra-
vooslavne božične praznike organizira beo-
grajski Putnik izlet v Slovenijo. Poseben
vlak odpelje izletnike iz Beograda v sredo
5. januarja zvečer.
Maturantje III. drž. realne gimna-
zije iz 1. 1927 vabimo, da se udeležijo pra-
vošave desetletnice mature, ki bo dne 8. ja-

nuarja 1938 v lovski sobi gostilne »Pri
Sokolu« Pred škočijo št. 18 v Ljubljani.
Zbitališče ob 20. uri zvečer v navedeni go-
stilni. Obvezne prijave je poslati najkas-
neje do 7. 1. 1938 na naslov: ing. Korn
Herman, Ljubljana, Poljanska c. št. 8.
Isšla je prva številka »Zene 1938«, li-
sta za sodobno dekletje in ženo. Mesečnik je
vsebinsko pester in na kvalitetni višini ter
slane celoletno s prilogami 50 din. Naroča
se: Ljubljana-nebotičnik.

8. januarja 1938.
PLES V ŠTALCI
PRI MIKLICU
Začetek ob 8. zv. Začetek ob 8. zv.
Mednarodne štipendije za 1937/38 in
1938/39. Zveza akademsko izobraženih žen
v CSR ponuja dve štipendiji po 2000 Kč za
šest tednov. Ena je za študentko, druga za
abovlenko kake fakultete. Prijave se spre-
jemajo do 9. januarja 1938. Prosnji je treba
priložiti curriculum vitae, podatke o znan-
stvenem delu in razlog, zakaj želi dotična
študentka v CSR. — Mednarodna federacija
AIZ ponuja posebno štipendijo 36.000 din
za najboljšo neizravno kandidatko iz junior-
ske sekcije (Pozorji: starost pod 30 let in
znanstveno delo v področju: matematike, fi-
zike, kemije, geologije, bioloških ved, psi-
hologije ali patologije) Svobodna izbira de-
žele. Štipendija se začneja z majem 1938.
in traja leto dni. Priložiti je treba curricu-
lum vitae in znanstveno delo. Prijave do
9. januarja na naslov: Olga Grahor, Ljut-
liava, Miklošičeva 6.

SREČNO NOVO LETO ZELI
Janko Pogačnik
specialna fototrgovina
LJUBLJANA — Tyrševa cesta št. 20

Novoletna voščila naših vojakov. Pod-
pisani vojniki, služilci kadreki rok v dravski
radionici želimo vsem čitateljem in čitatelj-
kam »Slovenskega Naroda« veselo novo leto
Prus Slavko, Metlika, Janko Perčič, Pov-
lje, Mikič Anrija, Maribor, Paček Alojzij,
Kranjska gora, Volf Jožef, Račar in Vido-
vič Niko, Belovar.

Sokolski dom v Šiški
danes
silvestrovanje
Vreme. Vremenska napoved pravi, da
ne bo nobene bistvene spremembe dose-
la njega vremena. Včeraj je snežilo v Beo-
gradu, Sarajevu in Skoplju. Najvišja tempera-
tura je znašala v Sarajevu 5, v Splitu 4,
v Zagrebu in Skoplju 1, v Mariboru in Beo-
gradu —4, v Ljubljani —4,2. Vidi je kazal
barometer v Ljubljani 766,7, temperatura je
znašala —8,2 na aerodromu —11° C.
Polovična vožnja na železnici za obisk
razstave bratov Šubicev traja do vključno
8. januarja.

V NOVOLETU
ZELI MNOGO SREČE IN USPEHA
VSEM CENJENIM NAROČNIKOM
JOS. REICH
TOVARNA ZA KEMICNO CISCE-
NJE IN BARVANJE OBLEK
PRANJE IN SVETLOKANJE
PERILA

Zrtve nesreč in pretepa. Delavca Ivana
Frica, zaposlenega pri nekem prevozniku
v Mostah je včeraj pritisnil težko nalo-
žen voz k steni, da je dobil teže notranje
poškodbe. Posebnika Janeza Kepica iz Pod-
rečja je brenila kobila in mu zlomila levo
roko. Z Jesenic so prepeljali v bolnico de-
lavca Franca Marišaka, ki ga je v železnici
podrl vagonček in mu zmečkal prste na no-
gi. Brusac Jože Pahole, doma iz Brega v
kočevskem okraju, pa je postal žrtev prete-
paških fantov nekje pri Dobrepoljah. Napa-
dali so ga poškodovali po glavi in po ži-
votu.

Kakor druga leta
tako bo tudi letos
silvestrovanje
najzabavnejše
pri »SLAMICU«

Zasledovan zaradi vlomov in tatvin.
Varnostna oblastva zasedujejo 28-letnega
Janeza Berganta iz Gorij, ki je oni dan v lo-
milni nekje v okolici Bleda in ukradel večjo
vsoto denarja ter nekaj predmetov. V Ra-
dovljici sta vlomila v neko vilo France Za-
krajšek, doma iz Primorja in Miha Mulec
z Jesenic. Ukradla sta več obleke in nekaj
posebnih. Muleca so orožniki kmalu iz-
sledili, dočim se je Zakrajšku posrežilo od-
nesti peče. V hišo posestnika Martina Za-
vria v Tujem grmu pri Trebečevem eta
vdrila pred dnevi dva vlomilca, ki sta od-
nesla dva moški obleki, sukno in nekaj pe-
rija. Zdal se ugotovilo, da je eden izmed
vlomilcev Ivan Mejač, doma iz okolice Lju-
bljane, ki ga orožniki že dalje časa zasle-
dujejo zaradi vlomov in tatvin.
Za inženjerja se je izdal. Pred dne-
vi je prišel k posestniku Francetu Senčar-
ju na Raštanju pri Rajhenburgu mlajši,

Šodno obložen mož, ki se je predstavil
kot lanovinski inženjer. Inženjer je celo-
paril Senčarja za 1430 din ter mu izmamil
tudi srebrno uro. Orožniki so ugotovili, da
se piše sjeper Janko Furjan, po poklicu šer-
fer brez dela, ki je do zadnjega časa živel
v Mariboru in ki ima na vesti še več stičnih
aleparij. Furjanu sledujejoje.

Nesreča našega parnika na severu Ev-
rope. Dubrovačka pločviba je utrpela zopet
veliko škodo. Poneoretil se je namreč njen
parnik »Srdje« in sicer 23. t. m. ponoči pri
Anversu. Vozil je mineralni tovar s Cipra v
Anversa. Med vožnjo je trčil v neki taj par-
nik. Posadka se je rešila razen dveh mor-
narjev, ki sta brez sledu izgnila. Parniku
je poveljeval kapetan Anton Stuk.

Za stave mož. V vasi Baranje se je
pojaval v sredo Svetislav Romovič in stavlil
z nekim trgovcem iz Ulice, da bo prehodil
za 30.000 din 18.000 km in da ne bo ves
ta čas izpregovoril niti besede. Tako je
zaslovel kot močnejši mož. Do cilja mu
manjkajo samo še 3 km in vse kaže, da bo
stav dobil.

21.30 uri in traja do 1. ure zjutraj, je se-
stavljen tako da bo sleherni pri tem pro-
gramu imel mnogo užitka, pa tudi pošteno
se bo lahko nasmehal in zebaval. Imena so-
delujočih umetnikov, kakor J. Gostič, M. r-
jan Rus, Bojan Adamič, Vali Smrkoljeva,
Sonja Ivančičeva in družih jamčijo, da bo
letos v Unionu prav veselo, lepo in zabavno.
— Slava Velocipedskega bataljona. 1.
Velocipedski bataljon praznuje jutri na a.
veža leta dan svojo slavo v spomin na for-
miranje prve kolearske odlinice naše arma-
de 1. 1927. Služba božja in rezanje kogača bo
ob 10.30 v vojašnici vojvode Mišiča. Goste
bo sprejmal zastopnik komandanta kapa-
tan I. klase Ferdo F. Muslovič.
— Podoknice g. Antona Verbičca, ki bo
praznoval jutri 70.letnico, bo zapelo drvoji
ob 20. pevsko društvo Krakovo-Trnova.
— Delavsko glasbeno društvo v Lju-
bljani priredi 1. in 2. januarja 1938 na ke-
gljišču pri Štečici kegljanje na dobitke.
— Večerni kuharski tečaj na gos-podinj-
ski šoli Mladika — za uradnice in soproge
urednikov — prične 15. januarja t. l. Vrsti
se bo dvakrat tedensko. Vodi ga bodo učil-
teljice gos-podinjške šole Mladika. Vpivo-
vanje je dne 10. in 11. januarja 1938, od 11.
do 12. ure dopoldne.
— Razstava bratov Šubicev se bliža svo-
jemu zaključku, stalniška vstopnina pa doka-
zuje, da si mnogi, mnogi te umetne, ske pri-
reditve še niso ogledali. — Razstava bo
odprta neprekinjeno do 9. januarja in Na-
rodna galerija pričakuje močnejšega obiska
poučiteljskih praznikov. — V nedeljo 2. ja-
nuarja bo imel vodstvo ob 11. g. I. Zor-
man. — Pasja taksa. Finančni oddelček mes-
nega poglavarstva v Ljubljani sporoča, da se
bo pobirala pasja taksa letos šele s 1. apr-
ilom 1938. in ne s 1. januarjem, kakor je bi-
la doslej navada. Na to se opozarjajo lastni-
ki psov, da ne bi po nepotrebnem obrem-
njevali poslovanja zadevnega urada.

21.30 KINO SLOGA Tel. 27-30
Sonja Henie v njenem prvem, veli-
kem zabavnem vefilimu
VALCEK NA LEDU (Nemški dialog)
na delu stajnega ansambla v okviru
originalnega in duhovitega glasbene-
ga dela. Sodelujejo: svetovnoznani
in najpopularnejši komiki bratje Ritz
ter Borah Minjevič s svojim virtuoz-
nim orkestralnim ansamblom. Pred-
stave ob 16., 19. in 21.15 uri. Pre-
skrbite si vstopnice v predprodaji!

Danes ob 16. in 19.15 uri vesela burka
kakor »Zenske štrajkajo« in »Zenske
vladajo«. — Ob 21.30 uri veselo sil-
vestrovanje radiofonske postaje z bogatim
in peštrim sporedom. Sodelujejo: Gostič,
Marjan Rus, V. Smrkoljeva, Sonja Ivan-
čič, Bojan Adamič l. t. d.

Na skednju
(DAS SPIEL AUF DER TENNE)
Predstave jutri na praznik in v nedeljo
ob 15., 17., 19. in 21. uri

Iz Ljubljane
— Odlikovanja. Odlikovanji so bili s re-
dom Jugoslovenske krone IV. stopnje dr.
Ivan Robida, šef oddelka obde državne bol-
nišnice v pokouju, ter z redom sv. Save V.
stopnje lesni inženjerski Karel Kavka, vsi iz
Ljubljane. Odlikovanja jim je izročil g. lu-
pan s primernim nagovorom in čestitkami
včeraj dopoldne na mestnem poglavarstvu.
— Licitacija. Mestno poglavarstvo v
Ljubljani razpisuje preureditvena dela pri
zbiralnem kanalu na Tyrševi cesti pred
glavno pošto. — Prav tako razpisuje mesno
poglavarstvo dobavo raznega lesa. Interese-
nti se opozarjajo na tozadavne razglase v
uradnem listu.

Na silvestrovanje
in »KMETU« (Gospodstvska cesta)
Zjutraj od 4. naprej sveži golaš in
vtrajpi na tržaški način.
—lj Pritožbe stanovalcev v mestnih hi-
šah v Koleziji. Letos poteka deseto leto,
odkar so bile zgrajene male stanovanjske
hiše v Koleziji in odkar so se vselili vanje
povečini še sedaj stanujoči stanovalci.
Prvo leto so plačevali stranke samo po
157 din mesečne najemnine, ki pa je
mestna občina že naslednje leto povzela
na 241 din. V desetih letih je plačala vsaka
stranka na najemninu približno 30.000
din, ker pa so v vsaki hiši po štiri stranke,
je prešla mestna občina na najemninu
od vsake hiše v desetih letih precej
nad 100.000 din. Kapital, vzičan v te male
stanovanjske hiše, je s tem najbrž že
amortiziran in mestna občina tudi s po-
pravili ni imela stroškov, ker je vsa po-
pravila širokogrudno prepuščala strankam
samim, ki so bile prisiljene popravljati
stanovanja na svoj račun. Stranke v teh
hišah sedaj ob 10 letnici upravičeno
pričujejo od mestne občine primerno
znižanje razmeroma visoke najemnine, saj
stanujejo tam sami reveži, ki težko pla-
čujejo najemninu.

Zrtve nesreč in pretepa. Delavca Ivana
Frica, zaposlenega pri nekem prevozniku
v Mostah je včeraj pritisnil težko nalo-
žen voz k steni, da je dobil teže notranje
poškodbe. Posebnika Janeza Kepica iz Pod-
rečja je brenila kobila in mu zlomila levo
roko. Z Jesenic so prepeljali v bolnico de-
lavca Franca Marišaka, ki ga je v železnici
podrl vagonček in mu zmečkal prste na no-
gi. Brusac Jože Pahole, doma iz Brega v
kočevskem okraju, pa je postal žrtev prete-
paških fantov nekje pri Dobrepoljah. Napa-
dali so ga poškodovali po glavi in po ži-
votu.

Kakor druga leta
tako bo tudi letos
silvestrovanje
najzabavnejše
pri »SLAMICU«

Zasledovan zaradi vlomov in tatvin.
Varnostna oblastva zasedujejo 28-letnega
Janeza Berganta iz Gorij, ki je oni dan v lo-
milni nekje v okolici Bleda in ukradel večjo
vsoto denarja ter nekaj predmetov. V Ra-
dovljici sta vlomila v neko vilo France Za-
krajšek, doma iz Primorja in Miha Mulec
z Jesenic. Ukradla sta več obleke in nekaj
posebnih. Muleca so orožniki kmalu iz-
sledili, dočim se je Zakrajšku posrežilo od-
nesti peče. V hišo posestnika Martina Za-
vria v Tujem grmu pri Trebečevem eta
vdrila pred dnevi dva vlomilca, ki sta od-
nesla dva moški obleki, sukno in nekaj pe-
rija. Zdal se ugotovilo, da je eden izmed
vlomilcev Ivan Mejač, doma iz okolice Lju-
bljane, ki ga orožniki že dalje časa zasle-
dujejo zaradi vlomov in tatvin.
Za inženjerja se je izdal. Pred dne-
vi je prišel k posestniku Francetu Senčar-
ju na Raštanju pri Rajhenburgu mlajši,

Kino
MALICA
Tel. 21-24
Jean Harlow in Robert Taylor v vefilimski sta-
garkomediji »ONA JE MOJA« — Najnovejši
šarnal, hvarvisti film »VESELA NOČ« l. t. d. —
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.30 uri. —
Predstave ob prazniku ob 15., 17., 19. in 21. uri.
V nedeljo, 2. 1. 1938, ob pol 11. uri izredna pred-
stava po znižanih cenah.

21.30 uri in traja do 1. ure zjutraj, je se-
stavljen tako da bo sleherni pri tem pro-
gramu imel mnogo užitka, pa tudi pošteno
se bo lahko nasmehal in zebaval. Imena so-
delujočih umetnikov, kakor J. Gostič, M. r-
jan Rus, Bojan Adamič, Vali Smrkoljeva,
Sonja Ivančičeva in družih jamčijo, da bo
letos v Unionu prav veselo, lepo in zabavno.
— Slava Velocipedskega bataljona. 1.
Velocipedski bataljon praznuje jutri na a.
veža leta dan svojo slavo v spomin na for-
miranje prve kolearske odlinice naše arma-
de 1. 1927. Služba božja in rezanje kogača bo
ob 10.30 v vojašnici vojvode Mišiča. Goste
bo sprejmal zastopnik komandanta kapa-
tan I. klase Ferdo F. Muslovič.
— Podoknice g. Antona Verbičca, ki bo
praznoval jutri 70.letnico, bo zapelo drvoji
ob 20. pevsko društvo Krakovo-Trnova.
— Delavsko glasbeno društvo v Lju-
bljani priredi 1. in 2. januarja 1938 na ke-
gljišču pri Štečici kegljanje na dobitke.
— Večerni kuharski tečaj na gos-podinj-
ski šoli Mladika — za uradnice in soproge
urednikov — prične 15. januarja t. l. Vrsti
se bo dvakrat tedensko. Vodi ga bodo učil-
teljice gos-podinjške šole Mladika. Vpivo-
vanje je dne 10. in 11. januarja 1938, od 11.
do 12. ure dopoldne.
— Razstava bratov Šubicev se bliža svo-
jemu zaključku, stalniška vstopnina pa doka-
zuje, da si mnogi, mnogi te umetne, ske pri-
reditve še niso ogledali. — Razstava bo
odprta neprekinjeno do 9. januarja in Na-
rodna galerija pričakuje močnejšega obiska
poučiteljskih praznikov. — V nedeljo 2. ja-
nuarja bo imel vodstvo ob 11. g. I. Zor-
man. — Pasja taksa. Finančni oddelček mes-
nega poglavarstva v Ljubljani sporoča, da se
bo pobirala pasja taksa letos šele s 1. apr-
ilom 1938. in ne s 1. januarjem, kakor je bi-
la doslej navada. Na to se opozarjajo lastni-
ki psov, da ne bi po nepotrebnem obrem-
njevali poslovanja zadevnega urada.

21.30 KINO SLOGA Tel. 27-30
Sonja Henie v njenem prvem, veli-
kem zabavnem vefilimu
VALCEK NA LEDU (Nemški dialog)
na delu stajnega ansambla v okviru
originalnega in duhovitega glasbene-
ga dela. Sodelujejo: svetovnoznani
in najpopularnejši komiki bratje Ritz
ter Borah Minjevič s svojim virtuoz-
nim orkestralnim ansamblom. Pred-
stave ob 16., 19. in 21.15 uri. Pre-
skrbite si vstopnice v predprodaji!

Na skednju
(DAS SPIEL AUF DER TENNE)
Predstave jutri na praznik in v nedeljo
ob 15., 17., 19. in 21. uri

Iz Ljubljane
— Odlikovanja. Odlikovanji so bili s re-
dom Jugoslovenske krone IV. stopnje dr.
Ivan Robida, šef oddelka obde državne bol-
nišnice v pokouju, ter z redom sv. Save V.
stopnje lesni inženjerski Karel Kavka, vsi iz
Ljubljane. Odlikovanja jim je izročil g. lu-
pan s primernim nagovorom in čestitkami
včeraj dopoldne na mestnem poglavarstvu.
— Licitacija. Mestno poglavarstvo v
Ljubljani razpisuje preureditvena dela pri
zbiralnem kanalu na Tyrševi cesti pred
glavno pošto. — Prav tako razpisuje mesno
poglavarstvo dobavo raznega lesa. Interese-
nti se opozarjajo na tozadavne razglase v
uradnem listu.

Na silvestrovanje
in »KMETU« (Gospodstvska cesta)
Zjutraj od 4. naprej sveži golaš in
vtrajpi na tržaški način.
—lj Pritožbe stanovalcev v mestnih hi-
šah v Koleziji. Letos poteka deseto leto,
odkar so bile zgrajene male stanovanjske
hiše v Koleziji in odkar so se vselili vanje
povečini še sedaj stanujoči stanovalci.
Prvo leto so plačevali stranke samo po
157 din mesečne najemnine, ki pa je
mestna občina že naslednje leto povzela
na 241 din. V desetih letih je plačala vsaka
stranka na najemninu približno 30.000
din, ker pa so v vsaki hiši po štiri stranke,
je prešla mestna občina na najemninu
od vsake hiše v desetih letih precej
nad 100.000 din. Kapital, vzičan v te male
stanovanjske hiše, je s tem najbrž že
amortiziran in mestna občina tudi s po-
pravili ni imela stroškov, ker je vsa po-
pravila širokogrudno prepuščala strankam
samim, ki so bile prisiljene popravljati
stanovanja na svoj račun. Stranke v teh
hišah sedaj ob 10 letnici upravičeno
pričujejo od mestne občine primerno
znižanje razmeroma visoke najemnine, saj
stanujejo tam sami reveži, ki težko pla-
čujejo najemninu.

Zrtve nesreč in pretepa. Delavca Ivana
Frica, zaposlenega pri nekem prevozniku
v Mostah je včeraj pritisnil težko nalo-
žen voz k steni, da je dobil teže notranje
poškodbe. Posebnika Janeza Kepica iz Pod-
rečja je brenila kobila in mu zlomila levo
roko. Z Jesenic so prepeljali v bolnico de-
lavca Franca Marišaka, ki ga je v železnici
podrl vagonček in mu zmečkal prste na no-
gi. Brusac Jože Pahole, doma iz Brega v
kočevskem okraju, pa je postal žrtev prete-
paških fantov nekje pri Dobrepoljah. Napa-
dali so ga poškodovali po glavi in po ži-
votu.

Kakor druga leta
tako bo tudi letos
silvestrovanje
najzabavnejše
pri »SLAMICU«

Zasledovan zaradi vlomov in tatvin.
Varnostna oblastva zasedujejo 28-letnega
Janeza Berganta iz Gorij, ki je oni dan v lo-
milni nekje v okolici Bleda in ukradel večjo
vsoto denarja ter nekaj predmetov. V Ra-
dovljici sta vlomila v neko vilo France Za-
krajšek, doma iz Primorja in Miha Mulec
z Jesenic. Ukradla sta več obleke in nekaj
posebnih. Muleca so orožniki kmalu iz-
sledili, dočim se je Zakrajšku posrežilo od-
nesti peče. V hišo posestnika Martina Za-
vria v Tujem grmu pri Trebečevem eta
vdrila pred dnevi dva vlomilca, ki sta od-
nesla dva moški obleki, sukno in nekaj pe-
rija. Zdal se ugotovilo, da je eden izmed
vlomilcev Ivan Mejač, doma iz okolice Lju-
bljane, ki ga orožniki že dalje časa zasle-
dujejo zaradi vlomov in tatvin.
Za inženjerja se je izdal. Pred dne-
vi je prišel k posestniku Francetu Senčar-
ju na Raštanju pri Rajhenburgu mlajši,

mil v Bosno. Naš veteran se je udeležil
bojev pri Roglju, Tuzli in Jajcu, kjer so
bile srditve bitke s Turki. V Livnu je Me-
dved pristvovalo justifikaciji vojde Turkov
Age Čizmića, ki so ga Avstrijci ustrelili.
Po okupaciji Bosne in Hercegovine se je
Medved vrnil s polkom skozi Senj v Split,
kjer se je vkrcal na vojno ladjo »Esperes«
in se pripeljal v Trst, odtod pa v Ljublja-
no, kjer so Janezom priredili prisrčen spre-
jem. Teža se starček z največjim veseljem
spominja in s živimi besedami to pripo-
veduje svojim vnukom.
Zdal si ne želi nič drugega nego smrti,
ki naj ga reši hude nadehe in tega sveta,
o katerem pravi, da ni več tisti, kakor je
bil nekoč in da je na svetu sama gnolba,
kakršno najdč na plesnivem zelju.

Iz Maribora
— Srečno in veselo novo leto žel vsem
naročnikom, čitateljem in prijateljem Na-
šega lista podružnica »Slovenskega Naroda«
v Mariboru!
— Pasije na tisočake! Dne 23. decem-
bra t. l. je bila ukradena v Zagorju po-
štna vreča z denarnim odvodom v znesku
12.000 dinarjev. Med ukradenim denarjem
sta bila dva tisočaka a št. r 0153797 in
g 0388025. Prinašalca odnoemo imejteja
teh tisočakov je takoj oddati najbližjemu
stražniku oziroma ga opozoriti nanj.
— Zopet drzna tatvina sredi mesta. Ko-
maj se je poleglo razburjenje po drznem
vlomu in stanovanju trgovca Watzeka, ki
mo je bila ukradena dragocena zbirka
zlatnikov, je Maribor razburila nova tat-
vina. Ko je včeraj zjutraj prišel stariar
Franc Pačič v svojo trgovino v Vetrinjski
ulici, je odkril aktovko, v kateri je imel
69.000 dinarjev gotovine in 5 hranilnih
knjižic na vsoto 200.000 dinarjev, na pro-

MATINEJA
na praznik in v nedeljo ob 11. dopoldne
Dijak prosjak
Najzabavnejša, razkošna in melodiozna
opereta z Mariko Rökk, J. Heesters itd.
Kino Union — Tel. 22-21

dajalno mizo in odpiral okno, se je v lo-
kal neopaženo spladil neznanec in aktov-
ko z dragoceno vsebino odnesel. O drzni
tatvini je bila takoj obveščena policija,
vendar manjka za storilecem vsaka sled.
Puki je oskodoval za okoli 270.000 din.
— Pravoslavna kapela v Melju renovi-
rana. Pravoslavna parohija v Mariboru
sporoča svojim vernikom, da je pravoslav-
na kapela v Melju že renovirana in bodo
od nedelje, dne 2. januarja v njej zopet
redne službe božje.
— Ljeto je pila v Voseku v Slovenskih
goricah 25 letna M. K. in zamemorinam
namenu. Ker je že dalje časa brezposelna,
je mladenka obupala nad življenjem. Ta-
ki primeri niso redki.

Silvestrov večer v gledališču. Kakor
običajno, siedi tudi letos po predstavi (za-
četek šele ob 9. uri zvečer) zbrabene s
tremi nagradami: prašček, začetek in go-
ska. Vsak obiskovalec nocojnje predstave
dobi poleg vstopnice še zrebno številko.
Vprizorili bodo Rasbergerjevo opereto
»Rdeči nagejlnje«.
— Avto povzli kolosarke. Na cesti pri
Sv. Marjeti ob Pesnici je neki tovorni av-
tomobil povzli 35letno Marjo Cafnik, ki
se je na kolese peljala proti domu. Caf-
nikova je pri padcu zadobila nevarne po-
škodbe na glavi. V mariborski bolnici, ka-
mor so jo prepeljali, so ugotovili prelom
lobanje.

Vlomilec pripoveduje
Ljubljana, 31. decembra
Policija je pojasnila več drznih vlvomov,
ki so bili storjeni zadnje tedne v Ljublja-
ni. Pred dnevi za Bežigradom aretirani
Ignacij Šalaj je priznal, da je vlvomil v
prostote Osemrednega zavoda za domačo
obrt na Turjaškem trgu, dalje v neko
stanovanje na Bleiweisovi cesti, v dve vili
na Mirju in v neko hišo v okolici Šalaj,
ki je doma iz Prekmurja in po poklicu
trgovski pomočnik, je izjavil na policiji,
da je bil prisiljen krasti in vlvomijati, ker
si pač ni vedel pomagati drugače.
»Šele pred kratkim sem prišel iz zapo-
ra«, je pripovedoval. »Odsedel sem leto in
pol kazni in prišel iz zapora brez belica.
Nekaj dni sem si pomagal z beračenjem,
vendar so me povsod odganjali, češ, da za
mladega človeka, ki lahko dela, nimajo
ničesar odveč. Za delo nisem bil sposoben,
ker sem bil telesno izčrpan, službe v svo-
jem poklicu pa nisem mogel najti. Pom-
islite, dandanes je brezposelnih toliko po-
stetnih trgovskih pomočnikov in kdo bi
vzel v službo človeka, ki je pravkar pri-
šel iz zapora! Tako sem bil prisiljen spet
krasti. Ljubljane sem se dolgo ogibal,
siednjc pa sem vendarle prišel sem. Se-
znanil sem se še z nekaterimi, ki so si
pomagali enako, kakor jaz in sem nekaj
vlomov izvršil v družbi pomagačev. Imeli
pa smo navadno smolo, da so nas prepri-
dili in da smo odhajali brez plena. Tako
sem iz dneva v dan dobesedno stradal in
sem popolnoma oslebel. Ko sem poskuša-
l vlvom v Bežigradom, sem se v sobi, kjer
sem bil kasneje zasačen, najprvo lotil ja-
bolki, ki sem jih zagledal v omari. Ko so
me prenetili, sem bil neodločen in ni-
sem niti potegnil samokresa, ki sem ga
imel s seboj in ki bi ga vsaj za strašilo
lahko uporabil, da bi lažje pobegnul. Ujel
sem se dal je zaradi tega, ker sem vedel,
da zaradi slabosti ne bom mogel uti pre-
ganjalcem. Cemu še ta napor...«
Šalaj, ki so ga zdaj ponovno izročili so-
dišču, je končal pri zaslišanju s beseda-
mi: »Kadar bom spet prost, bom prišel
še nadalje krasti, kajti za odpusnega
kamenca se brigajo samo še žandarji...«

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Vesela kronika letošnjih žalostnih in čudovitih dogodkov

Ljubljana, 31. decembra. Leto, ki so mu štete ure in ki se je začelo kakor vsa leta 1. januarja in se bo danes končalo, ni kljub vsemu navadno, čeprav ni prestopno. Bilo je baje v znamenju Saturna in gospodarske konjunktura, o čemer pa zda ne utegnemo razpravljati. Treba je samo potegniti krepko črto pod vsemi letošnjimi dogodki, ki so uživali čast, da je naše časopisje o njih hotelo ali smelo pisati. Sodite o letošnjem letu kar hočete, priznati boste morali, da je bilo tako rekoč zgodovinsko, saj se lahko ponaša z vojnam, poplavami, atentati, kronanji, umori in z drugimi takimi zgodovinskimi dogodki. Naj jih samo nekaj naštejemo, da vam vzbudimo ponos sodobnikov, ki so vse to doživeli!

JANUAR:

Spaniji, od koder ni bilo skoraj nobenih poročil. Vendar naj omenimo vsaj, da je 11. v Belgiji pogorel Degrelle, 12. smo pa prvič pisali o umoru na Javorju. V tem slavnem mesecu smo pa zvedeli, da naše gospodarstvo vendar ozdravlja (20. plenarna seja ZTOI). Nekoliko smo pisali o programu naših inženjerjev za javna dela v naši banovini, kar pa ni razmajalo Ljubljane tako, kakor zborovanje proti povišanim pasjim taksam. Če povemo še, da je 30. »Ves svet obojal generala Franca« zaradi bombardiranja španskih mest, je dovolj dogodkov za kritični april.

MAJ:

JETIKA, REVOLUCIJA, SMRTI, UMOR...

Izbirajte, prosim! V najlepšem mesecu je bilo dogodkov za vse okuse. Začeli smo z jetiko ter protituberkuloznim tednom, z volitvami na Japonskem, kjer je pogorela vlada, potem pa ubogi čitatelji sploh niso več prišli do sape. Tako je n. pr. 7. na lepem eksplodiral zrakovplov »Hindenburg«. 11. smo odkrili ležišča bakra blizu Ljubljane, 12. smo kronali angleškega kralja, 14. je zadel angleški rušilec »na Francovo mino«. 18. smo zažuli revolucijo v Albaniji — to pa še ni vse; v nobenem drugem mesecu ni izšlo toliko nekrologov: 3. je umrl Hubad, 24. pa Ivan Prijatelj in Rockefeller, 28. Kramar, toda o tako žalostnih zadevah ne bomo govorili. Naj omenimo raje, da se je 19. vozil skozi Jugoslavijo italijanski kralj in da so 20. privedli naš zvezničarji izlet v Postojnsko jamo brez dežnikov, vrnili so se pa seveda z njimi. 23. je prostovoljno odstopil ministrski predsednik — seveda angleški, Baldwin. 26. smo pisali, da so se ljudje naselili na severnem tečaju. Samo po sebi se razume, da tudi maja ni šlo brez umorov (28. v Cabačah pri Skofji Loki). Ob koncu meseca je prišlo zopet do napetosti v Španiji zaradi bombardiranja nemške oklopnice.

JUNIJ:

LJUBLJANSKE IN ŠPANSKE SENZACIJE

Ne spominjam se več dobro, koliko kritičnih dni so napovedali astrologi za junij, a vseeno bi bilo treba reči, da je bilo kritičnih dni — vsaj v Ljubljani — še nekoliko več, kakor v praksi. To se sicer samo po sebi razume, da je bila tudi junija in celo prav 1. »španska kriza na vrhuncu«, a da je Evropa vendar ušla za las novi vojni (španske vojne) pa seveda ne štejemo. Marsikaj se je godilo po svetu, n. pr. Rusi so preleteli severni tečaj 2., toda kaj je vse to proti ljubljanskim dogodkom! 3. smo čitali, da je brzovlak pri Brezovici povozil hlapca in konje in da se je poročil vojvoda Windsorski. To je seveda naključje, ne zgolj nesreča. Toda nesreča ni počivala tudi 4., ko se je ponesrečil general Molla. No, 5. se je začel velesesem in v Ljubljano je prispel general Zivkovič. 8. je prispel v Beograd nemški zunanji minister Neurath, 10. pa naša opera v Trst. Da so bile tiste dni poplave (velesesem), se razume samo po sebi. Čitali smo pa tudi (10.) komunikacije o dogodkih v Prihovi. V Moskvi so obsodili na smrt menda 7 generalov, 14. smo čitali komunikacije banke uprave: Sokolski paviljon zgoraj. 15. so francovski vrhovniki v Bilbao, 17. se je pa Bilbao še vedno branil. 21. je odstopila Blumova vlada, kar je menda treba tudi omeniti, saj je časopisje pisalo o demisijski s posebnim veseljem, še z mnogo večjim zadoščenjem pa o napadnih »tuhli« in »neznanih« podmornic na španske ladje.

JULIJ:

ALBANSKE, KITAJSKE IN BEOGRAJSKE ZADEVŠČINE

Natančno 1. julija je bila Albanija na pragu nove revolucije. 2. je umrl nadškof Ječić. 20. Marconi in 24. patriarh Varnava, s čimer smo odpravili najbolj žalostne zadeve. Naj raje zapišemo, da so 5. listi pisali nekaj o ukinitvi celibata učiteljev. Srečne učiteljice! Julija smo mnogo pisali o kongresu mladinoslovcev v Ljubljani, kar nekoliko kaže, da je postalo vroče ter da je bilo konec sezone mastnih senzacij. Mnogo smo pisali tudi o konkordatu, a bolj zanimivo je, da smo vedeli celo povedati: Kitajska bo napovedala Japonsko vojno. Iz najhujše stiske so nas potegnili Rusi, ki so zopet odfrčali (15.) v Ameriko žd severni tečaj. Nekoliko se je razvila tudi debata o šentpetrski cerkvi, a mnogo bolj zanimivo, je, da smo začeli zopet preoblatiti ljubljanski kolodvor. 28. se je začel prihodni mesec v Celju. 30. nam je pa uroda navrgla še hudo železniko nesrečo pri Parizu.

AVGUST:

ZDAJ PA NA KITAJSKO!

Spanije so bili ljudje že siti, kar se je poznalo v časopisju, ko je bilo celo poleti, v najhujši vročini, nekaj kratkih vesti o španski merarji. Zadnji čas je bil, da smo začeli pisati o Kitajski. Mesec se je pa začel z nesrečo v Kamniških planinah. 7. se je začela propaganda za novinarsko razstavo, nihče ne sme reči, da je bilo prezdaj. 12. so se pa že spopadli Japonci in Kitajci. Skoraj še več pozornosti so listi posvetili 20. sporu med Češkoslovaško in Portugalsko kakor vojni na Kitajskem. 21. so Japonci začeli odklanjati predloge za pomirjenje, 27. so pa japonski letalci pokazali kaj znajo ter so ranili angleškega poslanika. Planinskih nesreč ne bomo niti vseh naštevati. Najlepše lahko zaključimo naštevanje dogodkov v avgustu z optimistično napovedjo (31.), da bo vojna na Daljnem vzhodu trajala 5 let.

SEPTEMBER:

RAZSTAVE, KONGRESI, SPOMENIKI, PASJI KONTUMACIJE

Vsa čast astrologom! Napovedali so, da bodo septembra samo trije kritični dnevi. Upajmo vsaj, da ni bilo nobenega kritičnega dne med razstavo novinarstva, ki se je začela z velesesemom 1. septembra. Ne bojte se, ne bomo govorili o kongresu, ki je bil 9. v Nürnbergu, ne o anketah za boljši železniški promet in ne o nativih. Kerav ni bilo že 20 let toliko padavine, kakor tiste dni med velesesemom. Da je 14. umrl Masarovič, menda veste. Posebej pa vas moramo opozoriti, da je bila 16. septembra za posravitve kraljevega spomenika v Ljubljani ter da so na njej prvič začeli razpravljati o slavni propilejah. Kar se

tiče raznih umotvorov upodabljalije umetnosti, je bil september sploh zelo kritičen mesec. Pomislite samo, da so se tedaj začele podirati razne piramide na Mirju — septembra je bil odkrit tudi Tavčarjev spomenik O Gregorčičevem spomeniku pa niti ne govorimo. saj človek ne more prepoznati vseh pomembnih dogodkov letošnjega leta. Ne zamerite nam pa, če vas spomnimo, da je bilo tudi septembra konec pasjega kontumacije in da so ob koncu meseca začeli manevri na Dolenskem.

OKTOBER:

REKONSTRUKCIJA, FRANCOSKI BOJEVNIKI, BRIVSKA TEKMA...

Oktober ni bilo sicer mnogo imenitnih dogodkov, a kolikor jih je, so znameniti. O propilejah nam niti ni treba govoriti, saj je bilo tedaj menda že vse povedano o njih. Nikakor pa ne moremo prezreti rekonstrukcije vlade (5.). Naslednji dan je govoril Roosevelt ter je londonski odbor za nevmešavanje baje takoj začel mešati z večjim uspehom. 21. je Italija pristala na umik prostovoljcev iz Španije in tedaj je bila seveda tudi že zavzeta Asturija. 22. so nas obiskali francoski oficirji, ki smo jih tako gostoljubno sprejeli, da smo jim hoteli privediti kosilo v vseh hotelih hkrati ter smo zaradi tega pozabili na takšno malenkost, kakršna so zastave. Toda, kaj je vse to proti pripravam na velkansko brivsko tekmo v Ljubljani!

NOVEMBER:

PAKTI, PREVRATI, ZAROTE...

Kljub najbolj žalostnim dnevom v letu se je november začel v zelo rožnatih perspektivah. Tako je n. pr. Franco 3. novembra napovedoval skorajšnji konec vojne v Španiji, 4. je pa bila sklicana konferenca devetih v Bruslju — a brez devetega, Japonske. 6. je bil sklenjen pakt med Berlinom, Rimom in Tokijem proti nekakšnemu

komunizmu, a 11. je »izbruhnil« fašistični prevrat v Braziliji. Razen vseh teh obratov in preobratov je bilo še nekaj preokretov v londonskem odboru. Kar se tiče Francije, se moramo obrisati pod nosom za državljansko vojno in prevrat, kajti 18. so začeli na debelo odkrivati orožje in municijo v pariških kleteh. Niso hoteli niti taklo počakati, da bi se uresničile napovedi francoskih monarhistov, ki so zborovali tiste dni v Švici in napovedovali skorajšnjo obnovo monarhije v Franciji.

DECEMBER:

ALJEHIN, DELBOS, POPLAVE, AKADEMILJA ZNANOSTI

V zadnjem mesecu tega vse leto tako imenitnega leta, se je izkazalo več junakov; lahko bi jih naštevali po abecednem redu in začeti bi morali z Aljehinom, ki je zopet sedel na šahovske lovčike. Potem bi morali posvetiti posebno pozornost diplomatskim potovanjem, ki pa decembra niso posebno prijetna, ker ni sezona zanje. Dogodilo se je tudi mnogo strašnejših reči, da se nam ježe lasje in peresa, n. pr. Škotski brzovlak je zdobil osebni vlak in poplave so bile po vsej državi, ne le v Sloveniji, kar je seveda treba mnogo bolj upoštevati kakor le domače povodnji. O japonskih junastvih in papirnatih vojni med Angliji in Japonci ter Ameriko in Japonci ni treba govoriti, kajti takšna junastva ne spadajo v kroniko, temveč v zgodovino in v epe. Prav tako bi kronist, kar se njeega tiče, prepuštil slavo naših fotografov v Ameriki zgodovinarjem in pesnikom in končno bi jim še navrgel našo akademijo znanosti in umetnosti (ki baje ni slovenska in ne jugoslovska, temveč samo ljubljanska) s Teruelom vred. Kronist je lahko srečen da se mu ni treba pečati z volitvami v Rusiji in Romuniji, z imenovanji in komisariji, s ščebetanjem kanarčkov na ljubljanski razstavi, z božičnim mrazom in prekratki šolskimi počitnicami — kajti pri vsem je najpomembnejše, da je tega leta vendar konec, leta, ko sta bila v Ljubljani novinarska razstava in pasji kontumac. v Parizu pa svetovna razstava in zarota nekakšnih kutarjev.

aprila. V novem letu bo valjka noč samo osem dni prej nego more biti najkasneje in sicer 25. aprila. V 20. stoletju smo imeli ta najkasnejši termin samo enkrat in sicer leta 1948. Do leta 1950 bomo imeli veljko noč samo še dvakrat: 26. v marcu in sicer leta 1940 bo 24. marca, leta 1948 pa 28. marca. Posledica pozne veljke noči v novem letu bo dolg prepad, ki bo trajal polnih 8 tednov. Pustni torek bo 1. marca. Letos smo imeli samo 36 dni predpusta.

Po astronomskih podatkih bomo imeli v letu 1938 dva solčna in dva lunina mrka. V naših krajih se bo videl samo drugi lunin mrk. Popoln prvi lunin mrk bo 14. maja, 19. maja pa popoln solčni mrk. Drugi popoln lunin mrk, ki se bo videl tudi pri nas, bo v noči od 7. na 8. novembra. Delni solčni mrk bo 21. novembra.

Iz Ljutomera

— Imenovanje sodnih zaupnikov za mladoletnike. Te dni je sodišče imenovalo iz vrst učiteljstva in duhovščine sodne zaupnike mladoletnikov, ki si jim lahko tudi poveri nadzorstvo za gotovo dobo nad mladoletniki.

— Lovske trofeje v muropoljskih lovščih. Lovi Murskega polja dobivajo vedno večji sloves, saj so nekateri revirji lahko za vzor, kako naj se goji divjčina. O naših lovih so se pohvalno izrazili že lani gostje iz Ljubljane in od drugod. Tudi te dni so bili lovci v revirjih g. dr. Porekarja, Sumaka in Kraizna. Zelena bratovščina je tudi tokrat prihitela iz bližine in daljne okolice, da je bilo na lovu g. dr. Porekarja 40 lovcov. V lovščih ljaševci in Križevci je padlo 54 zajcev, v lovšču g. Kraizna 104 v Norščini in Salinčih, v lovšču g. dr. Porekarja in Sumaka na Krapju in Motu pa 108 zajcev.

— Elektrifikacija. Elektrifikacija Podgrada in Lamanoš ob občinski občini očelje za nedeljskem zborovanju v Radgoni. Poslušalec pa ni znana cena toka. Torej nič novega.

— Odlikovanje. Ob priliki insepkeje davne uprave v Gornji Radgoni je finančni direktor g. Avgust Sedlar v navzočnosti davnega uradništva izročil vpkokojnemu šefa g. Ludviku Klincu red Jugoslovske krone g. stopaje in mu k odlikovanju čestitak. Čestitkam se pridružujemo tudi mi želeč odlikovancu mnogo srečnih let.

— Imenovanje. Za davnega insepkeja v Gornji Radgoni je bil imenovan in je službo že nastopil g. Frajo Perkič, ki je služboval doslej v Murski Soboti. Želimo mu na novem službenem mestu obilo zadovoljstva.

Radioprogram

Sobota, 1. januarja

8:40: Verski govor (škof g. dr. Gregorij Rožman). — 9: Cas, spored. — 9:05: Kvarlet pozava. — 9:30: Čajkovski: Trilec, suita (plošče). — 10: Prens cerkvene glasbe in stolnice. — 11: Otroška ura: »Porcelan, igrica po Andersenu. Izvaja skupina ga. Vide Juvanove, članice Nar. gled. v Ljubljani. — 11:30: Koncert. Sodelujejo ga. Fanika Brandlova in Radijski orkester. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:20: Brez odmorov brez besed, tak bo zdajle vojni rod (plošče). (Oddaja prekinjena od 14.15 do 16. ure). — 16: Nastop ljubljanskih mlav. — 17:40: Harmonikarji (plošče). — 18: Adamičevi fantje igrajo plesno glasbo. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Radioprogram. — 20: Zunanja politika (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Prvi večer muz. komedijantov. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Laha glasba (Radijski orkester). Konec ob 22. uri.

Nedelja, 2. januarja

8: Vesel nedeljski pozdrav (godba Skola I). — 9: Cas, poročila, spored. — 9:15: Prens cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9:45: Versko pradvanje (p. Gvido Rantl). — 10: Koncert Radijskega orkestra. — 11: Otroška ura (vodi gđc. Slavica Vencajcova). — 11:30: Koncert. Sodelujejo: Brata Golob (harmoniki) in Bežigradski pevski zbor. — 13: Cas, vreme, spored, obvestila. — 13:20: Vse močete, kar kdo hoče (plošče po žiljah). — (Oddaja prekinjena od 14.15 do 16. ure). — 16: Koncert pevskega krožca Vih; vmes plošče. — 17: Kitajska ura. — 17:30: B. Ipavec: Tižnik, odlomki iz operete (plošče). — 18: Za kratak čas (plošče). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Orzelske skladbe izvaja g. prof. Pavel Randigaj. — 20:30: Koncert. Sodelujejo: g. Lupa Friderik (bas), g. prof. Marjan Lipovšak (spremljalci) in Radijski orkester. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:30: Našim izseljencem. Konec ob 23.30.

Ponedeljek, 3. januarja

12: Ruski napavi (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:20: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče). — 13:40: Zdravstvena ura: Posebnost kužnih bolezni (g. dr. Anton Breclj). — 13:20: Koncert poljske lahke glasbe (plošče). — 13:40: Kulturni spomeniki Gorenjske (g. dr. Rajko Lozar). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Koncert Radijskega orkestra. — 20:50: Mozart: Las petits rien — odlomek baleta (plošče). — 21: Ura Mozartove komorne glasbe (gđc. Francka Ornikova, gđ. Drago Šijanec, Filip Bernard, Aleka Fučkar). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Prens plesne glasbe iz restavracije »Emona. Konec ob 23. uri.

Torek, 4. januarja

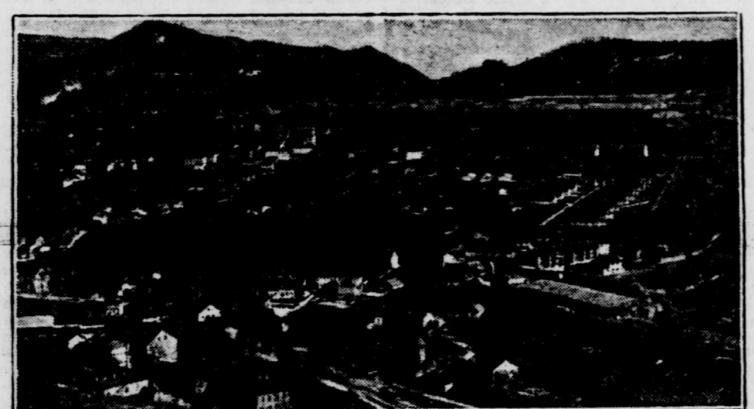
11: Solista ura: Petrkove poslednje sanje — zvočna igra v 3 dej. spisal Pavel Golia, izvaja brezposelni učit. abiturienti. — 12: Koncertni ples (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:20: Vasel onoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14:15: Vreme, borza. — 18: Kvarlet pihal (gđ. Vlacy (klarinet), Šušteršič (oba), Ribič (rog), Loparnik (fagot). — 18:40: Krščanski in nacionalizem (g. dr. Fr. Veber, vseuč. prof.). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zabavni zvočni tednik. — 20: F. Schmitt: Dunajska rapodija (plošče). — 20:20: Alojzij Remec: Čarovnica (Kirke), komedija v 5 dejanjih (člani rad. (igr. družine). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Valček za valčkom (Radijski orkester). Konec ob 23. uri.

RED MORA BITI

— Čuče gospod, kaj ne to pomeni? V urad hojite neobriti? Kaj neki bi si mislil sekiški šef, če bi vas videl tako zamazane? — Oprostite, brado sem si pustil rasti. — Dona lahko dšlate kar hočete, v službo pa morate hoditi gladko obriti.

Rudarski revirji ob novem letu

Leto 1937 je minilo brez hujših socialnih in gospodarskih pretresljajev

Trbovlje, 30. decembra

Prebivalstvo rudarskih revirjev se ob zatonu starega leta z zadovoljstvom ozira nazaj, kajti letošnje leto je bilo v revirjih mnogo mirnejše kakor prejšnja leta, polna razburjenja in negotovosti. Letošnje leto pa je minilo brez hujših očetajnih in gospodarskih pretresljajev, čeravno so nastopale od časa do časa še vedno težave, kot posledica prestane težke gospodarske krize.

Leto napovedi, ki smo jih izrekli v začetku letošnjega leta, se je v polni meri uresničilo. Zbojšanje, ki se je začelo lanske jeseni z večjim obratovanjem rudnikov, se je nekoliko ustalilo in je trajalo tudi preko polehne mesecev. Lanska zima sicer za rudarstvo ni bila posebno ugodna, kakor tudi prejšnje ne, toda ugodnejše obratovanje je pripisati boljši gospodarski konjunkturi, ki je zajela tudi našo državo. Zato je letos deloma odpadlo tudi običajno vsakoletno razburjenje koncem marca, ko so se vršila pogajanja za obnovitev dobav za državne železnice. Meseca februarja je bilo na danem kopu Dobrna reduciranih večje število delavcev, ki pa jih je pozneje podjetje eprejelo nekaj nazaj, ostali pa so eromladni poiskali delo drugod. Preko poltja je vidno popustila tudi brezposelnost, tako da je občina lahko opustila kuhinjo za brezposelne, ki je bila v letih krize v veliko breme tako občini kakor tudi drugim ustanovam, ki so jo podpirale. Radi splošnega zboljšanja v revirjih je občina »skrlila« tudi število otrok, ki so prejemali hrano v mladinski kuhinji in ki je v naštetih letih krize znašalo že preko 1200 na okrožje 150, ki prejemajo hrano iz mladinske kuhinje, to pa so otroci najrevnejših v dolini.

V romladnih in v polehnih mesecih se je življenje v revirjih razvijalo brez posebnih dogodkov. V letju in avgustu so pričele delavske strokovne organizacije razvijati živahnejšo delavnost. Na shodih je delavstvo zahtevalo zboljšanje položaja in tako je prišlo že meseca septembra do pogajanj, ki so rodila za delavstvo ugodne rezultate. Ker je bilo delavstvo v svojih zahtevah zmerno, je doseglo tem večji uspeh, kar je tudi podjetje pokazalo polno razumevanje za delavske težnje.

Meseca decembra je delavstvo zastorevstvo znova zanosilo podjetje, da bi se delavstvu za božične praznike dala primerna podpora, ki jo je delavstvo tudi prejelo v obliki moka. Delavski zastorniki so s tem uspehom znova dokazali, da se da z mirnim in zmernim nastopom doseči mnogo več, nego z nepremišljenimi akcijami, ki utegnó delavstvu prei ali slej bolj škodovati ne koristiti. Letošnje leto je potekalo brez posebnih delavstvenih in socialnem pogledu zalovljive uspeha, saj je treba imeti pri tem pred očmi delavstvo, da je komaj minulo dobro leto, kar je tlačilo delavstvo še najhujša kriza.

Savlna sezona leto v revirjih kljub zhojšanju vendarle ni bila tako živahna kakor se pričakovalo. Nekaj hišic so si sicer gradili rudarji, ki jim je priskočila na pomoč

Leto 1938

Leto 1938 je navadno leto. Prične se s soboto in konča zopet s soboto. Imelo bo 52 tednov in po štiri nedelje odpadejo za meseca februar, marec, april, junij, avgust, september, november in december, štiri mesece bodo imeli po pet nedelj in sicer januar, maj, julij in oktober. Razen nedelj bo v letu 1938 devet praznikov in sicer 1 v januarju, 2 v aprilu, 1 v maju, 2 v juniju, 2 v novembru in 1 v decembru. Mesece februar, marec, julij, avgust, september in oktober bodo brez praznikov. Razen večje noči, binkošti in božiča bosta samo še enkrat dva praznika skupaj in sicer: jutri in poturistjem v novem letu bomo praznikovali za en praznik in sicer v decembru, ker pada božič na nedeljo.

Poobnost leta 1938 je v tem, da bo velika noč zelo pozna in sicer 17. aprila, ker bo prva pomladanska polna luna šele 14.

Socialne razmere v Ljubljani skozi prizmo 1000 prošenj

Ljubljana, 31. decembra

Naš čas bi lahko imenovali — dobo prošnji. Nedvomno ljudje niso pisali v nobeni dobi toliko prošnji, kakor dandanes. Prošenj na socialne ustanove in dobrodelna društva, prošnji na trdnice za podporo ali delo, prošnji na zasebnike, prošnji na voditelje podjetij in na oblastnike... Zgrozili bi se, če bi to morje popisane papirja nenadno preplavilo ceste, če bi ozivilo ter spregovorilo. Toda najsi je napisanih še tako visoka gora prošnji, so še vedno višji jezovi, ki zajezujejo reko papirja, so še vedno večji arhivi, kjer dandanes obleži pogosto neprečitanih toliko pretežitih dokumentov človeških tragedij. Še bolj bi se morali zgroziti, kakor če bi vam stopile vse te prošnje pred oči, če bi jih vsaj nekoliko prečitati, če bi jih skušali prečitati z razumevanjem za usodo anonimne množice Marsikaj bi se vam odkrilo, česar vam ne odkrivajo niti sociologi in ne pisatelji; na prvi pogled je vsaka takšna prošnja nekaj povsem preprostega: nič posebnega, kakor pravimo, nič zanimivega, pa tudi ne kdo ve kaj pretresljivega. Ako pa prečitate pazljivo več prošnji, sprevidite, da je vsaka posebej izrez iz splošne slike socialnih razmer, da so za vseni temi prošnjami živi ljudje, ki pripisujejo besedam v prošnjah pogosto vrednost — svojega življenja, čeprav praviijo le za kos oblake ali za 50 kg premoga. Morda vas bo presenetilo prav to v teh prošnjah, da ni v njih patetike, čeprav je toliko tožb, in da ljudje opisujejo svoje socialne razmere skoraj mimogrede — samo zato, da bi dokazali, kako so potrebni pomoči — četudi je prav v tem opisu največja tragika človeka.

PREČITAL SEM OKROG 1000 PROŠENJ...

Neko dobrodelno društvo mi je dovolilo, da sem prečital okrog 1000 prošnji, ki so jih napisali revni ljudje v Ljubljani pred letošnjim božičem. Vsi prosijo za podporo, bodisi v obliki, obutvi, kurjavi ali kakršni koli obliki. Nad dve tretjini teh prošnji je bilo rešenih ugodno. Večina prošnji je izšlo iz večinskih družin. Največ družin ima po 3 ali 4 nepreskrbljene otroke, precej jih je s 5 otroki, nekaj jih je pa celo s 7 in celo 10 otroki. Sancev je sorazmerno malo. Z mirno vestjo lahko trdimo, da se nam v teh prošnjah nudi splošen pregled socialnih razmer najrevnejših ljubljanih družin, ki je njih obstoj v veliki meri odvisen od javne in zasebne dobrodelnosti. Računati moramo, da na slehernega teh prosilcev odpade povprečno 5 družinskih članov ter da je torej v Ljubljani okrog 5000 ljudi, ki spadajo v delokrog socialnega skrbstva. Dokazano je, da je nad 700 prosilcev v resnici potrebnih najne pomoci, med tem ko ni rečeno, da niso revni tudi tisti, ki so jim prošnje odklonili. Upoštevati moramo še, da vsi revni ljudje, potrebni pomoči v obliki neobhodno potrebnih življenjskih potrebščin, niso niti vložili prošnji. Mestni socialni urad je ugotovil pred leti, da je od javne dobrodelnosti odvisnih v Ljubljani desetina ljubljanskih prebivalcev. Same številke pa vendar ne povedo dovolj, kakšen je obseg bede v Ljubljani, ker ne karakterizirajo dovolj značaja bede, ker nam ne morejo pokazati ljudi od človeške strani, ampak je od statistične. Če prečitate vsaj 1000 prošnji revnih ljudi, vam postane šele jasno, koliko trpljenja je skritega med nami in kako smo slepi za najbolj žive, v naš čas in razmere posegajoče človeške zadeve. Šele tedaj se začne dovolj živo zavedati, da je treba socialne razmere proučevati na terenu in živih ljudeh.

VEČINO PROŠENJ NAPISJEJO ŽENSKÉ

Ko prečitate večje število prošnji, vas marsikaj posebno preseneti, tako n. pr., da večino prošnji napišejo ženske za svoje družine. Z možko roko napisane prošnje, odnosno v imenu mož kot družinskih rednikov, je presenetljivo malo v primeri z ženskimi prošnjami. Pač pa napišejo mnogo več prošnji samci kakor samice, namreč nezaposleni delavci. To vas pa preseneti samo na prvi pogled: pozneje sprevidite, da to ni le naključje, temveč, da so vzroki globlji. Ko čitate prošnje, ki jih pišejo družinski rednice — tako je treba v resnici imenovati žene, ki prosijo za družino, čeprav ima družina moža, rednika pred zakonom — sprevidite, da je večina mož prosil brez dela. Toda zakaj prošnji ne pišejo možje? Če so nezaposleni, imajo pač dovolj časa. Da, toda vedeti morate, da je žena vselej tesneje zvezana z družino, da bolj živo občuti trpljenje otrok in da je gospodinja, ki mora neprestano skrbeti, kaj bo skuhala, s čim bo kurila, in kaj bo oblekla otroke. Mnogi nezaposleni možje se pa zagrizajo sami vase, kakor da ne morejo prenesti pogleda na bežo družine — obrnejo hrbit vsemu, kuhajo v sebi srd in gnev ter molče. Toda še hušje je, da tudi pišejo ženam iztrgajo denar, ki so ga bodisi pribrabile ali izprošile, odtrgajo v pravem pomenu besede otrokom grizljaj kruha od ust ter iztresajo gnev nad družino, kakor da je ona kriva vsega. Možje v bedi vržejo prej puško in koruzo kakor žene, ne upajo pogledati resnici v oči tako pogumno, kakor one in se ne morejo sprizniti s stvarnostjo. V tem je menda odgovor, zakaj večino prošnji, naslovljenih na socialne ustanove in dobrodelna društva, napišejo žene.

Brez pomena pa tudi ni, da napišejo več prošnji samci kakor samice. Ko izgubi delo samski delavec, si nekaj časa ne ve pomagati. Najprej poskuša dobiti zopet delo, a kmalu sprevidi, da od samega upanja na zaslužek ne more živeti. Spomni se na socialni urad, na dobrodelna društva in končno na — prosjanje. Samomor je zadnje sredstvo, a nikdar ne prvo. Dekleta brez službe si pa hočejo pomagati s priložnostnim delom, kot značilne, postrežnice, perice... Pri mnogih pride v poštev pred samomorom še eno sredstvo — prostitucija. Pogosto celo prej, kakor socialni urad ali prošnja na dobrodelno društvo.

REVNI LJUDJE PO SKUPINAH

Revni ljudje, ki pišejo prošnje, se dele na več skupin. Prav ta delitev nam pokaže

značaj naših socialnih razmer najznačilnejše. Nekaterih skupin smo se že dotaknili: revne družine z nezaposlenim družinskim rednikom in nezaposleni delavci. Toda prošnje pišejo tudi nešteti ljudje, ki jih ne moremo uvrstiti le v dve skupini; naštejmo vsaj najštevilnejše primere: osemogledni delavci, rokodelci in obrtniki; nezaposleni zasebni uradniki; zaposleni samoupravni ali zasebni uradniki z nizko plačo in številnimi otroki; zaposleni delavci s plačo, ki ne ustreza eksistenčnemu minimumu družine; invalidi, vojne vdove in sirote z majhno invalidnino, odnosno pokojnino ali pa tudi brez nje; vpokojenci z majhno pokojnino; vdove uradnikov, učiteljev, rokodelcev, delavcev...; bolni in pohabljeni stari in mladi ljudje obeh spolov, jetični, napoli ali povsem slepi; tako zvani mestni reveži, ki prejemajo sicer stalne, toda majhne podpore od mestne občine; ločene in zapuščene žene delavcev — tudi neporočene — z otroki; revni dijak; zadolženi manjši posestniki; nezaposleni obrtniki... S tem še nismo našli vseh. Kdor prvič čita takšne prošnje, ga najbolj preseneti, kako daleč se sega obubožanje pri nas. Odkrije se mu toliko skrite revščine, da se mora zgroziti. Zabolj ga, ko sprevidi, s kakšnim zaupanjem, iskrenostjo ter samoumnostjo pisajo ti ljudje prošnje, se ponizujejo ter moledujejo za tiste skromne drobtine... Glejte, človek! Glejte, takšni smo vsi, ko nas življenje vrže iz tira, ko hlastamo po rešilni bilki, ko nam je odvezta najnaravnější pravica — živeti.

S ČIM UTEMELJUJEJO PROŠNJE

Ne, tega ne moremo povedati z enim samim stavkom: na revščino se sklicujejo. Revščina je zelo širok pojem in ima nešteto obrazov. Vsi smo sicer ljudje, toda vsi ne prenašamo bede enako, ko nam je usojena. Vseh ne prizadene enako: delavec že po rodu, ki izhaja iz delavske družine, prenaša trdo življenje drugače, kakor n. pr. uradnik iz meščanske družine. Vdova po uradniku se ne more tako lahko sprizniti z bedo kakor n. pr. vdova po delavcu. Drugače občuti (ter doživlja) bedo tudi mati, ki ljubi svoje otroke, kakor ženska brez otrok. Drugače trpi reven dijak kakor na primer obubožan obrtnik.

Zato so pa tudi utemeljitve prošnji zelo različne. Revna delavska žena, ki ima nezaposlenega moža in številne otroke, utemeljuje prošnje predvsem z nezaposlenostjo moža in številnostjo otrok. To čitate najpogosteje v prošnjah, da mož nima dela, otrok pa je toliko. Revni ljudje — revni tako rekoč po svoji razredni pripadnosti — vidijo največje zlo v nezaposlenosti in številnosti otrok. Sele v drugi vrsti se sklicujejo na razmere, v kakršnih so prisiljeni živeti, na slaba stanovanja — ali pa sploh ne. Pač pa navadno ne pozabijo omeniti bolezni v družini. Starejši ljudje se navadno sklicujejo na svojo onemoglost, vendar nekateri starejši delavci utemeljujejo svoje prošnje z nezaposlenostjo, kakor da starost ne igra nobene vloge. N. pr.: »... in star že 73 let kakor tudi moja žena. Brezposelni sem že 7 let, kar sem imel prihranjenega, sem v tolikih letih že vse porabil...«

IN ZA KAJ PROSIJO?

Prošnje iz delavskih družin so utemeljene skoraj vse z enakimi razlogi, med tem ko je treba presojati prošnje prosilcev iz drugih skupin (ki smo jih našli) individualno tudi glede na utemeljitve. Vendar je značilno za presojo socialnih razmer pogosto še bolj, za kar ljudje prosijo v prošnjah in ne le s čim utemeljujejo prošnje. Tako mnogi pripadniki delavskih družin prosijo za obleko, predvsem za otroške obleke; otroci ne morejo v šolo. Nekateri prosijo za kurjavo predvsem zaradi tega, ker stanujejo v zelo slabih stanovanjih, pogosto vlažnih. Neke delavske žene prosijo za kurjavo, ker ima 4 otroke, a petega otroka pričakuje zdaj, pozimi in stanuje v baraki. Nekaj mestni ubožec prosil za rjuho, ker nima posteljnega perila že več let. Večina prosilcev iz delavskih družin se pa sklicuje v prošnjah tudi na zimo, češ, zima je tu, mi pa nimamo kaj obleči in obuti, ne moremo kupiti kurjave, mož nima dela.

Značilno je tudi, da mnogi prosijo za »kakršnokoli podporo«. Številni preprosti ljudje, ki se pismeno težko izražajo, prosijo »za božičnico«. Mislijo so na božično darilo, kakršna nekatera dobrodelna društva dele na božičnicah. Zelo številni so tudi, ki prosijo za »milostno podporo« ali »kako pomoč«. Preprosti ljudje pogosto napišejo tudi po dvakrat v eni in isti prošnji, naj bi njihove prošnje ne zavrgli, čeprav pri tem celo pozabijo navesti najpomembnejše podatke, zaradi česa prosijo. Iz številnih prošnji preprostih ljudi je razvidno, da ljudje pišejo prošnje tako, kakor da mora dobrodelno društvo itak poznati njihovo bedo brez vsakega opisovanja ter da gre samo za to, da ne pozabi tudi na nje. Zato mnogi pripominjajo, naj slavni odbor ne pozabi tudi na nje, ko bo delil podpore. Prošnje delavskih družin so po večini kratke, brez vsake dolgovestnosti. Čim bolj je na pismen prosilec, tem daljše so navadno prošnje, a seveda veljajo tudi za ta primer izjeme.

PRIMERI NAJZNAČILNEJSIH PROŠENJ

Najbolje je, da navedemo nekaj primerov najznačilnejših prošnji, ki bodo same povedale največ. Primer kratke jedrate prošnje, ki sem jo prepisal točno in ki jo navajam brez vsake spremembe, je naslednja prošnja; iz nje ni razvidno, kaj sta prosilca po poklicu, a videli boste, da je to brez pomena ter da je prošnja dovolj utemeljena s starostjo prosilcev in da stanujeta v baraki:

»Podpisana najvljudneje prosita za premo, sva v baraki in moj mož Tone ima 83 let jaz bom pa 70 let spolnata naju zebe in bova zelo hvaležna.« Sledi podpis. Tudi to prošnje je pisala žena. Težko je napisati bolj jedrnatno prošnje, še težje pa bolj stvarno, a vendar tako iskreno ter pristno. Še celo v napakah je prisrčnost. Pri tem pa pomislite na starčka, ki živi v baraki!

Za različno naj navedemo prošnje vdove, ki se videla lepše čase in ki zdaj živi v

zelo tesnih razmerah. Pri naslovu je navedla, da stanuje v podstrešju Piše:

»Udano podpisana N. N., udova po pokojnem nadučitelju N. N., ki živi brez vsake pokojnine in brez potrebnih sredstev za življenje, prosil, da bi ji cenjeni naslov kot brezposelni podelil primerno količino premoga za zimsko kurjavo.« — Takoj sprevidite po slogu, da je prošnja pisala bivša pripadnica srednjega stanu. Starosti ni navedla; izraza se meščansko, slog je skoraj uraden. Prošnja je kljub vsemu kratka. Iz vsega tega lahko sprevidimo, da je prosilka napisala prošnje nerada, a je bila prisiljena. Nekoliko se je sramovala, zato je podrobnejše podatke izpustila. Da je vdova po nadučitelju, je omenila samo zato, ker je morala povedati da ne prejema pokojnine, kar je glavno. Prošnja nam pove še marsikaj, a ne moremo razpravljati samo o nji. Zanimiva je nedvomno tudi naslednja prošnja, ki je napisana po vseh pravilih, kako je treba pisati prošnje kot akt:

»Podpisani N. N., dijak tretjega letnika... Tehniške srednje šole v Ljubljani. Vljudno prostim cenjeni naslov za podelitev kurjave. — Prošnje utemeljujem s sledečim: Sem sin revnih staršev, ki za mene ne morejo plačevati. Vzdržujem se sam z poučevanjem drugih. Hrano dobivam brezplačno v... samostanu Soba, v kateri stanujem. Je nezakurjena, kar me pri učenju zelo ovira. Ker pa mi je nakup kurjave onemogočeno, se obračam do Vas s prošnjo, da mi v tem pomagate...« Dijak, ki se pogumno pravi skozi življenje in ki ni brez idej. Nešteto je revnih dijakov, ki zmrzujejo v nezakurjenih sobah a vendar si niti ne poskušajo pomagati. Tudi prosilec, ki je napisal naslednjo prošnje, je podoben, toda kakšna je razlika med dijakom in njim!

»Podpisani prostim gornji naslov da mi za božič podari nekaj premoga iz sledečih razlogov: Prosilec sem star 70 let nesposoben za vsako delo, beramči, kakor tudi moja žena zraven tega imam onabljeno nogo, da moram z dvema palicama hoditi imam dva otroka, katera tudi nič ne zaslužita so še vajuca družina šteje 4 člane. Prosim uslišite mojo prošnje za kar se vam naprej zahvaljujem.« Težko je reči, ali je prošnja napisal beramč sam, kar je končno vseeno; zanimivo je predvsem, da je v nji priznanje: mož in žena beramči, otroka sta pa vajenca... Pripomniti je treba samo, da je v Ljubljani več ljudi, ki se preživljajo z beramčenim, toda tega ne čitamo kadarkoli črno na belem in koliko vam lahko nove že nekaj stavkov iz naslednje prošnje!

»...Mož prosilke bolega na neozdravljivi plučni tuberkulozi, in je za delo nezmožen. Žena pa trpi na bolji strašni bolezni raka in čisto bolna. Šolezn moža potrjuje šef zdravnik...« Tudi žena je v stalnem zdravilju zdravnikov »mestnega fizikata«, in je bila že tudi v bolnici. Radi pomanjkanja hrane pa trpi vsa družina in propada vedno bolj duševno in telesno. Sin poseča 3 razrede mešt. šole. Vsako jutro gre brez zajutreka v šolo; opoldne pa dobiva hvala Bogu in dobrotnikom kosilo v domu »Kraljice Marije«. Zvečer pa gre največkrat vsa družina iz lakotjo spat. Mladu letna hčerka je bila pret leto povožena, je duševno zaostala, in je posecala Pomožno šolo. Sedaj je ostala iz šole, a kam zdaj iz njo?... Dobivamo od mesta 200 din podpore. Stanovanje sicer skromno in vlažno plačujemo 170 Din. Ostanje še 30 Din za živež za cel mesec ubogi bolni družini...«

Alli si lahko predčitate tako strašno bedo? Toda koliko je skrite bede v Ljubljani! Tako piše n. pr. med drugim oženjeni vojni invalid: »...Podpisani sem bil v vojni štirikrat ranjen. Dobival sem invalidnino, katera mi je bila odzeta... Potem sem se pritožil, toda pritožba ni bila ugodno rešena, ker sem zamudil rok. V sled zadrževanja ran v svetovni vojni je bilo moje zdravstveno stanje radi stalnega pomanjkanja tako, da sem dobil želodčni čir. In še živim brez uparja ozdravljenja...« Za podporo prosil nezaposleni knjigovodja, ki mora preživljati petčlansko družino. Za kurjavo prosil sobarica neke socialne ustanove. Mož je bolan — že 13 let je v umobolnici — ona pa mora vzdrževati sina in plačevati zanj stanovanje, kar ga ne more imeti pri sebi v socialni ustanovi. Zaslužil 300 din na mesec, a kurjavo mu ne more kupiti. Čitajte tudi to prošnje skladiščnika: »...Prosilec sem star 51 let, oženjen rojen in pristojen v občino... ter oče 11 živih otrok (rojenih 15) v starosti 1—24 let. Razen starejšega vsi nepreskrbljeni in nezaposleni. Šest od sinov poseča šolo...« »Nedih 14-članske družine!« Ena najznačilnejših prošnji.

»Star sem čez 70 let ter redno bolan bil sem restavrativ...« več let. Radi družinskih razmer sem tako daleč prišel, da sem primoran biti odvisen od prošnji, ker se nemoram sam preživeti. Zatoj prosim da se mi kaj podeli da bodem vsaj na toplem. Gotovo bi ne našle...«

Curriculum vitae naslednje prosilca, 60 let starega stavbenega tehnika, je obširno. Samo nekaj stavkov: »...Prosilec je bil 27 let na Dunaju in je bil tam tudi zavarovan pri pokojninskem zavodu za namočence. Ko se je leta 1922 vrnil v Ljubljano je zvedel pri tukajšnjem pokojninskem zavodu, da je njegovo dunajsko zavarovanje brez vrednosti; poslali so namreč po prebratu z dunajske centrale kot ekvivalent za zavarovalnino Jugoslavanov pri tamošnjem centrali 5 zabojev avstrijskega državnega posojila, kar je bilo toliko kot makulatura... Zdaj je prosilec že dolgo časa brez službe; od mestnega po-glavarstva dobiva mesečnih Din 100 stalne podpore, kar ne zadostuje niti za stanarino...«

Bivša podpora članica dobrodelnega društva, ki se nanj obrača s prošnjo, piše med drugim: »...sem zapuščena žena, živim s 25 letno hčerko, ki boluje na živcih že 9 let. Živimo v bedi, brez sredstev in dohodkov. Hčerka moja je bila že 3krat operirana na glavi in vsled njene bolezni ni zmogla za nikakoli delo. Tudi jaz sem bila 5 mesecev v deželni bolnici...«

Pred menoj se kupiti še sto in sto pro-

šenj; prav za prav bi bilo treba citirati vse po vrsti. To je cela gora trpljenja, bolj s solzami kakor črnilom napisanih prošnji. Toda ne bodimo sentimentalni. Samo čitajmo še nekaj vrstic:

»...Podpisana N. N., stara 71 let vdova po kočijušu rešine postaje... Vljudno prostim cenj. naslov za obdaritev s premogom. Živim v siromaštvu ter ne prejemam za možem nikakršne pokojnine, dasiravno je vršil pri omenjenem rdečem križu in rešilni postaji službo 18 let. V času vojne vihrje kjer je vozil vse dneve in noči ranjene se je močno prehladil in umrl na difteriji v enem tednu zdrav in mrtev. Ostala sem sama z 9 nepreskrbljenimi otroci. Vso pomoč imam v 100 dinarjih katere prejemam kot starostno preskrbo od Mestne občine...«

Mnogo tragikomičnega je v teh prošnjah, kakor je pač tudi življenje tragikomično. Naslednja prošnja pa je samo naravno ganljiva:

»Prosim omenjeno društvo za podporo, da bi mi kaj darovali za moje tri punčke. Imam zelo bolešno in sam sem brez stalnega zaslužka. Imam samo kako priložnostno delo, da zaslužim par dinarjev. Zato prosim da bi dobil vsaj za otroke kakšno darilo za Mileno staro sedem let, Marijo staro pet let in pol in Blaženko ki bo stara dve leti v januarju...«

Mnogi prosilci v utemeljtvah prošnji navajajo cele življenjske kalkulacije, da dokažejo, kako upravičeno prosijo. Za primer prošnja zaposlenega uradnika:

»Podpisani N. N., samoupravni uradnik v... s mesečno plačo 700 din... prosim najvljudneje gornji naslov, da me pri pri letošnji obdaritvi s premogom oz. kurjavo blagovoli upoštevati... 1) Sem oče 6 mladoletnih (od teh treh šoloobveznih) otrok in plačujem 250 Din. mes. za stanovanje, ako odbijem stanarino od plače mi ostane za vso prehrano, obleke, obutev, razsvetljavo, šolske potrebščine itd. ubogih 450 Din toje približno 53 Din mesečno na osebo, kar bi komaj zadostovalo za en dan ne pa za mesec...«

Posebno značilna je prošnja ločene preproste žene:

1) Sem ločena od moža pljanca in nimam od nega nobenih dohodkov. 2) Imam tri otroke od 13 do 18 leta, od katerih sta še dva nezaučena... 3) Zaposlena sem kot raznašalka »Jutra« vsaki dan tri ure tedenski zaslužek 110 din. 4) Čez dan nemorem iti za delom, ker moram doma kuhat, prati in šivati. 5) Imam hišico na mestni zemlji, da ni treba stanovanja plačvat, samo najemnino, pa letos tudi tega ne zmorn, ker so večji otroci me bol baše. Prosim ne zavrzite moje prošnje z sploštvanjem...«

Med primere najznačilnejših prošnji spada nedvomno naslednja, pisana lepo z žensko roko:

»Stanujem v Ljubljani... in sem čisto brez stalnih dohodkov. Odpadle so mi podpore, ki sem jih pod Avstro-Ogrsko, kot hči polkovnika živjela. Sem že dolgo sirota in se težko preživljam s tem, da dajem klavirske ure, katere radi velike konkurence prav ocenji računam, tam mnogokrat še za stanovanjsko najemnino ne zadostuje. Za drugo sem primorana prosti pomoči pri blagih srečih. Da to ni lahko, vsakdo ve...«

Se primer prošnje preprostega človeka, ki ne v zmare peresa v roke drugače, kakor le, ko mora napisati — prošnje. Papir je iztrgal iz šolskega zvečka:

»Podpisani... ponižno prosim Slavno občinstvo za nekaj pripomočka za mojo družino ima 4 nepreskrbljene otroke od 3 do 12 let stari in bolano ženo če bi bilo mogoče kaj podariti in jest nimam nič stalnega zaslužka in še enkrat lepo prosim da moje revno prošnje uslišali ker se vam že naprej zahvaljujemo vsi skupaj z odličnim spoštovanjem...«

Nešteto je še teh prošnji, ki so jih napisale materi petih, šestih, devetih... otrok; bolehne žene, pozabljene od sveta in svojev; onemogle služkinje in kuharice, ki so porabile prihranke, zdaj jih pa stiskata bolezen in glad; žene sezonskih delavcev; invalidi, obrtniki... Samo prečitate, kaj n. pr. piše star mizarski mojster »...sem imel pred leti samostojno obrt. Pod silo razmer pa sem moral obrt opustiti in sem sedaj že skoraj dve leti brez stalnega zaslužka. Kako priložnostno delo dobim sem in tja... kot mizarski pomočnik... Skrbeti moram za ženo in za štiri otroke, ki obiskujejo šolo.« In drugi obrtniki: »...Sem urar, a nimam nobenega zaslužka. Ne morem imeti firme in ne morem plačevati davka za izvrševanje obrti. Živim s svojo družino v velikih bedi...«

V BARAKAH, HLEVIV, PRALNICAH...

Nihče ni upravičen presojati, kdo izmed teh množice ljudi trpi bolj in kdo je podpore najbolj potreben; vsak trpi po svoje in sleherni trpi — preveč, nihče premalo. Trpe družine, otroci in njihovi starši, trpe onemogli stari in pohabljeni, toda trpe tudi nezaposleni samci. Težko je reči, ali ima vsaj eden izmed teh prosilcev primerno stanovanje. Vemo pa, da mnogi stanujejo v barakah — v Mestnem logu, na Kodeljevem, na Brdu, v Gramozni jami, pri klavnicah, v Šiški... A težko je zopet reči, katero izmed teh stanovanj je slabših: barake ali hlevi, pralnice, kleti ali podstrešja. Nekaj sames piše, da stanuje že več let v hlevu. Preživlja se s tem, da pometta hlevsko dvorišče in nabira kosti, cunje in staro železo. Neke družina stanuje v tesni pralnici. V barakah životarijo tudi nad 80 let stari reveži. Zdi se, da mi, ki so nam ti ljudje »naši bližnji«, ne vemo vsega tega, da smo slepi za množico, ki žive med nami človeka nevedno življenje — anonimno in kljub kričeči bedi skrito. Samo prošnje govore. Morda so to najstrašnejši dokumenti našega časa.

To so najhušje obsebe dandanašnih razmer, obsebe napisane kot prošnje, ki pokivajo v arhivih dobrodelnih društev in socialnih ustanov. Morda pride čas, ko bo kdaj kdo dvignil te prošnje iz zapuščenih predalov in jih vrzel v obraz človekoljubnemu človeštvu.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Božičnica kranjskih Kolašic

Kranj, 30. decembra

Naloge socialnega skrbstva v kranjski občini izpolnjuje privatna iniciativa, to se pravi razna humanitarna društva. Občina oficijelno do danes v Kranju ne pozna nobene socialne ustanove, če izvzamemo ubožnico na Pungrtu in podporo humanitarnim društvom, ki so vnešene v vsakoletni proračun. Potrebe pa so od leta do leta večje, z rastjo industrializacije se veča kader brezposelnih, onemoglih, zlasti pa se vsa okolica Kranja, ki je bila nedavno priključena mestu, močno proletarizira. Bodočnost bo pokazala, da prave pomoči in oskrbe ne bodo potrebni samo tisti maloštevilni že ostareli občinski reveži, marveč tudi delavstvo, ki si ob počitih mesedah ne more ničesar prihraniti za slučaj bolezni, invalidnosti in starostne onemoglosti. Pomoči je potreben tudi delavec, ki zgubi delo, dalje sezonski delavec, ki nima stalnega zaposlenja in zaslužka. Ali je mar res našemu delavcu usojeno, da mora, čim izgubi delo, prosjati, graditi in prezebati kot kak potepuh, dokler v resnici ne postane sam tak izvržek, ali pa zaide celo v kriminal v tem pogledu čaka bogato kranjsko občino težke naloge, predno bo ustvarila vsaj najpotrebnejše socialne institucije.

Koliko je bede, koliko revščine, koliko bednih otrok prosil za kosček kruha, za ponošeno obleko, koliko je ubožcev in sirot med nami, kažejo najbolj nazorno vsakoletne božičnice kranjskih Kolašic. Mnogo naberejo marljivje gospe žil, sešijejo obleki in perila, precej denarja naprosijo, a kaj, ko je le deloma mogoče ustreči potrebam prosilcem. Letošnja izredno bogata božičnica je bila 16. t. m. za šolske dece, 17. t. m. pa za odrasle Obdarovanje se je raztegnilo tudi na okolico in sicer na vsi Primsko in Stražišče. V Kranju je bilo obdarjenih 98 šolskih otrok, 44 dečkov in 52 deklic. Izmed deklic jih je dobilo 32 obleke, 19 perila, 11 čevljev in nogavice in 88 robcev; dečki pa so dobili 20 obleke, 28 perila, 4 čevlje, 6 nogavice in 88 robcev.

Sola na Primskovem je dobila 12 oblek, 4 pare čevljev in nogavic in 32 robcev; šola v Stražišču pa 10 oblek, 6 parov čevljev in nogavic in 32 robcev. Revezem se je razdelilo 220 kg moke, 77 kg siadkorja in 58 kg in pol masti. Poleg tega je dobilo še šest oseb sladkor in čaj. Zavrtice blaga za obleke, predpasnike, perilo itd. je prejelo 31 oseb, dvanajstim osebom se je pa razdelilo 100 kg krompirja in nekaj blaga za perilo. Denarno podporo je prejelo deset oseb; devet po 50 din, ena 100 din. »Dijaki kuhinje se je poklonilo 500 din. V jesenskih, zimskih in pomladnih dneh dobiva uboga, boleha šolska deca po četrtil litra toplega mleka in pavli. Vsa dan se razdeli po štiri litre na dečki in ravno toliko na dekliški šoli.

Zahvala za tako lepo in obilno obdarovanje revne dece in odraslih gre kranjskim meščanom in tovarnam, ki prispevajo svoje darove, po drugi strani pa tudi aginim gospe in gospodinjam, ki s pravo samaritansko požrtvovalnostjo združajo darove, šivajo obleke in perilo, dokler se končno ne porazili med najpotrebnejša. Pred božičem morajo Kolašice precej svojega časa posvetiti ravno pripravnav za božičnico. Prihodnje leto bo božičnica v novi šoli, kar ji bo dalo še poseben pomen, ker bodo povabljeni razni zastopniki in gostje.

Ščepce soli

V Afriki so odkrili pleme divjakov, ki so mislili, da so edini ljudje na svetu; samo še ena vojna naj bo, pa se ne bodo videli motili.

Moderni zločinci se ne skrivajo več v nedostopnih gozdovih in gorah; tam bi se ne čutili več dovolj varne, ker bi bili predaleč od svojih advokatov.

Tudi geometrija lepo napreduje kakor vse vede; pomislite samo, da v starih časih se niso poznali zakonskega trikotnika.

Zemlja ne bo še tako kmalu preobljuda, pač pa nas zelo skrbi, kaj bo, ko ne bo več na nji niti pedi prostora za nove torove.

Zakaj bi dandanašnje civilizacije ne prekrstili raje v militarizacijo?

V raju je veljal izrek: Figovo pero dala človekovi Časi se v resnici spreminjajo.

Ko bi bili ljudje vsaj nekoliko pametnejši, bi priznali, da so neumni.

Glava trase človeku sama od seba, ko molce si pa mora sam ustvariti.

Nihče ni varen pred svojimi neumnostmi.

Ne vemo ne ure ne dneva, kdaj pride apnik.

Iz zabje perspektive je še krifna neobčutljiv.

Dandanes je najlažje obrniti narobe stop in plašč po vetru; toda žepov navadno ne obračajo tisti, ki vohajo po vetru.

Rek »Kdor seje veter, žanje viharje« že zelo zastarel. Moralni bi ga popravili približno tako: Kdor seje žito, žanje točo in davke.

Včasih se zgodi, da krona stvarstva umre od navadnega glada, včasih pa tudi gre več kron stvarstva na bojiščih, a zmemo le, da je n. pr. umrl neki beramč in da je padlo več sto vojakov; statistika bo morala vzeti v račun tudi krone stvarstva.

LJUBLJANA DOBI VELIK MODEREN SANATORIJ

Šlajmerjev dom bo znatno razširjen in podaljšan — Stroški bodo znašali okrog 5 milijonov

Ljubljana, 31. dec. Leta 1932 je Trgovska bolnišnica in podporno društvo v Ljubljani otvorilo Šlajmerjev dom za svoje članstvo, kar je bila nujna potreba. Zaradi velikega navela v splošni bolnišnici člani in svojci zavarovancev TBPD čisto niso dobili prostora v II. razredu, ker je stalno primanjkovalo postelj. Takrat pa širša javnost še ni vedela in tudi do danes ni bila obveščena, da je Šlajmerjev dom v takratni oziroma sedanjih obliki le prva stopnja k realizaciji obsežnega zdravstvenega političnega programa, kakor si ga je zamislilo društvo. O tem programu je nedavno razpravljala na seji upravnega odbora predsednik TBPD g. Klinar in iz njegovega referata posnemamo nekatere podrobnosti:

ogroženi pa glede načina življenja, glede prehrane, počitnic in letovanja, obiska zdravilišč, spremembe poklica in zaposlitve. Naposled bo novi Šlajmerjev dom tudi

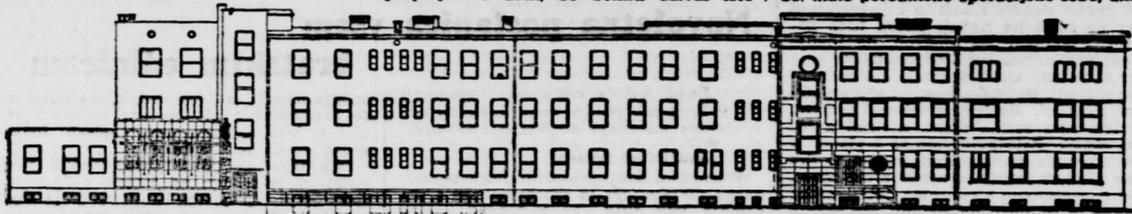
CENTRALNA ZDRAVSTVENA USTANOVA

za vse članstvo, ki se ne bo moglo posluževati normalne zdravstvene oskrbe zdravniškega zbora bolnišniške blagajne, to so brezposelni, vpokojenci, vdove in sirote. Ti se bodo zdravili v zdravniških ambulanzah doma. Bolnike, ki bodo morali ostajati v postelji, pa bo obiskoval eden hišnih zdravnikov Šlajmerjevega doma s splošno prakso. Če bo ta ugotovil, da je treba bolnika prepeljati v dom, bo bolnik užival iste

sto stopnišča, na razpolago bo troje dvigalo, eno veliko za bolnike, eno za dovoze hrane in eno za perilo.

Vsi ti prostori so nujno potrebni, pri čemer ni vtihtih 33 bolniških sob, ki bodo razpolagale normalno z 68, maksimalno pa z 90 posteljami, za kar bo treba v celoti investirati okrog 10.400.000 Din. Tako povečani sanatorij bo nudil možnost nastanitve 26 stalnih bolniških sester.

V sanatoriju bodo urejene tudi 4 kabinice, 4 ordinacijske sobe odnočno ambulatoriji, sobe za röntgen, septične in aseptične operacijske dvorane, vsaka s posebnim prostorom, lastno umivalnico in sterilizacijo, 2 laboratorija, porodniški trakt s sobico za priprave, porodniško sobo, malo porodniško operacijsko sobo, umi-

Bolnice so bile vedno važne ustanove za oskrbo na zdravju oškodovanih članov človeške zajednice. Medtem ko so svoječasno v bolnicah bolnike le zdravili, je moderna zdravstvena politika dala bolnicam novo nalogo. Danes so uveljavljene nove metode, katerih cilj je, da postanejo bolnice zdravstvene centre, ki naj poleg zdravljenja opravljajo še zdravstveno zaščito in nudijo zdravstveni pouk Z drugimi besedami: naloga moderne bolnice ni le zdravljenje obolenih, temveč tudi zaščita na zdravju ogroženih. Povsod po svetu posvečajo zato takim domovom največjo pozornost in žrtvujejo zanje ogromne vsote, tako na pr. v Nemčiji samo za vzdrževanje takih zdravstvenih ustanov nad poldrug milijardo mark letno.

Tudi TBPD stremi za izpopolnitvijo našega bolniškega zavarovanja in sicer na ta način, da bo Šlajmerjev dom izpopolnilo tako, da bo ustrezal vsem zahtevam moderne zdravstvene doma.

KAKO BO IZVEDEN TA PROGRAM

Po novih pravilih bo društveno delovanje razširjeno na vse aktivne člane in njih svojece, prav tako tudi na brezposelne ovisne člane, na vpokojence ter vdove in sirote. V Šlajmerjev dom se bodo sprejemali v zdravljenje vsi bolniki s kirurškimi, internimi, otolaringološkimi in ginekološkimi obolenji ter lažjimi primeri živčnih obolenj, izključeni pa bodo jetični bolniki in vsi oni z nalezljivimi boleznimi.

Sedanj Šlajmerjev dom ima na razpolago le 28 postelj, pri čemer so vsi te še zasilne postelje v sobah I. razreda. Često se dogaja, da je uprava prisiljena sprejem bolnikov odkloniti ali pa jih v nujnih primerih napotiti v bolnico, kar vzbuja med članstvom nerazpoloženo in včasih tudi upravičeno pritožbo. To je prvi, čeprav ne glavni razlog, da je razširjenje Šlajmerjevega doma nujno potrebno, zlasti še, ako hoče zavod v bodoče reflektirati tudi na privatne paciente, kar je za njegovo finančno poslovanje ogromne važnosti. Večje število postelj je potrebno tudi iz higijskih razlogov, ker pač ni priporočljivo, da novi bolniki leže v posteljo, s katere je pravkar vstal drugi.

Večje število bolniških postelj bo omogočilo tudi bolj rentabilno izrabo dragocene naprave in zdravilnih pripomočkov, ki so danes neizogojno in neekonomično izrabljeni. Omeniti je še, da so bili mnogi prostori v sedanjem Šlajmerjevem domu že od začetka urejeni le privzorno in da zato delo v njih ni tako, kakor bi bilo želeli. To velja glede kuhinje, pralnice, rentgena in septične operacijske dvorane, kjer se sprejemajo tudi bolniki za ambulantno in fizikalno zdravljenje, za zdravljenje z višinskim solncem, soluxom, diatermijo, faradizacijo in drugo. Spritno take preobremenitve enega samega prostora ni čuda, da so morali posredni člani čisto čakati po 2 do 4 ure, predno so prišli na vrsto. To preobremenitev pa je nevarna tudi za kako infekcijo, kar bi mnogo škodovalo slovesu Šlajmerjevega doma.

NOVI ODDELKI

Nov oddelek bo za porodništvo. Mlada mati bo lahko med nosečnostjo in pred porodom večkrat stopila k zdravniku specialista, da se posvetuje z njim o načinu življenja in če bo potrebno, jo bo zdravnik tudi pregledal in izvršil potrebne posege. Prav tako bo dobila tam tudi navodila za dečjo opremo, za telesno in duševno pripravo za porod in materinstvo in za nego in vzgojo dojenčka. Rodila bo ob navzočnosti babice in zdravnika specialista in šla bo iz sanatorija domov s potrebnimi navodili in dobrimi nasveti. Če bo potreba, jo bo obiskovala na domu še babica ali pa nekaj tednov tudi posebno izveščana zaščitna sestra za dečo.

Drug važen oddelek bo posvetovalnica za šolobvezne otroke. Otroci v šolski dobi so izpostavljeni raznim nalezljivim boleznim. Posvetovalnica za šolobvezne otroke bo imela nalogo, nadzirati doraščajočo mladino v zdravstvenem pogledu, jo navajati k higijskemu življenju, k čistosti in nesti telesa, svetovati staršem in otrokom glede športa in jih braniti pred škodljivimi vplivi alkohola ter nikotina, zlasti pa od čisto pogubnih vtišvov pubertetne dobe. V posvetovalnici bodo starši prejimali tudi navodila glede izbire letovišč in zdravniške nasvete glede izbire poklica.

V sanatoriju so pa tudi zdravniška posvetovalnica za odrasle. Znano je, da se ljudje zatečejo šele takrat k zdravniku, ko jih k temu prisili bolezen, čisto že težko obolenje. Povsod po kulturnem svetu ustanavljajo posebne posvetovalnice in zato bo tudi v Šlajmerjevem domu taka posvetovalnica, katere delokrog bo precej obsežen. Tja bodo hodili po nasvete vsi člani in svojci ob važnih dogodkih v življenju, tako pri sklepanju zakonov, na zdravju

ugodnosti kakor vsi redni člani in svojci družva.

NOVI DOM BO IMPOZANTNA ZGRADBA

Iz slike, ki jo prinašamo, je razvidno, da bo novi dom, ki bo priključen k staremu, res impozantna zgradba, saj bo veljal okoli 5 milijonov din. Upravni odbor TBPD s predsednikom g. Klinarjem in ravnateljem g. Podgorškom na čelu je pripravil teren in dal napraviti načrte, ki sta jih izdelala arhitekta gg. Omahen in Serajnik. Nova zgradba naj s svojimi novimi in post-trankimi prostori izpolni zavod v harmonično enoto. Načrt predvideva naslednje naprave: v kleti bo dovoz do dvigala za bolnike, najmanj 4 shrambe, primerno velika kuhinja s pripravami in pomivalnico, nova pralnica, šivalnica, likalnica in klavzura za stanovanja sester. V pritličju bosta dve čakalnici, 3 ordinacijske sobe, 2 laboratorija in kapelica z zakristijo. V prvem nadstropju stanovanje za drugega hišnega zdravnika-porodničarja, stanovanje za babico, 5 sob obsegaajoči porodniški trakt in soba za novorojenčke. V vseh etažah bo zadosti stranišč, kopalnic in tudi čajne kuhinje. V stavbi bo eno glavno in eno stran-

valnico in sterilizacijo, kopalnico za otroke in otroško sobo in naposled še prostori za fizikalno zdravljenje, to je kopalnico za enteroklinal, elektroterapevtsko sobo, sobo za električne in parne kopeli ter sobo za medicinske kopeli. Od bolniških sob bodo določene 3 kot izolirne celice za ne-mirne bolnike ali za one z nalezljivimi boleznimi. To je minimalni pa tudi maksimalni program za razširjenje Šlajmerjevega doma.

Načrti in priprave za bodoči dom so sicer končane, vprašanje uresničenja pa še ni rešeno. Uprava TBPD se namreč pogaja s Pokojniškim zavodom v Ljubljani za posojilo v znesku 5 milijonov din. Ker je spritno ogromnega, od leta do leta večjega navela na splošno bolnico v Ljubljani (leto je bilo sprejetih že nad 30.000 bolnikov) res nujno potrebno, da dobi Ljubljana več novih modernih zdravstvenih naprav in ustanov, smo prepričani, da bo Pokojniški zavod podprl plemenito akcijo društva, ki deluje le za dobrobit in blagor svojega članstva. Upamo, da bo tudi naša javnost, zlasti pa članstvo TBPD, našlo polno razumevanje za njegovo prizadevanje in da ga bo tudi vsestransko podprlo. V zdravem narodu je njegova bodočnost!

Novo orožje, ki zaslužuje svet

Propaganda, dandanes najmočnejša sila

Ljubljana, 31. decembra Nevednost in laž sta bili v vseh dobah najmočnejši orodja človeštva; zadrževali sta ga v mraku in blodnjah, da se ni mogel dokopati do spoznanja ter resnice. Dandanes se je pa začela v svetu uveljavljati še strašnejša sila, ki jo lahko imenujete slo-pilo, sugestivno mas ali — propagando. Propaganda v slovenskem pomenu besede. Propa, eno, ki diktira nevednost, proglašala za resnico, eno samo, kar siži nekimi interesom in ki obseja za laž vse kar ni v skladu z njo. Namen te propagande ni, da siri resnico, temveč, da ustvarja javno mnenje, kakršnega si žele tisti, ki se je poslužujejo. Zato pa tudi ni njeno sredstvo resnice, odnočno se je poslužujejo samo toliko, kolikor lahko koristi njemu lažnivosti in tenenčnosti.

KAJ JE PROPAGANDA?

Definicija kaj je propaganda, je toliko, kolikor interesnih skupin, o nočno kolikor ideološko opredeljenih ali politično usmerjenih skupin ljudi se je poslužuje. To se pravi propaganda ni vedno eno in isto; če se je poslužujejo ljudje v interesu resnice, ne more biti isto, kakor če se je poslužuje kdo v interesu zaslepljanja ljudi. Toda v obeh primerih propaganda ustvarja javno mnenje, vpliva na mišljenje in čustvovanje množice; v obeh primerih je njen namen, da bi ljudje, ki nanje vpliva, verovali v njo, verjeli trditvam, ki so naglašene bodisi kot propagandna gesla, bodisi skrita več ali manj spretno v propagandnem besedilu. Gre za to, da ljudje začno razmišljati o izvestnih stvarih in da mišljajo na izvesten način, to se pravi, da mislijo to in tako, kar si žele tisti, ki propagando delajo; tisti, ki jim je propaganda namenjena, morajo postati o nečem prepričani.

Tudi reklama je neke vrste propaganda, vendar reklama sama na sebi še ni prava propaganda, pač pa je slaba propaganda, lahko samo reklama. To se pravi, da se reklama poslužuje skromnejših sredstev in da jo posameznik lahko že na prvi pogled prepozna, češ, to je reklama. Prav v tem je bistvena razlika med reklamo in propagando, da se množica navadno ne zaveda propagande, čeprav je pod njenim najbližjim pritiskom. Lahko bi rekli: vernik se ne zaveda, da veruje kakor tudi ne kakaj veruje. Da pa lahko veruje, mu je pozostvo potrebno, da je resnično, kar veruje. Ljudje, ki so pod vplivom propagande, se teza vpliva ne zavedajo. Prav zaradi teza lahko postane propaganda najstrašnejše orožje, ker se je lahko polaste lažje, ki si hočejo zaslužiti množice in narode duševno in fizično.

PROPAGANDA KOT OROŽJE

Propaganda bi ne bila, kar je, če bi jo množice poznale in če bi ne podležali njenemu vplivu. Nekateri državniki in višji oficirji se teza prav dobro zavedajo ter vedo, kako močno orožje je propaganda v rokah države in — vojake. Zato je razumljivo, da je na pr. v Nemčiji izšla knjiga »Propaganda als Waaffe«, ki je za prvo strogo prepovedana ter jo uporabljajo samo ljudje, ki se morajo pečati s propagando. Da se v Nemčiji posebno dobro zavedajo velikega pomena propagande, kaže že sama ustanov-

vitve propagandnega ministrstva, ki ima največji delokrog, ter mu je podvrženo vse pravno, kulturno in politično življenje. Kdor ne verjame, da pristojno propagandnega ministrstva sega tako daleč, naj preučiti njegov ustroj.

PRVO MINISTRSTVO PROPAGANDE V ANGLIJI

Prvo ministrstvo za propagando je bilo ustanovljeno v Angliji l. 1918. Leteža leta je ustanovil v Franciji Clémentau državno tajništvo za propagando (Comissariat général de l'information et de la propagande). Značilno je, v kakšnem času so države začele misliti na strojno propagando. Nekateri vojaški strokovnjaki trdijo, da je že v svetovni vojni bila propaganda odločilnega pomena za izid vojne. Državna organizacija propagande v Angliji in Franciji v zadnjem letu svetovne vojne je bila potroha zaradi vojne, ministrstvo propagande v Nemčiji l. 1933 je pa nastalo v povsem drugačjih razmerah. Tu i njegov ustroj je povsem različen od angleške in francoske organizacije. Ustanovitve ministrstva za propagando so proslavljali v Nemčiji kot »revolucionarno dejanje vlade«.

USTROJ MINISTRSTVA ZA PROPAGANDO V NEMCIJI

Ministrstvo se deli na 7 oddelkov: uprava, propaganda, radio, tisk, film, gledališče in obramba. V administrativno političnem pogledu je ministrstvo razdeljeno po upravnih okrajih; v vsakem okraju ima svoj urad. Notranje ni razdeljeno po panogah, n. pr. notranja politika, zonenarstvo, zunanja politika, socialna politika itd., temveč po tehničnih sredstvih propagande: tisk, radio, film... Naloge in kompetenca ministrstva za propagando so po Hitlerjevih besedah »vse naloge duhovnega vplivanja na narod, pridobivanja (Weibung) za državo, kulturo in gospodarstvo, obveščanje javnosti doma in v inozemstvu o njih (o državi, kulturi in gospodarstvu) in upravi vsem tem panogam službeni ureditvam«. Pač pa pripada kroviče kulture in umetnosti ministrstvu v upravnem pogledu kot celota, med tem ko so vse druge panove razpcone. To področje se deli na posamezne žravnice: film, radio, gledališče, glasbeno, radijsko in zvočno upodabljačo umetnosti. V podrobno opoavnanje izredno razporednega ustroja te, ga edinstvenega ministrstva se ne moremo spuščati Z nekaterimi navedbami smo hoteli le opozoriti, kako pomembno vlogo leza v Nemčiji propaganda, med tem ko je v nekaterih državah ne poznajo dobro niti po imenu. Naj omenimo še, da je posebno pomemben oddelek za tisk, ki se deli na odseke: notranji tisk, tisk v inozemstvu in brežična tiskovna služba. Če stvarno proučite ustroj nemške države, sprevidite, da je propaganda v Nemčiji in za Nemčijo kalup, ki oblikuje državo, njeno življenje ter razvoj in politiko.

ALI JE PROPAGANDA IZRODEK ČLOVEKOVE CIVILIZACIJE

Nedvomno tudi propaganda izvira že iz začetkov človeškega duhovnega (zavrednega) življenja; to se pravi, da pomeni začetek človeške govornice, tudi že začetek propa-

ganda, hñti propaganda je v bistvu širjenje misli, idej s ved ali manj izrazitimi, udarbovitimi sredstvi. Toda prava propaganda se začne šele, ko začne človek z izvesnim namenom vsiljevati drugim neko prepričanje, moderna propaganda se je pa začela, ko so začele posamezne interesne skupine ustvarjati javno mnenje s velikopoteznimi sredstvi izražanja misli, odnočno idej. Če je bila svetovna vojna izrodek naše civilizacije, je bila pač tudi moderna propaganda, da, ki se je rodila med vojno, prav tako izrodek. Toda, kakor so tehnični izumi lahko človeštvu blagoslov ali prokletstvo, prav tako je lahko propaganda prvo ali drugo; vse zavisi od teza, v kakšne namene jo uporabljamo.

V prejšnjih dobah, ko človeštvo še ni imelo v rokah tako silnih sredstev za širjenje idej in spoznanj kakor danes, mnogo velike šteje niso moglo prodreti. Tedaj tudi ni mogla prodreti ideja splošne demokratične vladavine že zaradi teza, ker plemenite ideje niso mozele pronikniti v zavesti splošnosti. Moderna sredstva prenašanja misli, ki se jih poslužuje sodobna propaganda, širijo duševno obzorje ljudskih množic. Toda kot propagandna sredstva lahko postanejo dvozzeni nož; namestu, da bi vodila ljudi k spoznanjem, jih slepe; namestu, da bi jih učila samostojnega mišljenja, jih uče uniformiranega mišljenja in čustvovanja.

ČLOVEK JE NAGNEN K SLABEMU...

Zakaj ljudje pozostvo podležajo raje slabši propagandi ter prej verjamejo lažem kakor resnici? Odgovor je lahek: človek je nagnjen k slabemu, to pomeni, da imajo obhvat nad njegovim razumom naroni, da ima njegovo nezavestno duševno življenje veliko premo nad zavestnim: človek nerad misli, rad pa prevzema misli drugih. V tem je vsa skrivnost uspehov sodobne politične propagande. Tisti, ki zlorablja propagando v politične namene, vedo, da je treba ljudem preprečiti samostojno mišljenje, če naj propaganda doseže uspeh.

PROPAGANDA SUGERIRA

Ker človek težko misli, misli nerad samostojno. Toda propagandist mora vedno vsiliti ljudem neke misli ter prepričanje, nekaj, na kar morajo neprosto misliti. Propagandisti vedo, da ljudje začno prej ali slej verovati, kar jim neprestano zabičujejo, to se pravi, da bodo mislili na stvari kot proglašene resnice — ker človek misli najpogosteje na to, kar mu je najboljše v spominu —, če jih bodo slišali čim pogosteje in če se jim bodo zapiliše čim bolj v spomin. To so tako preproste psihološke spoznanja, da se mora človek čutili, kakaj jih je izrabila — na tudi zlorabila — šele moderna propaganda. Propagandisti (politični) računajo predvsem na človeško slabost. Ali mislite, da je brez pomena, če zvočni neprestano rjovejo nekatera gesla: da politični govornik nastopno čim na gledališkem odru: da so lepakii čim večji, njih besede so na čim krajše; da časopis objavlja nekatere stavke tiskane posebno debelo? Pomp, teatralnost, dramatičnost, patetičnost — so silno pomembni v propagandi.

RACUNANJE Z NIZKIMI ČLOVEŠKIMI INSTINKTI

Politični propagandisti pa ne računajo samo s človeškimi pomanjkljivostmi, temveč tudi z njegovimi elastičnostmi, celo z najnižjimi instinkti. Človek red kaže moralno ogorčenje, tola prav v tem ogorčenju se pogosto pokaže njegovi živalski instinkti. Marsika, teri politični privrtnik, ko je najbolj moralno ogorčen, je pogosto — najbolj krovoločen. Od moralnega ogorčenja do pretepa ni daleč, od pretepa do prelivanja krvi in nokoljev je pa pozostvo samo korak. Moderna propaganda prav rada vzbuja sovraštvo in sploh se propagandisti zelo red izra s človeškimi čustvi. Čim bolj razbirlje čustva ljudi, tem bolj jim zamegli razum.

POLITIČNA PROPAGANDA — DEMAGOGLJA

Demagogije ni izumila moderna propaganda, saj termin izhaja iz starega veka, toda moderna politična propaganda je potencialna demagogija do tolikšne mere, da se iz izraz propaganda le ime za moderno demagogijo. Motivo se nekateri, ki mislijo, da se demagogije poslužujejo samo laži in da lažniva propaganda operira samo z lažjo. Ne, moderna propaganda ustvarja predvsem vero v politični sistem, odnočno državo ali, če hočete, vero v laž. Toda v ustvarjanju javnega mnenja ali politične vere propagandist ne operira vedno neposredno z lažjo. Propaganda kljub vsemu ni tako preprosta zadeva. Propagandist je seveda mojnanski lažnivec, tola prav tako mora biti mojnec v prikrivanju resnice; kar je resničnega v propagandi, je za njo prav tako potrebno, kakor, kar je lažniveza. Propagandisti pa pogosto pove od resničnega manj, kakor zataji. Umetnost lažanja je v tem, da prezeči, kar ti ne gre v račun, čeprav pri tem ne lažeš. Propagandisti samo bliati nasprotnike, hvale na svojo interesno skupino; pretirano hvale. O nasprotniku ne bo vele povedati nikdar nič dobrega, o ebi bo pa vselej zamočel tudi najmanjša napake. S tem na še ni rečeno, da laže; samo naglaš, kar je lahko tudi resnično, in zamočluje, kar je prav tako resnično kakor tisto, kar je povedal. Pod tem razumemo demagogijo, umetnost propagande.

PROPAGANDA PRIPRAVILA TLA ZA BODOČE DOGODKE

Če govorimo o propagandi kot orožju, ne maelimo je na njen usoden vpliv na javno življenje v posameznih državah; ne mislimo le na to, da zastruplja javno mnenje, brani ljudem samostojno misliti in da vztraja duhovno nesamostojno, manjvedna ljud, temveč mislimo tudi na to, da propaganda lahko pripravila tla za bodočo katastrofo. Ustvarja razpoloženje za bodočo katastrofo človeštva. Propaganda je strašno orožje v rokah neodgovornih ljudi.

Tola propaganda kot mednarodno orožje je še hušja od propagande, ki je omejena le na izvestne države. Propaganda, ki stuzi tej ali oni državi onkraj mej. To prav za prav pomeni, da je države, ki volji svražno propagando v drugi državi ali državah v svoji prid že napovedala vojno tistim državam. Vojna se je začela z zastrupljanjem javnega mnenja, z atentati, sabotažij, volunostvom... Vseh teh sredstev se poslužuje sodobna propaganda.

Vsaka teza se niso dovolj dobro zavedali v nekaterih državah zelo dolgo. Protipropagande ni bilo, vse so jemali preveč lahko, mislilo in niso marale, niti opazili. Zadržala leta se čitamo pogosto vesti o volunostvu v velikih državah, o izgonih in sovinarstevu, o procesih in smrtih obsohlah, o šif. žanju in sabotažah. Čedalje več je zarot, odkrivaljo tajne organizacije, orožje in tudi samo propagandno gradivo, ki ga na navadno ne omenjajo zaradi diplomatskih raz-

logov. Spoznanja, kako strašno orožje je moderna propaganda, bo čedalje bolj prodra v velikih državah. Samo v nekaterih manjših državah se udi, da niso še ničesar opazili, čeprav je postala izumazana propaganda že vprav nevarno orodje. Naše časopise je dolžno opozorjati na ta, ko značilne pojave naše doba, kakršna je moderna propaganda, ki se uveljavlja v zadnjih letih tako zmagovito, kakor da si bo kmalu souzujila svet; to se pravi, da ga bo podvrgla tistim, ki se je poslužujejo kot najmočnejšega dandanesnjega orožja.

Most čez Kokro v Kranju

Kranj, 29. decembra

Nedavno smo poročali, da letošnje muhasto vreme v pričetuju zime precej oviralo stavbo delavnost in da se je zaradi tega tudi gradnja lesenega mostu čez Kokro precej zakasnila. V zadnjem času so pa delo pospešili, da bo most kmalu dograjen. Ta most bo po svoji konstrukciji eden najlepših te vrste na Balkanu, če ne celo v srednji Evropi, saj pozna podobnih lesenih mostov z razpetino do 90 m tehniko le malo. Razpetina mostu znaša 85 m, izbočina loka 12 m (znameniti, iz kamna klesani most čez Sobo v Solkanu pri Gorici ima 85 m razpetino in 22 m izbočine). Leseni lok se za obeh petah opira na železobetonske temelje, ki prenašajo pritisk na konglomeratno skalo. Most je širok 4 m in bodo smelt čeznj tuji vozovi do 3 ton. Mostišče je 32 m nad Kokro in je z njega krasen pogled na romantično sotesko divje Kokre. Za most lo odre so porabili nad 400 m³ lesa.

Graditi so ga začeli 1. avgusta; delo je izlitičral stavbnik K. Kavka za 300.000 din. V tem je vračunana dobava vsega lesa, železa in betona ter vse potrebne delo. Nedavno so tudi dogradili streho in jo prekrili z azbestnim škrljcem (salonit). Tako bo most zavarovan pred vlago, dužjem, snegom in solnočno pripeko in bo lahko vzdržal stoletja, saj je znano, da v Švici še vedno stoji prekriti leseni mostovi, ki so bili zgrajeni že pred 800 leti. Tudi pri nas imamo n. pr. v Poljanski dolini več prekritih mostov, ki so že nad 200 let stari.

Zgradba novega mostu je za razvoj Kranja in njegove bližnje okolice velikega pomena, a tudi za tujski promet bo novi most velika privlačnost.

Škofja Loka napreduje

Škofja Loka, 20. decembra

Po vojni se je začela Škofja Loka lepo razvijati in lahko rečemo, da naše mesto od leta do leta napreduje. Ene važnih naprav, ki smo jo tudi dobili po vojni, je mlekarška sola v Puštalu, ki je bila neprej banovinska, zdaj pa je državna last. Ta zavod lepo uspeva in se tako razvija, da so postali prostori zanj že premajhni. Zato bo treba kupiti za mlekarško solo novo zemljišče. O tem je pred božicem razpravljala na posebni seji sroški kmetijski odbor in odobren je bil kredit približno pol milijona din. Dosežen je bil sporazum, da bo prispevala polovico mlekarška zadruga, drugo polovico pa obe dolini in sicer tako, da bodo tamonje občine prispevale od 3 do 10 odstotkov. V tem pogledu je bil dosežen popoln sporazum in lo sklep sporoden v Beograd. Kakor čujemo, bo država potem iz lastnih sredstev gradila državni mlekarški zavod.

Za novo zadrugo bo potrebnih okrog 5 ha zemljišča. Upamo, da bodo pri nakupu odločali predvsem gospodarski interesi. V svazi z zidavo mlekarškega zavoda, ki bo, kakor upamo, že prihodnje leto, bo treba svedo rešiti še celo vrsto drugih vprašanj, tako glede zgradbe gospodarskega posojilja, ekonomske itd. No, začetek je storjan in podjmetost sreskega kmetijskega odbora moramo le pozdraviti.

Nove skladbe

Pavle Kernjak: Slovenske koroske navadne pesni iz Roža. I. zvezek. Izdal in založil Klub koroskih Slovencev v Ljubljani 1937. Litografija Čemažar, avtografija Simonič, podobno Gosposvetskega prstala na naslovi strani narisal Maksim Gaspari, pesmarilo je skrbno uredil Luka Kramole. Cena zvezku je 10 dinarjev. Naroča se pri založniku v Ljubljani, Pražakova 17.

Številnim izdaljam koroskih narodnih pesmi (Dev, Svitarji in dr.) se je pridružil še ta, ki objavlja 8 že znanih pesmi. Nabra in harmoniziral jih je znani pridelatelj pesmi »Pojdimo in Skuflet, ki jo pogosto našli možki zbori pojo Pavle Kernjak, pevovodja celovškega pevskega okrožja in posestnik v Trebinju ob Vrbskem jezeru. Rokopise sta pregledala in popravila pek. prof. E. Adamič in prof. L. Kramole, besedilo je na rediziral koroski rojak, solni svetnik dr. Sašelj. Pesmi so pisane v izvornem narečju kot jih še danes pojo v Rožu in ob Vrbskem jezeru. Besedila so zelo originalna, polna humorja, harmonizacija je preprosta in neumetniščena, pesmim so vpleteni tudi samospavi z deloma mramroščnim zborom. Refreni so malec jodlarsko pobarvani in izzvene v ritem, valčekovem ritmu. V notni stavci se je vrinilo nekaj napak, ki jih bo pa vsak pevovodja takoj zapanil in popravil. (Saj č frajda str. 1. 2 sistem, 2 takt manjkala na sbrabont d'ne mali osminki), istotako 3. sistem, 1 takt na zloze 3 kitice lapu 2 šestnajstniki, str. 7. 2 sistem zadnji takt pred d. v II. ten. 6. str. 8. I sistem II takt namesto polovink 2 četrtinki (moram). Na koncu zbirke je seznam nekaterih izrazov koroskega narečja, ki so manj znani in jim je dodan tolmaj. Z zbirko je Klub koroskih Slovencev etojil dobro in hvalevredno kulturno delo, čizr. čisti dobiček je namenjen za kulturne potrebe koroskih Slovencev. Ne dvomim, da lo izdaja našla med slovenskimi pevci tu in onstran Karavank mnogo odjemalcev, priid pa v zbirki mnogo izvajalcev. Zelo jih priporočam!

RAZLIKA

Kmetica zahteva na kolodvoru zase, saj svojo mater in za sinčka dva cela vozja litka in enega polovičnega. Blaginik se vpraučuje ozre na detka, češ, da nima več pravice do polovične vozilne, ker je že velik in nosi že dolge hlače. — Dobro, — se odreže podjetna kmetica, — če se ravnsko vozni tistik po hlačah, ni dajte pa za fanta celo karto, meni polovični, moja mati se bo pa peljala naston!

Kozmični vplivi v Jupitrovem letu 1938

Jupiter vpliva posebno na kralje, predsednike držav, cerkvene poglavarje, finančne mogočnike in vse vodilne osebe

Ljubljana, 30. septembra. Vadar v l. 1938 je planet Jupiter, največji planet v našem sončnem sistemu. Astrologi ga imenujejo »velika sreča«. Smatrajo ga za dobrotnika človeštva, ker kozmični vplivi, ki jih izžareva, izredno dobro vplivajo na telesno in duševno rast človeka. Pod Jupitrovim vplivom se človek razmahne, raste, se razvija, postane močnejši in lepši. Že stari astrologi so trdili, da prinese Jupiter čast, bogastvo in srečo. Ljudje, ki so pod njegovim vplivom, so velikodušni, pravični in modri, ljubijo naravo in sport. Ako je Jupiter v slabih aspektih do drugih planetov, naredi človeka ničemurnega.

Jupiter je planet znamenja strelica in deloma rib. Po mnenju starih in modernih astrologov vpliva Jupiter posebno na kralje, predsednike držav, cerkvene poglavarje, finančne mogočnike, politike in na vse vodilne osebe, pa tudi na umetnike. Teritorijalen vpliv Jupitra se razteza čez Avstralijo, Španijo, Dalmacijo, Portugalsko, Madžarsko, na dele Francije in Italije ter na nekatere oceanske otoke.

Kaj je kozmobiologija

Ako govorimo o vplivih zvezd na posamezne ljudi v l. 1938, je treba upoštevati, da veljajo vse napovedi zelo splošno. Natančneje je mogoče ugotoviti harmonične ali neharmonične vplive le s pomočjo individualnega horoskopa. Lahko se trdi na splošno, da bo človek, ki ga zadene recimo Saturnov vpliv, doživel kakršnokoli omejitve in ustalitev v svojem življenju, kajti Saturn ni tako darežljiv, kakor Jupiter. Upoštevati je treba tudi, da ne odločajo o usodi samo zvezde, temveč tudi okolje, v katerem človek živi in dela, vzgoja, biološki faktorji in človek sam, v kolikor si razvije ono lastnost, ki ji pravimo volja, s katero se lahko zoprstavlja nagonom, ki jih sprožijo kozmični in drugi vplivi. Vsi ti faktorji skupaj določajo telesno in duševno obliko in dejavnost ljudi.

Astrologija ne zahteva slepe vere, temveč temeljito študijo in eksperimentiranje. Verovati ali neverovati v astrologijo je nemiselno. Kdor se hoče prepričati o veljavnosti ali neveljavnosti zakonov moderne astrologije, naj preštudira nekaj dobrih otroških del, naj naredi tucat ali dva horoskopa in naj ugotovi, v koliko je horoskop zadel značaj in usodo njemu znanih oseb. Sebe potem naj sodi o vrednosti astrologije. Znano je, da spada astrologija k prastarim kulturnim dobam arijske močnosti. V najstarejših kulturah, ki jih poznamo, so našli sledove izkustvenega nauka o zvezi med kozmosom, zemljo in človekom. Ta nauk je ravno astrologija ali kozmologija, kakor jo imenujejo v zadnjih letih, ko se pečajo z njo resni znanstveniki. Poudariti pa je treba, da astrologija nima nobenega opravka z vero v usodo, kateri je nemogoče ubežati. Človek je tudi samodejavno bitje, ker ima voljo. Astrološke napovedi kritičnih časov opozore človeka na dobo, ko se mora zbrati in se s svojo voljo upirati slabim, škodljivim kozmičnim vplivom. Kdor se tjavendan prepusti vetrovom, temu nihče na svetu ne more pomagati. Ako govorimo o ugodnih ali neugodnih vplivih, so te besede pač izrazi, namesto katerih lahko rečemo pozitivni in negativni vplivi, ali harmonični in neharmonični vplivi. Tudi na sebi negativen vpliv ima lahko pozitivne posledice za človeka. Marsikoga je že izpametoval hud udarec usode, marsikdo je postal polnovreden človek šele po trdih, hudih bojih, ki mu jih je naklonila usoda. Na sebi pozitiven vpliv ima pa ravno tako lahko negativne posledice za človeka. Vse zavisi torej končno le od človeka samega. Saj je človek sam del kozmosa s svojo zakonitostjo. Brezpozgovorne odvisnosti od usode ni, kozmični vplivi planetov so le tendenčni, nagibajo k takemu ali drugačnemu čustvovanju, mišljenju in dejanju, od človeka samega pa je odvisno, ali in v koliko se uda nagibom. Kočno je pa seveda tudi res, da ne more nihče iz svoje kože. Zato pa govorijo astrologi o posameznih tipih, katere razvrstijo po Soncu, kakor je stalo ob rojstvu. Napovedi o ugodnih in kritičnih dobah posameznih tipov v Jupitrovem letu 1938 so taki:

V znamenju ovna rojeni

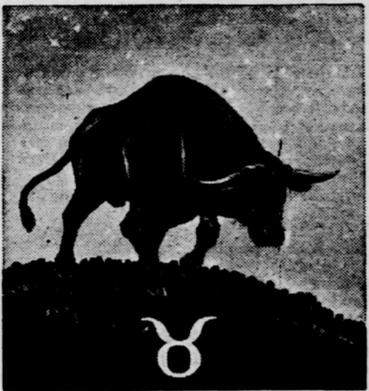

to je od 21. marca do 20. aprila rojeni, so pretežno pod vplivom Marsa. Med 21. marcem in 8. aprilom rojeni bodo morali premagati kritičen vpliv, ki jim bo delal skrbi, jih malodušil in jim odvzel gnotne dobrine ter oslabil njih duševne sposobnosti. Pod tem vplivom v ovnu rojeni lahko zbolijo in se sprejo s okolice. Instinktivno se bodo skušali odtegniti družbi, iskali bodo samoto. Zaradi razočaranja bodo naguzeni k malodušnosti, lahko pa postanejo tudi pretirano egoistični in kruti. Ker so pa obnovili navadno ljudje z močno voljo, se bodo lahko zoperstavljali kritičnim vplivom. Posebno močno bodo čutili negativen vpliv okrog 21. marca rojeni in januarju, okrog 23. marca rojeni v februarju, okrog 26. marca rojeni v marcu, okrog 30. marca rojeni v aprilu, okrog 2. aprila rojeni v maju, novembri in decembru, okrog 4. aprila rojeni v juniju in oktobru, okrog 6. aprila rojeni v juliju in septembru in okrog 8. aprila rojeni v avgustu.

Vsi ovnovci pa bodo deležni tudi močnega pozitivnega vpliva, ki jih bo ohranil, jan

povečal podjetnost in jih podžgal pri delu, tako da si bodo lahko utrlj boljše pot v življenju. Ta vpliv se bo uveljavil za med 21. in 29. marcem rojene v januarju, koncem marca in v začetku aprila, za med 5. in 12. aprilom rojene v marcu, za okrog 12. aprila rojene ponovno v oktobru, za okrog 13. aprila rojene v novembru, za med 12. in 18. aprilom rojene v aprilu, in ponovno za okrog 13. aprila rojene v decembru, za okrog 15. aprila rojene v septembru in decembru, nadalje za rojene okrog 19. aprila v maju, avgustu in decembru ter za okrog 20. aprila rojene v decembru.

V znamenju bika rojeni

to je od 21. aprila do 20. maja rojeni, so pretežno pod vplivom Venere. Bikovci naj računajo z nepričakovanimi dogodki, ki bodo za mnoge izmed njih pomenili usodni obrat v življenju. Nagnjeni bodo k pozavestnim odločitvam in dejanjem. Nekoč je ogroženo zdravje bikovcev, preti tudi nevarnost manjših nesreč. Ta vpliv bodo čutili okrog 1. maja rojeni od januarja do marca, okrog 2. maja rojeni v aprilu, okrog 4. maja rojeni v maju, okrog 6. maja rojeni v juniju in decembru, 7. in 8. maja rojeni v juliju, oktobru in novembru, okrog 9. maja rojeni v avgustu in septembru.

Od 21. aprila do 20. maja rojeni bodo nadalje pod kritičnim vplivom, ki povzroči lahkomišelnost in nepremišljenost v finančnih zadevah. Posledice so lahko denarna izguba in neuspehi v spekulacijah. Možno so tudi diference z oblastmi. V aprilu rojene zadene ta vpliv v januarju, od 1. do 8. maja rojene v februarju, od 8. do 14. maja rojene v marcu, od 14. do 20. maja rojene v aprilu, ponovno pa okrog 15. maja rojene v decembru in okrog 20. maja rojene v maju.

V znamenju dvojčkov rojeni

to je od 21. maja do 21. junija rojeni, so pretežno pod vplivom Merkurja. Od 24. maja do 21. junija rojeni bodo pod zelo ugodnim vplivom, ki jim bo vili optimizem podjetnost in jim zajamčil uspeh. Posebno ugodne bodo osebne zvezde. Vpliv zadene v maju rojene v januarju, od 1. do 8. junija rojene v februarju, od 8. do 14. junija rojene v marcu, od 14. do 20. junija rojene v aprilu, nadalje ponovno 14. junija rojene v oktobru, 16. junija rojene v novembru, 17. junija rojene v septembru, 19. junija rojene v decembru, 20. junija rojene v avgustu in 21. junija rojene v maju.

Od 21. maja do 10. junija rojene zadene razen tega dober vpliv, ki jim podeli poleg optimizma še natančnost in vestnost, pa tudi vztrajnost in žilavost, kar jamči za uspeh.

Od 8. do 16. junija rojene zadene pa tudi kritičen vpliv. Naredi jih zelo občutljive, nerazvorne in negotove v odločitvah in dejanjih. Dne 22. maja rojeni in 21. junija rojeni bodo v januarju nagnjeni k malodušnosti.

V znamenju raka rojeni

to je od 22. junija do 22. julija rojeni, so pretežno pod vplivom Marsa. Od 22. ju

nija do 12. julija rojene zadene kritičen vpliv. Nagnjeni bodo k pesimizmu. Malodušnost in zaskrbljenost zmanjšajo njih delovno sposobnost in dovedejo ob razočaranju v poklicu in v družini. Vpliv bodo težko premagali. Ta vpliv zadene okrog 22. junija rojene v januarju, okrog 25. junija rojene v februarju, okrog 28. junija rojene v marcu, okrog 2. julija rojene v aprilu in decembru, okrog 4. julija rojene v maju in novembru, okrog 6. julija rojene v juniju in oktobru, 8. julija rojene v juliju in septembru ter 10. julija rojene v avgustu.

Od 2. do 11. julija rojeni bodo nadalje pod dobrim vplivom, ki jih navdahne s podjetnostjo in lahko prinese dobre dogodke. Ta vpliv bodo čutili okrog 3. julija rojeni od januarja do marca, okrog 4. julija rojeni v aprilu, okrog 6. julija rojeni v maju, okrog 8. julija rojeni v juniju in decembru, 9. in 10. julija rojeni v juliju, oktobru in novembru ter 11. julija rojeni v avgustu in septembru. Od 10. do 16. julija rojeni bodo čustveno zelo razžibani in dotopni za nove ideje ter za vse duševne vtise.

Srečen vpliv zadene tudi v decembru okrog 23. junija rojene. Okrog 22. julija rojeni bodo v januarju izredno resni in vztrajni ter globoko čustvujoči.

V znamenju leva rojeni

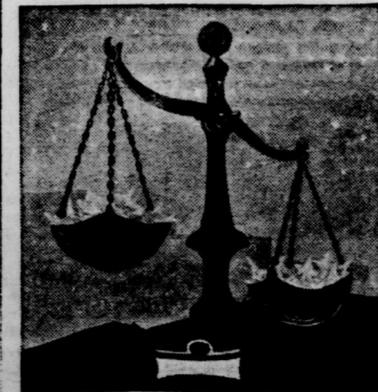
to je od 23. julija do 23. avgusta rojeni, so pretežno pod vplivom Sonca. Od 23. julija do 23. avgusta rojeni bodo imeli nagnjenje za pretiravanje in prenapeto velikopoteznost v načrtih in v dejanjih. Prete jim denarne izgube, lahko pridejo tudi navzkriž s paragrafi. Med 23. julijem in 12. avgustom rojeni bodo tudi pod dobrim vplivom, ki jih naredi bolj previdne in resne. Ta vpliv da tudi vztrajnost in voljo. Od 2. do 11. avgusta rojene zadene nadalje kritičen vpliv. Prenaglili se bodo in nepremišljeno ravnali.

V znamenju device rojeni

to je od 24. avgusta do 22. septembra rojeni, so pretežno pod vplivom Merkurja. Od 24. do 26. avgusta rojeni bodo podlegli lahko nagnjenju preveč optimističnega pričakovanja. Slabo bodo ocenili položaje in ljudi, imeli bodo pretirane predstave o možnostih uspeha in bodo razočarani. Ta vpliv bodo občutili med majem in avgustom. Okrog 21. in 22. septembra rojeni bodo v januarju in februarju podlegli nastrojenju malodušnosti. Od 1. do 11. septembra rojene zadene pozitiven vpliv, ki jih bo vzpodbudil. Med 10. in 16. septembrom rojeni pa lahko podležejo zelo svojevrstnemu nastrojenju z zanimanjem za vse nenavadno in izredno. Doživeli bodo prav nenavadne dogodke, katerim lahko sledi razočaranje.

V znamenju tehtnice rojeni

to je od 23. septembra do 23. oktobra rojeni, so pretežno pod vplivom Venere. Njih izgledi za leto 1938 so v splošnem dobri, posebno v ljubezni, zakonu, in v vezvah. Obetajo se jim srečni dogodki, združenji s smisljenim in upanjem v boljše življenje.

Med 23. septembrom in 12. oktobrom rojeni bodo pa tudi pod kritičnim vplivom, ki prinese težkoče in omaja uspehe. Razočarani bodo in pesimistični. Tudi zdravje bo lahko trpelo. Vpliv bodo občutili okrog 24. septembra rojeni v januarju, okrog 26. septembra rojeni v februarju, okrog 29. septembra rojeni v marcu, okrog 2. oktobra rojeni v aprilu, okrog 5. oktobra rojeni v maju, novembru in decembru, okrog 8. oktobra rojeni v juniju in oktobru, okrog 10. oktobra rojeni v juliju in septembru in 11. oktobra rojeni v avgustu.

V znamenju škorpiona rojeni

to je od 24. oktobra do 22. novembra rojeni, so pretežno pod vplivom Marsa. Pri teh se bo kazalo nagnjenje k nezmernosti v vsakem oziru. Brez načrta se bodo skušali uveljaviti in si bodo obetali prevelik uspeh. Razočaranja zaradi tega ne bodo izostala, utrpeli bodo tudi finančne izgube. Naj bodo torej previdni. Obstaja tudi možnost konfliktov z oblastmi.

Med 24. in 26. oktobrom rojeni lahko pričakujejo tudi dober vpliv, ki jim bo vili upanja in prinesel uspehe v maju in avgustu. Med 1. in 11. novembrom rojene zadene še drug kritičen vpliv, ki povzroča nenadne spremembe in obrate v življenju. Naj bodo previdni in oprezní, naj se ne zaletijo v svojih odločitvah, ker jim bodo sledila razočaranja. Od 10. do 17. novembra rojene zadene še slabši vpliv, ki jih usposablja za svojevrstno, zagonetno nastrojenje.

V znamenju strelica rojeni

to je od 23. novembra do 22. decembra rojeni, so pretežno pod vplivom Jupitra. Letos so pod dobrim vplivom, ki jim jamči za uspeh. Dne 23. novembra rojeni naj računajo tudi s kritičnim vplivom med majem in avgustom. Precenjevati bodo svoje moči in sposobnosti. Med 23. novembrom in 12. decembrom rojeni bodo zelo podjetni in dejavni, vestni in premišljeni, tako jim je s vztrajnostjo uspeh zajamčen. Okrog 22. decembra rojeni bodo januarja in februarja prestali krizo. Premagati bodo morali razne težkoče in pesimistično razpoloženje. Med 10. in 17. decembrom rojeni lahko podležejo fantastičnim predstavam, zaradi katerih ne bodo pravilno ocenjevali ljudi in življenja. Tudi razočaranja v ljubezni so mogoča.

V znamenju kozla rojeni

to je od 23. decembra do 20. januarja rojeni, so pretežno pod vplivom Saturna. Med 23. decembrom in 10. januarjem rojeni bodo pod kritičnim vplivom, ki jim prinese mnoge težkoče in ovire. Potreben bo napor, da jih premagajo in obvladajo. Obstaja nagnjenje k pesimizmu, toda kozlovci so žilave narave in pridejo z vztrajnostjo in delom daleč, čeprav počasi napredujejo. Tudi zdravstveno je ta vpliv lahko slab. Med 31. decembrom in 10. januarjem rojeni bodo doživeli nov vzgon. Nove načrta bodo kovali in nova podjetja začeli. Zboljati si bodo skušali položaj, ker bodo zale

občutljivi za sprememba. Med 8. in 15. januarjem rojeni so še posebno občutljivi za svojevrstne ideje in načrte in tudi živahniji v svojem čustvenem življenju. Okrog 24. decembra rojeni lahko računajo tudi z drugim dobrim vplivom od maja do avgusta. Z optimizmom bodo gledali na življenje, kar jim olajša uveljavljanja.

V znamenju vodnarja rojeni

to je od 21. januarja do 19. februarja rojeni, so pretežno pod vplivom Urana. Med 22. januarjem in 19. februarjem rojene zadene zelo ugoden vpliv. Razpoloženi bodo in z dobrem upanjem veselí. Ta vpliv omogoča dobre odnose in daje nagnjenje za intimnejše prijateljske ali ljubezenske zvezde ter obeta sploh uspeh.

Med 21. januarjem in 9. februarjem rojene zadene še drugi dober vpliv, ki jih naredi vztrajne, delavne in jim zato omogoči uspeh. Med 29. januarjem in 8. februarjem rojeni pa naj računajo tudi s kritičnim vplivom, ki jih lahko zapelje do nepremišljenih dejanj s slabimi posledicami. Ta vpliv bo učinkoval za okrog 30. januarja rojene v januarju in februarju, za okrog 31. januarja rojene v marcu, za okrog 1. februarja rojene v aprilu, za okrog 3. februarja rojene v maju in decembru, za okrog 5. februarja rojene v juniju in novembru, za 6. februarja rojene v juliju, septembru in oktobru ter za okrog 7. februarja rojene v avgustu. V svojih nagnjenjih bodo v teh časih nepreračunljivi, s čimer lahko razderejo svoje zvezde.

V znamenju rib rojeni

to je od 20. februarja do 20. marca rojeni, so pretežno pod vplivom Jupitera in Neptuna. Od 1. do 9. marca rojeni bodo sprejemljivi za nove ideje, imeli bodo zanimanje za stvari, katerim doslej niso posvetili dosti pažnje. Tudi njih podjetnost bo večja. Vpliv pa ni močan. Učinkoval bo za okrog 28. februarja rojene v januarju, za okrog 1. marca rojene v februarju, za okrog 3. marca rojene v aprilu, za okrog 5. marca rojene v maju, za okrog 7. marca rojene v juniju in novembru ter decembru, na okrog 8. marca rojene v juliju in oktobru ter na okrog 9. marca rojene v avgustu in septembru.

Med 9. in 15. marcem rojeni bodo zelo odvisni od razpoloženja in zaradi tega njih odločitve ne bodo vselej pravilne in koristne. Posledica so lahko položaji, ki prinašajo skrbi. Zelo bodo občutljivi, radi bodo fantazirali in sami sebe varali. Pazijo naj se sleparjev. Dober vpliv zadene tudi še od 20. do 22. februarja rojene med majem in avgustom. Okrog 20. marca rojeni pa lahko doživijo v januarju resne neveselosti, razočaranja in neuspehe v pesimističnem razpoloženju.

Iz Novega mesta

Obdaritev novomeških gasilcev. Na bošični dan se je vršila na mestnem magistratu prav lepa božičnica, ki jo je članom gasilske čete priridel župni načelnik in četal poveljnik mag. phar. g. Josip Benjaminski. Okoli okusnega očiščenega božičnega drovskega se je širalo vse članstvo novomeškega gas. društva. Večer so s svojo udeležbo podastili med drugimi tudi kapitejski prost g. K. Cerin, kot gasilek kurat priljubljeni g. Ciprijan in kot zastopnik mestne občine g. Felko Fr. ml. Namestu načelnika društva g. Ferja Mikoliča, ki je bil po nujnih poslih zarizan v Beogradu, je prisotne v lepem nagovoru pozdravil župni nastelnik. Pred samo obdaritvijo članstva je zastopnik občine pripel na društveni prapor veselo odlikovanje red Sv. Save V. stop. Po svečanem aktu in govoru se je vršilo odlikovanje zaslužnih članov gasilske čete. Prijelila je obdaritev vsega članstva, ki je rejele le, pa darila. Obdarjene so bile tudi vdove in sirote gasilcev v naturalijah. Priredena se je zaključila razni govori, predvsem spovor prost g. Karla Cerina, ki je povdaril skrb in trud župnega poveljnika, ki si je udel veliko socialnega poveljnika, in splošni bedo, ki jo občutijo rečni najbolj v naših velikih in našljepših naših praznikov. V imenu obdarovancev se je prirideljeje in derovalcem tolo zahvalil društvu druž. vod. tajnik g. L. Količek.

DVA JUNAKA

— Gospod šef, čena mi je naročila, naj vas prosim za povišanje plače.
— Dobro, če danes bomo vprašali svojega šefa, če lahko vaši protij ugodim.

Svetovna razstava o Newyorku leta 1939

Investicije bodo znašale v našem denarju nad 5 milijard — Razstavišče bo obsegalo blizu 500 ha.

Ce hočemo povedati študentem kaj o bodoči svetovni razstavi v New Yorku leta 1939, se moramo v prvi vrsti vrniti nekoliko v zemljeplj Omeniti je treba, da večina New Yorka ne leži na ameriškem kontinentu, temveč na otokih, ki so tesno ob glavnem newyorškem okraju Manhattanu. Sprednje ob Manhattanu leži podolgovati otok Long Island, na katerem stva dva velika newyorška okraja Brooklyn in Queens. Za sama ta dva okraja štejeta okrog 7.000.000 prebivalcev. Long Island pa ni samo dolg, temveč tudi širok otok. V dolžino meri 150, v širino pa 40 milj. Zadnja leta se je naravnost čudežno razvil v velik zabavni in izletni park, tako da je postal ogromno okrevališče večine prebivalcev velikega New Yorka, kjer so zaštel ob zadnjem ljudskem štetju leta 1930 že 13.000.000 prebivalcev.

In na tem otoku, svezanem s Manhattanom po mnogih gigantskih mostovih in podzemnih predorih, pičlih 20 minut od Times Square — središča Manhattan — je bila še pred leti na meji med Flushing in Long Island City oblast zvana Flushing Meadows, dobrih 500 ha obsegajoč prostor, čigar ime Flushing Meadows je pomenilo velikega ironijo. Na teh livadah so namreč odločali smeti in odpadke. Vsa ta kraj je bil sramota velemesta in ljudje so po pravici godrnjali in zabavljali, češ da bi mestna uprava take sramote ne smela trpeti. A tam, kjer ni bilo nebotičnikov, smeti in odpadkov, so bila močvirja, v njih pa vse polno komarjev.

In ta prostor so izbrali pred leti za svetovno razstavo, ki naj bo največja, kar jih je kdaj bilo in kar jih še kdaj bo. Tako vsaj trdijo soglasno vsi zastopniki razstavnih družbe, ustanovljene s namenom organizirati razstavo. Avtorju ideje svetovne razstave v New Yorku pa ni šlo zgolj za razstavo, od katere bi v običajnih dveh letih nič ne ostalo. Videč to ogromno smetišče, je pomislil, da mora izpolniti razstava še eno zahtevo, namreč ohraniti vse svoje komunalne olesšave za naglo naraščanje priljubljenega okraja Queens in napraviti iz prejšnjih nezdružljivih močvirij nekaj, kar bo v korist in ponos New Yorku. Zato je bilo sklenjeno, da bo tvoril pretežni del razstavnih poslopij obširno okrevališče, ki bo nudilo z ogromnim parkom, igriščem in jezerci milijonom Newyorčanom osvoboditev in odpočitek zlasti v poletni vročini, ko vlada v mestu samem nezgodna sapa. S tem bi bilo pa obenem ugodno rešeno vprašanje podpore mesta, države New York in federalne vlade in sicer v mnogo večji meri, kakor če bi šlo samo za minljivo razstavo.

Program razstave

Kakšen bo cilj in smoter te razstave? Naj nam pove to sam predsednik razstavnega odbora Grover Whalen, ki je ob polaganju temeljnega kamna za Centralni trg razstavišča, zvan Theme Centre, dejal med drugim:

»Naša razstava bo nudila jasno pregledno sliko sedanjega sveta. Pokazala nam bo največ obeta, čí razvoj misli, dela in socialnih elementov naših dni na tak način, da bo posetnik takoj spoznal, kaj more pridobiti zase in za svoj domači kraj s pomočjo inteligentnega snovanja boljše ga življenja v bodočnosti. Newyorška svetovna razstava bo prorokovala, morda pa tudi narekovala lice in obliko stvari, ki šele pridejo. Razstava bo pokazala, da se lahko človeško življenje zboljša in ohrani samo z aktivnim in smotrnim sodelovanjem vseh razredov ljudi in narodov. Razstava bo povzdignila demokracijo, vse njene svobodine in nade, kar jih prinaša. To bo glorifikacija miru, kajti samo s mirom in v miru more človeštvo doseči svoje visoko poslanstvo.

Zdaj se pa obrnimo od besed k dejanjem.

Kako razstavo pripravljajo

Nekam paradoksko se zdí opisovanje razstave, ki bo odprta šele čez dve leti, posebno v času, ko se pogosto slišijo skeptični glasovi, da se je iz svetovnih razstav že razvil nekakšno ustaljeno zaslužkarstvo in da druga za drugo niso nič drugega kot prevarne igre.

Ivar Bjarne:

Otrok hotela

Ali se res more ves hotel zaljubiti? Zakaj pa ne? Če se hotel imenuje »Pri dveh fakultetah«, če je oddeljen komaj petdeset korakov od Sorbonne in če se vmeša v to še pomlad...

Začelo se je s tem, da je bil sin hotela rojen poznega aprilskega dne, ko je solnce ob devetih zjutraj pokukalo z zračnim očesom skozi ozko okence v dežnem krilu tretjega nadstropja. Baš ko je odbila ura v zvoniku cerkve St. Etienne devet, se je sklonila skozi drugo okno babica in pokazala novorojenčka zbranim ljudem.

In celo minuto so gledali vsi gospodar, kuharica, natakar, sobarica in devetindvajset študentov gori na belo telesece, kako drgeta v solnčni kopeli.

Medicinec iz prvega letnika je vprašal plaho: — Zakaj joče dete? Kaj je bolno? Gospodar je pa dejal zamišljeno: — Lahko bi mu dali ime Claude...

— Tudi Louis bi ne bilo napačno ime, — je menil eden izmed študentov.

— Ali pa Firmin, — je pripomnil natakar boječe.

— To se razume, vsi moški, kar jih je pod to streho, bi radi dali neboljenčku svoje ime — je zamrmrala sobarica. — Sami častihlepneči.

Pomenek je prekinil babičin glas: — Obički so dovoljeni šele od desetih. Zaprla je okno in ljudje na dvorišču so se razšli. Visoko gori nad strehami Parisa je pod

guga, nago slabe koptje preplajna in se davno ne več pravi mejniki civilizacije. Morda je vse to res, ko pa vidimo, kako raste pred nami skoraj dan za dnem v pravem pomenu besede iz pepela in močvirja veliko mesto, moderni parki, ki vidimo ceste in poslopja, dobimo drugačen vtis. Človek dobi razstavno mrzlico in začne se voziti tja vsak teden. Tam vidi, kako so zasadiли ogromen borovec, visok kakih 30 metrov, takoj kraj njega skupino vitkih topolov, okrog njih pa ogromno livado sveže trave. Pred očmi se ti dviga konstrukcija novega poslopja. Blizu njega pravkar odpirajo nov most. Tako gre dan za dnem in če govoriš z zastopniki razstavnega odbora, z navadnimi delavci ali celo z razstavnimi policisti, te potegne njihovo navdušenje kaj kmalu za seboj. Za red na razstavi bo namreč skrbel posebna policija, ki bo deloma tuja na konjih.

Ples milijard

Ni čuda, če govorimo o plesu milijard, ko si ogledamo finančno stran razstave. Po trezni cenitvi so prišli do zaključka, da bo zahtevala razstava 125.000.000 do 150.000.000 investicij. V našem denarju to to nad 5 milijard. Če primerjamo te stroške s slovitimi ciklasi razstavo »Stoletje napredka« leta 1932, za katero so potrežili samo 30.000.000 dolarjev, bomo pač ostriželi. Od tega zneska bo potrežili odbor okrog 50.000.000 dolarjev, mesto New York, država New York in federalna vlada okrog 30.000.000, razstavljalci in tuje vlade pa okrog 55.000.000. Ze zdaj je 86% razstavnega prostora pogodbeno oddanega razstavljalcem.

Zanimanje ameriške industrije in trgovine za razstavo je ogromno. Na celotnih 75 akrov, kolikor je na razpolago za razstavo industrije, je trikratno število prijav. Tudi vrsta koncesij, ki bodo podeljene, ima trojno število prijav. Potrebna bo torej dražba in tisti, ki bodo prišli z najugodnejšimi pogoji, bodo pač dobili koncesije.

Ze zdaj nastaja novo velemesto

Dolejš je 35 parlamentov posodnih ameriških držav izglasovalo zakone o udeležbi na razstavi. Vsaka ameriška država bo imela svoje razstavno poslopje. Vse kaže, da bo zastopanih na razstavi vseh 48 ameriških držav. Razstava bo obsegala skoraj 500 ha. To je največje razstavišče, kar jih pozna svet. Samo ureditve zemljišča tako velikega obsega je težko inženjersko delo. V 190 dneh so izravnali in odpejali 7 milijonov kubičnih jardov pepela, odpadkov, močvirnat zemlje itd. Razstavišče je dolgo 5,5 km, v najširšem delu pa široko 2 km. Na tem prostoru bo zgrajenih okrog 300 razstavnih in drugih poslopij. 30 velikih poslopij zgradi razstavni odbor, druga pa poedine panoge industrije ali velike tvrdke same. Vse načrte morajo odobriti arhitekti razstavnega odbora, ki so končne avtoritete, kar se tiče projektiranih poslopij, kajti odbor hoče, da bo imela vsa razstava enotno lice in da se ne bodo mešali poedini slogi. To velja tudi za manjša poslopja in šotore. Tudi v tem pogledu bo svetovna razstava v New Yorku nekaj posebnega.

10.000 velikih dreves

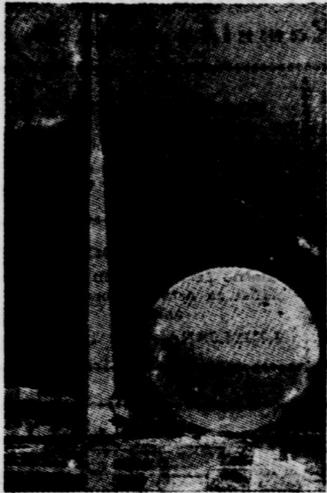
Tiskovni oddelek razstavnega odbora je dodelil mr. Eaganu dopisnikom inozemskih listov. Na razstavišče ze zdaj kipi najrazličnejšega materiala, jeklenih traverz, železa, pločevine itd. Eagan pozna vsak kotiček razstavišča in ve, kaj bo stalo v njem. Vendar pa pravi: Glejte okrog sebe, če ste že tu, da se sami prepričate, kako in kaj delamo. Zanimivo je že gledati, kako zasajajo drevesa in grmiče. Še ni dolgo tega, ko ni bilo na razstavišče še nobenega drevesa, niti grma, zdaj so pa nastali že celi gozdiči 10 do 20 m visokih dreves. Takih dreves bo na razstavišču 10.000, grmov pa 250.000. Zbirajo jih po vsej Ameriki. Za nekatera drevesa so morali izdelati posebne tovorne avtomobile, da so jih lahko pripeljali na razstavišča neposkodbena. Druga so pripeljali po železnici, zopet druga pa z ladja-

mi. Še nobeno drevo se ni posečilo. Eno drevo je staro 40 let, visoko je 45 metrov, poedine veje pa merijo v premeru do 40 cm. Drevesa in njihova presaditev bodo veljala 1.500.000 dolarjev. Ko bo pa razstava pripravljena, bo v zelenem okviru krasnih parkov, kjer bodo imeli posetniki prijetno senčo, da se bodo lahko v nji hladili.

Vse ogromno

Pri razstavišču bo ogromen prostor za parkiranje 35.000 avtomobilov. Posebno taborišče bo pripravljeno za avtomobiliste, ki jih bo seveda na tisoče s hišicami na kolesih iz vseh držav. Ti avtomobilisti bi zatrpali vse bližnje ulice, če bi se lahko ustavljali s svojimi potujočimi hišicami, kjer bi hoteli.

Koliko posetnikov pričakujejo prireditelji? V prvem letu razstave jih bo po njihovih računih najmanj 50.000.000. Skroz glavna vrata jih pojde vsako uro brez pretravanja 160.000. Prireditelji računajo, da bo znašal maksimalni dnevni obisk razstave 800.000 in vendar se ljudje ne bodo gnetli na razstavišču. Razstava bo imela tudi posebno gasilsko in varnostno službo. Poseben policijski oddelek bo štel 700 mož, deloma na motociklih in konjih. Organizirana bo tudi posebna zdravstvena služba.

Za tako ogromno razstavo se bo seveda porabilo mnogo gradbenega materiala. Samo jekla bodo porabili 29.000 ton brez državnih, mestnih in inozemskih poslopij. Betona se bo porabilo okrog 150.000 ton, barv pa 200.000 funtov. Središče razstave bo Theme Centre, kjer bo stal trikotni obelisk, zvan Trylon, visok 700 čevljev, kolikor je visoko 53 nadstropno poslopje. Z njim bo svezana tako zvana Perisfera, obla s premerom 200 čevljev, dozdvoje višja v zraku. To bo dominantna skupna vse razstave. Avtorja te utopijske skupine sta arhitekta Wallace Harrison in Andre Foulhoux. Strošči za ta obelisk in oblo bodo znašali 1.700.000 dolarjev. V Trylonu bodo ogromni reflektorji in radijske naprave, v Perisferi pa ogromna panorama, ponzorjujoča važnost sodelovanja v moderni civilizaciji. Gledalci bodo videli vse panoramo, stojel na premičnih platformah. Perisfera je zanimiva iz arhitektonskega in inženjerskega vidika. Toda zašli bi predaleč, če bi jo hoteli podrobno opisati. Svetlobni efekti in sploh uporaba luči bo na tem centralnem trgu nekaj izrednega.

Ameriški tempo

Kaj je že dograjeno? V konstrukcijskem pogledu je bilo razstavišče v glavnem urejeno že mesec dni pred določenim rokom. Poslopje razstavnih uprav je že povsem dograjeno. Gradili so ga 124 dni in stroški so znašali 165.000 dolarjev. V njem že dela ogromen štab uradništva in tehnikov. Konstrukcija prometnega poslopja se bliža koncu. Šest poslopij ze grade, za osem novih so pa že pripravljene

smajal. Tako je nas prevzel zamaknjeni izraz črnih obrazov. Sobarica je tiho ihta in mimrala:

— Prvo dete je prišlo na svet v našem hotelu. To prinaša srečo... to prinaša srečo!

Potem smo smeli oditi gori in stopiti v oboje misle porodnice. Seveda samo po dva in veaka dvojica je imela dovoljenam samo eno minuto. Ob zibelki je stal gospodar. V roki je držal uro in strogo je kontroliral čas obiskov.

Malda mati je bila zelo bleda in prestrašeno se je smehljala. Najbrž se je bala pogleda v bodočnost, toda oči so ji žarele in vsak hip se je ozrla na zibelko.

Ko smo prišli nazaj, je dal gospodar namočiti vsakemu kozarec vina in izrekel je napitnico: — Vsi veste, da naša mlada mati nima denarja. Jaz prevzamem stroške za etanovanje in prehrano. Mislim, da bi lahko tudi vi nekaj prispevali. Če povisam najmanjino za deset odstotkov, bo zado-stovala ta razlika za kritje stroškov za novorojenčka. Kaj pravite k mojemu predlogu?

Vsi so navdušeno pritrtili in hotel »Pri dveh fakultetah« je imel sina.

Toda še istega večera je zapustil hotel Auguste Balla, eden izmed zamorcev, največji med nami, meril je 1,95 m — in bil je najlepši izmed vseh zamorcev, kar sem jih kdaj videl v Quartier Latin. Zaradi obzorih deset odstotkov, ki naj bi jih bil iztvoval nezakoniti materi! R-le bi si bil kaj takega mislil! Vsi so ga obsojili.

našli. To so same poslednje razstavne odmore. Zdaj pa pridejo na vrsto še poslopja mesta, države in federalne vlade ter privatnih razstavljalcev. Do otvoritve razstave je ostalo še dobrih 18 mesecev, vendar je pa še zdaj jasno, da bo vse dograjeno in pripravljeno še pred določenim rokom. Razstavljalci razstave se niti najmanj ne boj, da bi razstava ob otvoritvi ne bila gotova. Američani niso Francozi, tempo njihovega dela je čisto ameriški.

Rekordno leto demantov

Po predhodni statistiki demantnega trga pomeni letošnje leto rekord v svetovni produkciji sirovih demantov. Po izkazu največjega koncerna za trgovino z demanti je bilo pridobljenih letos 10.000.000 karatov, to je 2.000.000 gramov ali dve toni sirovih demantov. V letih krize so pridobili samo 4 do 5 milijonov karatov, pred krizo je pa znašal rekord 7 in pol milijonov. Višek je bil dosežen leta 1936, ko je znašala proizvodnja 8.240.000 karatov.

Letošnja proizvodnja sirovih demantov se cení v našem denarju na blizu 2 milijardi. To pa niso sami okrasni kamni za brušenje demantov, temveč je večina tako zveznih tehničnih demantov za industrijsko potrebo, za svedre, rezanje kamna in stekla itd., čijih poraba se dviga zlasti v Ameriki. Večina demantov je dobavila južna Afrika, odkoder prihaja tudi večina zlata.

Zakaj ženska kupuje?

V Ameriki so se zanimali za vprašanje, kaj je pri ženski odločilo za nakupovanje. Zbrali so mnogo statističnih podatkov in prišli do spoznanja, da odloča deset razlogov. Ženska kupuje zato:

1. ker vidi kupovati druge ženske, 2. ker ji je priporočila nekup prijateljica, 3. ker se za reklamno prodajo, 4. ker misli, da se bo s tem povečala njena lepota, 5. ker misli, da bo to napravila veselje svoje muženinu ali možu, 6. ker zbuja s tem zavist druge ženske, 7. ker je to videla v izloženem oknu, 8. ker je to razprodaja, 9. ker je o tem nekaj štala ali videla v kinu in 10. ker si to želi.

Telefonske postaje

Na vsem svetu je zdaj v prometu 36 milijonov telefonskih postaj, kar pomeni, da odpade na 100 prebivalcev poldruga postaja. Največ telefonov imajo Zedinjene države, saj imajo okrog 17.000.000 telefonskih postaj. Ameriki sledi Nemčija, ki ima 3 milijone 270.000 telefonskih postaj, Anglija jih ima 2.580.000, Francija 1.440.000, Kanada pa 1.210.000. Glede na število prebivalstva je na prvem mestu tudi Amerika, kajti tam odpade na 100 prebivalcev 13,6 telefonskih postaj. Zedinjenim državam sledi Kanada, kjer pride na 100 prebivalcev 11,1 telefonskih postaj.

Tekma grdih žensk

Po lepotni konkurenci v Monte Carlu, v kateri je dobila Maceolina Argotova prvo nagrado, je postal milijonar Frossac čudak. Madeleina Argotova je bila njegova zaročenka, za njuno poroko ni bilo nobene ovire, dokler ni prišla lepota konkurenca, v kateri je, kot rečeno, Madeleina zmagala. Tri tedne pozneje je postala baronica de Reverac in Frossac je zasovražil svet. Razmišljal je samo o tem, kako bi se osvetil prirediteljem lepote konkurence. Začutil je v sebi nepremagljiv odpor proti lepotnim konkurencom vohče, končno pa tudi proti lepoti. Zdelo se mu je, da bi nikoli ne mogel biti srečen z lepo ženo. Na drugi strani pa ni hotel ostati sam in tako je slednjič našel svojstven izhod. Z oglašom v južnofrancoskih listih je začel iskati najboljši grdo žensko v Franciji.

Frossac je točno povedal, kakšna ženska je po njegovem mnenju grda. Grbasta bi ne smela biti, toda pri normalni postavi bi moral imeti naravnost odvrten obraz. Čeprav tudi ženske, kakor možke nečesto priznati, da ni na njih nič posebnega, pa naj bodo še tako grde, se je priglasilo na Frossacov oglas 560 žensk in tako se je porodila najčudovitejša evropska konkurenca, namreč tekmovanje grdih žensk v Cannesu. Zmagala je številka 271, Adela Roux, deklet plavorusih las in obraza, posutega s pegami in zajedavci. Frossac se je z njo rešil zaročil in poročil. Toda njuna sreča ni trajala dolgo. Meseč dni po poroki so pege in zajedavci izgini in krajčica peg je postala lepa. Frossac se je zgrozil, v njem je oživel strah, da z lepo ženo ne bo srečen in ko mu je žena priznala, da je zmagala v tekmi s sleparijo — obraz si je dala popačiti v kozmetičnem salonu — je takoj zahteval ločitev. Sodišče je njegovi zahtevi

ugodila, toda ne po šentni krivdi, temveč s njenim privoljenjem, obenem je pa moral Frossac plačati svoji ženi visoko odkupnino.

Dickensov dom zopet odprt

Po velikih notranjih preureditvah in popravilih je bil v Londonu na Doughty Street št. 48 svečano odprtoren slavni dom Charlesa Dickensa. Svečanosti je predsedovala lady Dickensova, vdova po siru Henry Dickensu, najmlajšemu sinu slavnega angleškega pisatelja. Ta dom je vsem Angležem zato tako slaven in pomemben, ker je dovrnil v njem Dickens v letih 1837 do 1839 svojo nesmrtno delo »Pickwick Papers« ter napisal več poglavič »Olivera Twist«a. Hišo je kupilo društvo Dickensovih prijateljev in ji dalo prvotno lice in časov pred sto leti, ko je slavni pisatelj stanoval v nji.

Društvo se je posredilo najti in kupiti tudi večino originalnega pohištva Dickensovega stanovanja v tej hiši in tako je bilo čez 100 let obnovljeno vse, kar je imel slavni pisatelj okrog sebe. Hiša je zdaj javno muzej in najzanimavejši osebni spomin na Dickensa, obenem pa strokovna knjižnica za proučevanje njegovih del.

Dve diplomatski

Ko je bil guverner nemške državne banke dr. Schacht zadnjič v Parizu, so mu prirediteli banket, na katerem so ga neprestano izpraševali o njegovem razmerju do Hitlerja. Ker teh vprašanj ni hotelo biti konec, se je dr. Schacht nekam skrivnostno nasmehnil in dejal obruben k svojim sosedom: — Gospoda, pa naj bo. Usreči bočem vaši radovednosti in povedati vam važnost novico: Jaz pojdem, toda Hitler bo še nekaj časa ostal.

★

Dvonadstropna hiša s petimi okni na ulico, to je sloveča številka 10 na Downing Streetu v Londonu, že 200 let sedež angleškega ministrskega predsednika. Tam so bile oni dan konference a francoskim državniki. Generalni tajnik francoskega zunanjega ministrstva Leger je zaspeletl zunanjemu ministru Delbosu, ko sta sedela za konferenčno mizo:

— V casih, ko je ta hiša pripadala še Walpoleju, so igrali za to konferenčno mizo zloglasne hazardne igre, med katerimi je Walpole svoje goste vedno pošteno obral, toda pred odhodom jih je bogato obdaroval. To je že postala navada vlade tudi napram tujim ministrom.

Delbos je hotel takoj izraziti priznanje za to čast, da sede francoski ministri za isto mizo, kjer se zbirajo angleški ministri na posvetovanja. Sklonil se je torej k Eduardu, rekoč:

— Zelo lepo je od vas, da ravnete s nami kakor z angleškimi ministri.

Eden se je pa ironično nasmehnil, dvignil glavo in odgovoril precej glasno: — Prav pravite, kadarkoli se pogajamo z ministri angleških dominionov, se gudi to tu.

V zaščito umetnosti

Amerika je dežela rekordov in senzacij, pa tudi originalnih domislekov in raznih za naše razmere in pojme dokaj čudnih poskusov. Tako poročajo iz države Nebraska o svojevrstnem predlogu, ki ga je sprožil senator Rabrh. Obrnil se je namreč na guvernerja te države in mu nasvetoval, naj s posebnim zakonom zaščiti nekoga umetnika in njegovo delo. Povod za ta predlog mu je dala kritika, ki se je neprestano zaletavala v umetnika in njegovo delo ter ga večkrat tudi po krivici in nekvificirano kritizirala. To je imelo svedca slabe posledice za umetnika, ki tudi v Ameriki vsi ne žive v najboljših razmerah. Pri zadeti umetnik se je obrnil na senatorja s prošnjo, naj se zavzame zanj, kar je senator tudi storil.

Guverner države Nebraska je uvidel potrebo zakonske zaščite umetnikov in umetnin vohče in obljubil je senatorju, da bo dal to vprašanje proučiti po izveliceni. Če bo njihovo mnenje ugodno, doli država Nebraska poseben zakon o zaščiti umetnikov in umetnin. Potem ne bo dovoljena nobena kritika, če ne bo šla skozi roko državnega urada, ki bo organiziran naiašč v ta namen. Senator Rabrh je osnutak zakona pripravil sam in v njem je mislil na vse umetnike, posebno pa na arhitekta takca, da bi bila najbolj zaščiten arhitektonski dela. Če doli Nebraska ta zakon, ne bo mogoče nobeno pomembnejše arhitektonsko delo več brez odobritve oblasti.

NJEGOV ODGOVOR

Zena Ali je res, močnik, da spadajo tudi mačke med zveri?

Mož: Da, draga mucka.

RAZLIKA

Oče slavnega ameriškega prezidenta Woodrowa Wilsona je bil duhovnik protestantske cerkve v neki naselbini v Severni Karolini. Nekčr ga je srečal eden njegovih fananov, ko je jahal konja. Bil je navimiv prizor. Zupnik je bil zelo suh, konj pa zelo dobro rejen. Fanan je počil v smeh, rekoč: Kako to, gospod zupnik, da imate konja tako dobro rejeneja, sami ste pa usko suhi?

— Nič čudnega, dragi moj, — je odzval vovil zupnik. — Konja krmim sam, mucka pa fanan.

NA MEJI

— Ali nimate v tem zaboju nič častil podvrženo?

— Ne, to so samo bombe.

Ljubljana čestita k novemu letu

BAHAR LEOPOLD trgovina z usnjem in čevljarstvom Ljubljana VII, Jernejeva 18	GJUD ALEKSANDER damski in brivski česalni salon Ljubljana, Kongresni trg 6	Mr. M. LEUSTEK lekarnar LJUBLJANA, Resljeva 1	JOSIP MEZNAČIČ pekarija Ljubljana, Tržaška cesta 4	F. OSTRELIČ trgovina mešanega blaga LJUBLJANA, Nabrežje 20. sep. 2	IVAN SIMONČIČ trgovina z mešanim blagom LJUBLJANA SIŠKA	TEREZIJA MARINKO trgovina z mešanim blagom Ljubljana, Prisojna ul. 7
M. BAHOR damski krojaški salon Ljubljana, Selenburgova 6	ANGELA GORŠE trgovina s čevlji LJUBLJANA, Stari trg 15	STANKO MARENČE gostilničar in trgovec Ljubljana, Dolenska c. 20	ANTON NOVAK gostilničar in trgovec STEPANJA VAS	STANKO PAVLIN cvetličarna, izdelovanje venčev in šopkov LJUBLJANA, Celovška c. 68	PAVEL STRGULEC izdelovanje žičnih posteljnih vlog in železnih postelj Ljubljana, Gosposvetska 13	Prvo jugoslovensko izdelovanje drož (kvasa) MARIJA VOLK-KOSMERL Ljubljana, Frančiškanska 6 Telefon 33-12
BOGATAJ IVAN elektrotehnično podjetje Ljubljana, Kongresni trg 19	Gostilna »PRI FAJMOSTRU« MARIJA ANŽIČ Ljubljana, Sv. Petra nasip 5	Srečno in veselo novo leto 1938 vsem svojim cenjenim odjemalcem želi			Higijenična pralnica in svetilnikalnica FR. ŠIMENC Ljubljana, Kolodvorska 3 Kemično snajenje oblek	ALOJZI VRAPEC splošno kleparstvo Ljubljana, Sv. Petra nasip 41
I. BUZZOLINI zaloga sir, salam in sardin, tu in inozemskih likerjev, zajtrkovalnica Ljubljana, Lingarjeva ul. 1	FRAN IGLIČ krojaški atelje za dame in gospode Ljubljana, Pražakova 10	Ivan N. Adamič prva kranjska ovarna Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31 Maribor: Vetvinška ulica št. 20 Celje: Kralja Petra cesta 33 Kamnik: Sutna št. 4			FRANC ŠTULAR čevljarstveni mojster LJUBLJANA, Florjanska 3	IVAN ZELEDNIKAR manufakturna trgovina Ljubljana, Marijin trg 3
DOLENC OSKAR damsko in moško krojaštvo LJUBLJANA vogal Tyrševe in Bleiweisove c. 31	JERNEJ JELENIČ kisarna pri »Majarončku« LJUBLJANA, Stara pot 1 Telefon 25-78	OSVALD PENGOV »PRI RASTOHARJU« gostilna in trg. s specerijsk kolonijalnim in materijalnim blagom — stavbni material Ljubljana, Karlovska c. 19 (poleg mostu)	POGAČNIK MATKO knjigovoznica in galant delavnica Ljubljana, Kongresni trg 12	SLAPAR OROSLAV krojaški salon LJUBLJANA, Smartinska 8	F. J. SUSTERSIČ gostilna »Slep! Janez« ST. VID nad Ljubljano	ANTON in JERICA ŽIČKAR GOSTILNA »PERLES« LJUBLJANA
OSVALD DOBEIČ veletrgovina galanterije in pletenine Ljubljana, Pred škofijo 15	FANI KAČIČ gostilna »Pri raci« in trgovina s kurivom LJUBLJANA, Spod. Siška	A. PINTAR trgovina s specerijskim in kolonijalnim blagom Ljubljana, Gosposvetska 14	IVAN SAJOVIČ splošno čevljarstvo in specialist za ortopedična obuvanja LJUBLJANA, Novi trg 4	HINKO SEVAR antikvariat, knjigarna Ljubljana, Stari trg 34	TOME IVAN čevljar Ljubljana, Sv. Petra c. 47	UPRAVNIK SLOVEN. NARODA vsem cenjenim naročnikom in inserentom
VILI FRANCHETTI frizer za dame in gospode Ljubljana, Tavčarjeva 3	Matematično-mehanična delavnica ANTON KOZINA Ljubljana, Smartinska c. 8	OSVALD DOBEIČ veletrgovina galanterije in pletenine Ljubljana, Pred škofijo 15	IVAN SAJOVIČ splošno čevljarstvo in specialist za ortopedična obuvanja LJUBLJANA, Novi trg 4	HINKO SEVAR antikvariat, knjigarna Ljubljana, Stari trg 34	J. VILHAR urar in trgovec z zlatino, srebrnino in optič. blagom Ljubljana, Sv. Petra c. 36	Vsem inserentom in naročnikom želi srečno in veselo novo leto »Slov. Narod«

Srečno in veselo novo leto 1938
želi cenjenim odjemalcem in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost trdka

Karl Prelog

Trgovina volne, bombaža in galanterije
Gosposka ul., Židovska ulica
Stari trg

SPEDICIJA IN CARINSKO POSREDNIŠTVO TURK LJUBLJANA	SREČNO NOVO LETO! PIO RADONIČ veletrgovina vina in žganja LJUBLJANA Stara pot št. 9	SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI PETER ANGELO d. z o. z. LJUBLJANA Frančiškanska ul. 4	SREČNO NOVO LETO ŽELI L. MIKUŠ tovarna dežnikov LJUBLJANA Mestni trg 15
SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi cenjenim odjemalcem ter se priporoča MILKO SLAMIČ mesarija LJUBLJANA Jegličeva c. 10	JOSIP MUSAR mesar LJUBLJANA prekaževalec Sv. Petra cesta 61 — Telefon 32-40 Podružnica: Celovška cesta 43 — Telefon 20-33	SREČNO NOVO LETO ŽELI JAKOB KAVČIČ PARNA PEKARNA LJUBLJANA	SREČNO NOVO LETO ŽELI HAVLIČEK FRAN konc. elektrotehnično podjetje LJUBLJANA Sv. Petra cesta 5 Hotel »Soča«, dvorišče — Tel. samo 34-21 Se priporoča
Srečno in veselo novo leto 1938 želi svojim odjemalcem in prijateljem MEDIČ — ZANKI tovarna olja in firneža, lakov in barv — družba z o. z. — Lastnik Franjo Medič LJUBLJANA—MEDVODE, MARIBOR, NOVI SAD	Srečno novo leto vsem odjemalcem in konsumentom našega piva, špirta in kvasa želi pivovarna »Union« d. d. Ljubljana		T. EGER-Ljubljana
SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM FRANC DOLINAR PARNA PEKARNA IN SLASICARNA Poljanska 19 — Pred škofijo 11	Srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem in se priporoča FRANC POSAVEC pekarna in slaščičarna LJUBLJANA Karlovska cesta 38	Dr. G. PICCOLI lekarna LJUBLJANA Tyrševa cesta 6 (nasproti nebotičnika)	Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem FRANC RODE mesarski mojster D. M. V POLJU 1 Solski drevored
			»GROM« carinsko-posredniški in spedijski biro, d. z o. z. LJUBLJANA Kolodvorska ulica števil. 41

Srečno in veselo novo leto 1938 želi vsem cenj. naročnikom in gostom plekar, ličar, sobo- in črnilnik ter gostilničar v Stepanja vas pri Na Pusturju LJUBLJANA Tyrševa cesta 15 — Tel. 33-07	KUPUJ DOMAČE BLAGO!	Zajtrkovalnica delikatose špecerija Legat Ljubljana Miklošičeva 28
--	----------------------------	--

Ljubljana čestita k novemu letu

Srečno novo leto želi
PARFUMERIJA STRMOLI
LJUBLJANA Pod Tranke št. 1

Srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem
K. ZEVNIK
masarja
LJUBLJANA VII Tyrševa c. 41

IVAN ZUPANČIČ
iskalovatelj metal
LJUBLJANA Kerankova ulica 3

Srečno novo leto želi svojim cenj. odjemalcem
A. GASTRAUN
trgovina delnikov in sončnikov
(lastni izdelki)
LJUBLJANA Prešernova ulica 43

KONFEKCIJA, MODNO KROJASTVO
JOS. ROJINA, Ljubljana
specialna delavnica poklicnih oblačil
LJUBLJANA

Srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem
in se priporoča trdika
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA Aleksandrova cesta 7

ALBINA BOGATAJ
salon perila
LJUBLJANA Gradlišče 13

SREČNO NOVO LETO ŽELI
L. M. ECKER SINOVA
kleparna in podjetje za izdelavo vodovodnih del
LJUBLJANA Slomškova ul. 4

SREČNO NOVO LETO ŽELI
TEODOR KORN
kleparstvo in vodovodne instalacije, centralna
kurjava
LJUBLJANA Poljanska cesta 8

Srečno in veselo novo leto želi cenj. odjemalcem
PETER STEPIČ
restavracija in veletrgovina s vinom
(lastnik Mirko Stepič)
LJUBLJANA Tržna ulica

Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim
gostom in odjemalcem
LEOPOLD ZUPANČIČ
posestnik in gostilničar
LJUBLJANA Jegličeva cesta 15

Obilo sreče v novem letu želi vsem svojim cenj.
gostom
ALOJZIJA GORJUP
(Buffet—vinočič)
LJUBLJANA Erbarjevo nabrežje

JOSIP STUPICA
Ljubljana, Slomškova ulica št. 6
Trgovina avtomobilov, vozov in konjskih oprem.
Ličanje avtomobilov, kolea in strojev po ameri-
kanskem sistemu »DUCO«, ognjeno ličanje,
tapetništvo avtomobilov ter izvrševanje vseh v
to stroko spadajočih del po konkurenčnih cenah.
Avtogaraža
Bencin - olje Bencin - olje
GUMI ZASTOPSTVO »PIRELLI«
SREČNO NOVO LETO!
Tel. št. 28-26 Tel. 28-26

ANTON MENCINGER
specerijska trgovina
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 42

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI
ANDREJ DOLINAR
parna pekarna
LJUBLJANA Bohoričeva ulica št. 1

**PROSPEKTE
KATALOGE
PLAKATE
TISKOVINE**

Tiskarna izvršuje tiskovine, časopise,
diplome, revije, vrednostne papirje,
koledarje, srečke, knjige i. t. d. Eno-
barvni in večbarvni tisk, pisma, raz-
glednice, slike, osmrtnice, ovitke, je-
dilne liste, poročna, vizitke, računske
zaključke, poročna naznanila, vabila
NARODNA TISKARNA
TELEFONI OD 3122 DO 3126

Srečno novo leto želi vsem cenjenim gostom
Gostilna „PRI KOLOVRATU“
LJUBLJANA Pred škofijo 14

1938
Klišarna
„Jugografika“
d. s. o. z.
Ljubljana, Sv. Petra nasip 23
želi vsem naročnikom
zelo uspešno novo leto!

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI
kr. dvorni dobavitelj
Anton Verbič
delikatosa in specerija
LJUBLJANA
STRITARJEVA ULICA

SREČNO NOVO LETO ŽELI
JOS. BERGMAN
trgovina s črevani in parna topilnica loja
LJUBLJANA Poljanska cesta 85-87

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI
KRZNARSTVO KENK
LJUBLJANA Židovska ulica 3

Srečno novo leto želi
**JOSIPINA
VIKTORIJA
ZIPKIN**

LJUBLJANA in GORNJI GRAD

Svojim cenjenim gostom
PRAV SREČNO NOVO LETO:
RESTAVRACIJA
»PRI ŠESTICI«
REZI ZALAZNIK
6

SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM CENJENIM NAROČNIKOM
FRANC REBERNIK pleskarstvo
in ličarstvo
LJUBLJANA — Komenskega ulica 22 — Telefon 3177

Veselo in srečno novo leto 1938 želi vsem svojim
odjemalcem in prijateljem
Filip Bizjak
krznarstvo
LJUBLJANA Kongresni trg 8

SREČNO NOVO LETO ŽELI
IVAN BRUNČIČ
pleskar in ličar
LJUBLJANA—SISKA Celovška c. 42

SREČNO IN VESELO NOVO LETO!
NASTRAN in DRUG
družba z o. z.
veletrgovina mlevskih izdelkov
pošta RADOMLJE žel. postaja Jarše-Mengeš

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI VSEM
SVOJIM ODJEMALCEM IN NAROČNIKOM
ANTON VARŠEK
elektro instalatersko in strojno kličavničarsko
podjetje
DOMŽALE

Srečno novo leto želi svojim cenjenim gostom
in odjemalcem
LADISLAV NOVAK dedič
gostilna in trgovina
LJUBLJANA /10

VESELO NOVO LETO ŽELI VSEM SVOJIM
CENJENIM ODJEMALCEM VELETRGOVINA
USNJA, STROJARSkih MASCOB, KEMIKALI
IN STROJIL
BRATA MOSKOVIČ
LJUBLJANA Telefon Interurban 2515

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenj.
gostom
Gostilna »Pri Figovcu«
Ljubljana

JOSIP MAGUSAR
pekarna
LJUBLJANA, Dolensjska c. 48

VESELO NOVO LETO ŽELI VSEM STRAN-
KAM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM
Gradbeno in tesarsko podjetje
ANTON MAVRIČ
pooblaščen graditelj in sodni izvedenec
v Ljubljani
Pisarna v lastni trinadstropni hiši na Tyrševi
cesti 55. Telefon 33-82 — Priporoča se tudi v no-
vem letu za naklonjenost in mnogoštevilni obisk.

SREČNO NOVO LETO ŽELI
BATTELINO ANGELO
MESTNI STAVBENIK
LJUBLJANA VII Aljaževa ulica 35
Telefon 33-39

KAVARNA TRESEREN
Karol Polajnar, kavarnar
LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
SLASCICARNA
PELICON
WOLFOVA ULICA 14 LJUBLJANA KONGRESNI TRG 19

Jesenice in Kranj čestitajo k novemu letu

<p>Srečno novo leto želi ter se za nadalje priporoča A. J. ROZMAN strojno plotanje JESENICE FUZINE</p>	<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI FRANC PAVLIN fotograf in zalagatelj piva Union JESENICE Gosposvetska cesta 2</p>	<p>Srečno novo leto želi vsem svojim odjemalcem JOŽE JANŠA čevljar JESENICE Obrtniška ulica 24</p>	<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI ter se cenjenemu občinstvu priporoča JOŽE KOSIR modna trgovina JESENICE</p>			
<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI A. BREČKO trgovsko vrtnarstvo JESENICE</p>	<p>CIRIL BAJZELJ mesarija JESENICE Prešernova cesta</p>	<p>HOČEVAR ANTON mesar in prekajevalec JESENICE Kralja Petra cesta Obrtniška ulica</p>	<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI STANKO POZENEL pekarna JESENICE Gosposvetska 4</p>			
<p>Hotel, kavarna in restavracija „NOVA K“ Sobe s tekočo hladno in toplo vodo. Ob petkih koncert, ob sobotah in nedeljah ples. PAVEL IN MINKA MAJNIK JESENICE</p>	<p>Hribar Jakob splošno ključavničarstvo in vodovodni inštalater za tople in mrzle napeljave Jesenice Industrijska ul. 1</p>	<p>KLABUS AVGUST VELIKA ZALOGA: železa, cementa, barv, salonita, cevi, škrilja, heraklita, porcelana in sportnih potrebščin JESENICE Gosposvetska c. 14</p>	<p>Petkoš Ivan tesarski mojster Izvršujem moderne arhitektonske lesene hiše, weekend hišice, planinske domove, smučarska zavetišča, dalje ostrešja za hiše, vile, cerkve, zvonike, gospodarska poslopja, žage in mlina. Vsa dela izvršujem solidno in točno po lastnih in danih načrtih JESENICE Obrtniška ulica 28</p>			
<p>Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim odjemalcem ANDREJ ČUFAR gostilna, trgovina z mesanim blagom in strojno mizarstvo JESENICE Gosposvetska cesta</p>	<p>Srečno novo leto želi Zvočni kino »RADIO« JESENICE</p>	<p>Srečno novo leto želi ter se tudi za nadalje priporoča IGNACIJ HROVAT mesarija JESENICE</p>	<p>LEKARNA KOŽELJ JESENICE</p>			
<p>Lekarna Mr. Ph. JOŽE ŽABKAR JESENICE NA GORENJSKEM Oddaja zdravil za bratovsko skladišče in vse ostale bolniške blagajne Velika zaloga tu- in inozemskih zdravil</p>	<p>Srečno novo leto želi vsem cenjenim naročnikom ter se tudi za nadalje priporoča ROZIKA PINTAR modistinja JESENICE Gosposvetska 17</p>	<p>JOSIP MIHELAČ splošno krojaštvo JESENICE Kralja Petra c. 14</p>	<p>Srečno novo leto želi podružnica „SLOV. NARODA“ Jesenice, Gor.</p>			
<p>Srečno novo leto želi ter se za nadalj-na naročila priporoča JANKO NOVAK PLETILNA INDUSTRIJA RADOVLJICA</p>	<p>Hudrič Joško frizer za dame in gospode JESENICE Kralja Petra cesta</p>					
<p>Prinčič Štefanija PRODAJA: mleka, sadja in zelenjave JESENICE, Delavska ulica</p>	<p>J. PUČKO zaloga šivalnih strojev, koles in ostalih delov. Zastopstvo Philips radio-aparatur Jesenice, Kralja Petra c. 12</p>	<p>BETKA GODINA trgovina z mesanim blagom (špecerija) JESENICE Krekov trg 3</p>	<p>GOSTILNA »BEKSEL« BOR Kranj</p>	<p>Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim naročnikom Tonejc Viktor tapetnik KRANJ</p>	<p>Srečno novo leto želi trafika KERČ Kranj</p>	<p>Gostilna »LAKNER« Kokrica pri Kranju</p>
<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI JOS. ČERNELIČ MANUFAKTURA Velika izbira! Najnižje cene! KRANJ (poleg hotela »Stara pošta«)</p>	<p>Srečno in blagoslovljeno novo leto želi svojim cenjenim naročnikom ANTON KOS MIZARSTVO KRANJ — KLANČ Priporočam se tudi za nadaljnjo naklonjenost</p>	<p>Veselo in srečno novo leto želi gradbeno podjetje BIDOVC VIKTOR pooblaščen stavbenik KRANJ Cerkevna ulica 6</p>	<p>Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim gostom HOTEL „JELEN“ hotelir Wand Rudolf KRANJ</p>			

Iz raznih krajev čestitajo k novemu letu

<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI FRANJO KASTELIC trgovina KANDIJA NOVO MESTO</p>	<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI ANTON KONCILJA mesar in prekajevalec NOVO MESTO</p>	<p>JOSIP WINDISCHER hotelir, mesar in prekajevalec KANDIJA NOVO MESTO</p>	<p>ANTON MOHORIČ trgovina s čevlji lastnega izdelka CENTRALA: Ljubno — PODRUŽNICE: Jesenice, Tancarjeva hiša št. 1 (tik kolodvora); Ljubljana: Gosposvetska cesta 13 (Kolizej)</p>			
<p>Obilo sreče v novem letu želi svojim naročnikom MIDOFER ALOJZ modno krojaštvo NOVO MESTO</p>	<p>JOSIP KOBE trgovina s špecerijo in delikateso NOVO MESTO</p>	<p>AVGUŠTIN OKROGLIČ ZIDARSKO PODJETJE gradi — projektira, izvršuje jamska, vodna nadzemna in vsa ostala stavbna dela NOVO MESTO Seidlova c. 7</p>	<p>Veselo novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem mesarija DOLENC NOVO MESTO</p>			
<p>Knaflič & Mirtič ključavničarstvo in vodovodne instalacije NOVO MESTO KANDIJA</p>	<p>Gvido Dolenc fotoateljé NOVO MESTO</p>	<p>Ivan Bernik izdelovanje žaluzij, okenskih rolet in zaves LJUBLJANA Linhartova ulica 8</p>	<p>Gostilna pri »Urški« Litija</p>	<p>Gerbec Franjo špecerija Gosposvetska cesta 13 LJUBLJANA</p>	<p>Lovro Pičman vodovodna inštalacija, centralne kurjave in kleparstvo LJUBLJANA Hirska ul. 15, Tel. 29-11</p>	<p>Zindra Adolf izdelovanje vseh vrst čevljev Litija</p>
<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM IN PRIJATELJEM lekarna USTAR — Ljubljana</p>	<p>„NOVOBOR“ splošna industrijska delniška družba Ljubljana — Novo mesto</p>					
<p>SREČNO NOVO LETO ŽELI svojim odjemalcem in priporoča se za nadalje POHIŠTVO MALENSĚK specialiteta klasične mobilije LJUBLJANA — DRAVLJE, CELOVSKA C. 258 pri tramvajski postaji »Slepi Janez«</p>	<p>Brzojavni naslov: DOLOP</p>	<p>NOVO MESTO TELEFON ŠT. 27 DOLENSKA OPEKARNIŠKA KOMANDITNA DRUŽBA PREČNA PRI NOVM MESTU</p>				

S Štajerske čestitajo k novemu letu

JERNEJ FIDLER mesarija MARIBOR vogal Gosposke in Gregor- čičeve ulice	DRAGOTIN CUTIČ vdova puškar in trgovina s strelivom MARIBOR, Slovenska ul. 18	GASPARIC STEFAN čevljar MARIBOR Orožnova ulica 6	JUSTIN GUSTINCIC mehanična dela, trgovina koles, prodaja rabljenih strojev in železa MARIBOR Tattenbachova ulica 14	ERNEST GEET medičar in svečar MARIBOR, Gosposka ul. 13	MARIJA HRAST slastičarna MARIBOR, Stolna ulica	NEUBERG FRANO čevljar MARIBOR, Vodnikov trg
ANTON PAB trgovina MARIBOR, Slovenska ul.	TEREZIJA PAVLIČ restavracija pri Glavni pošti MARIBOR, Stolna ul. 10	SREČKO FHLAR manufakturna trgovina MARIBOR, Gosposka ul. 5	Srečno in veselo novo leto želi MAKS PUCHER mod. predmeti za dame in gospode, perilo, platno, belo blago, pletenine in drobno blago MARIBOR, Gosposka ul. 19	SPLOŠNA nabavjalna in hranilna zadruga F. Z. S. O. Z. MARIBOR	ALBERT VICEL spec. trgovina s kuhinjsko posodo MARIBOR, Gosposka ul. 5	Pletarna - Ptuj F. Z. S. O. Z.
Maček Viktor Slov. Bistrica	Pečnik Frane Avtopedija - Avtotaksi PTUJ, Alkerčeva ulica	Zadružna elektrarna za Ptuj, Breg in okolico v Ptuj F. Z. S. O. Z.	FUST RUDOLF gostilna in mesarija TRBOVLJE II	BOŽIČ JAKOB gostilna in mesarija TRBOVLJE	SKOBERNE ANTON krojaški mojster TRBOVLJE	POVŠE FANI gostilna TRBOVLJE I
Korbar Rudolf gostilna in prenočišče ZAGORJE OB SAVI (nad postajo)	"SK AMATER" TRBOVLJE I	KNJIGARNA "PANONIA" LJUTOMER	R. E. Mihelčič ZAGORJE OB SAVI	SEVŠEK Ludvik in Antonija gostilna in mesarija ZAGORJE OB SAVI	Rudniška restavracija DRNOVSEK Ivan in Pavla Toplice 13 ZAGORJE OB SAVI	F. M. Rosina parna pekarna, branjarja ZAGORJE OB SAVI

**ČETE GASILSKE ŽUPE
LAŠKEGA SREZA**
TRBOVLJE

JOZE HAUCK
podjetnik in posestnik
Trbovlje I

Anton Medvešek
krojaštvo in trgovina s manufakture
TRBOVLJE Vode

EDUARD RASTEIGER
obl. konc. instalater vodovodov
Telefon 25 PTUJ Telefon 22

**Fr. Bernhardov sin
Gustav Bernhard**
zaloga stekla in porcelana
MARIBOR, Aleksandrova c. 17

Inž. arh. JELENEC & inž. ŠLAJMER
GRADBENO PODJETJE IN TEHNIŠKA PISARNA D. Z. O. Z.
MARIBOR, VRAZOVA ULICA št. 11 - Telefon 22-12

Vsem svojim cenj. naročnikom
želi srečno novo leto.
Trden temelj

RADIO MARIBOR
F. Z. S. O. Z.
Glavni trg 1 - vogal državni most

Veselo in srečno novo leto želi
"PUTNIK"
oficielni potovalni biro in konces. menjalnica
Tujsko-prometne zveze za bivšo mariborsko oblast
MARIBOR Trg Svobode - Grad
Podružnice: Maribor, gl. kol., Celje, št. 11, G. Radgona, Dravegrad, Rog. Slatina

si stavite, ako pridobite vašemu podjetju stalne
odjemalce. Treba pa jih je od časa do časa opo-
zarjati na vaše blago, na novosti vaše stroke,
kar vam oskrbi novodobna reklama. - Vedno kaj
novega naj prinaša vaša reklama, ako naj bo
učinkovita; posebno za časopise, cenike, prospek-
te, ilustracije i.t.d., se poslužujte klišejev, ki vam
jih nudi v najmodernejši tehniki
Klišarna Jugografika
Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

Srečno in veselo novo leto želi vsem mariborskim
naročnikom in čitateljem za podružnico »Sloven-
skega Naroda« v Mariboru
GREŠAK IVAN
stalni dopisnik in zastopnik uprave
MARIBOR Strossmayerjeva ul. 3b

12 Din mesečno
NAJBOLJSI IN NAJCENEJSI
INSERCIJSKI ORGAN -
MALI OGLASI BESEDA 50 P
EDINI POPOLDANSKI LIST
SLOVENIJE. - UPRAVA
LJUBLJANA, KNAFLJEVA 5

Srečno in veselo novo leto želi
L. LAURICH
TOVARNA USNJA
Slov. Konjice

Srečno in veselo novo leto želi
PUGEL & ROSSMANN
veletrgovina s vinom
MARIBOR Trg Svobode

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI
HERMAN GOL
VELENJE

MARIJA ZEMLJIC
hotel, restavracija in kavarna
"O R E L"
MARIBOR

"Slovenski narod"

TRGOVSKO IN UMETNO VRTNARSTVO
IGNAC VAUDA
cvetličarna
Tiha pot PTUJ Miklošičeva ul. 5

Zvočni kino »DELAVSKI DOM« - Trbovlje
BEN HUR - BELI ANGEL - DAMA S KA-
MELJAMI (GRETA GARBO) - DVAJAK PROS-
JAK - DOBRA ZEMLJA - BELI JORGOVAN
- SAN FRANCISCO - SHERLOK HOLMES
- DRUGA MATI - KREUTZERJEVA SONATA
- MAYERLING - IRENA - KONCERT NA
DVORU - PRERUJSKI PEVEC - DEKLE S
PLANIN - ANGEL - KAR HOCETE (ELISA-
BETH BERGNER)

FRANC SERŠEN
trgovina manufakture, špecerije in galanterije -
HOTEL
LJUTOMER

HOTEL
"EVROPA"
v Celju
ŽELI SVOJIM CENJENIM GOSTOM VESELO
IN SREČNO NOVO LETO

Josip Benko
tovarna mesnih izdelkov
MURSKA SOBOTA

VSEM POTNIKOM ŽELI PRAV SREČNO
IN VESELO NOVO LETO
avtobusno podjetje
VIKTOR FAKTOR
GRNA - PREVALJE

SREČKO KRAJNC
Import - Export
Pesnica

GREENKO FRANC
pekarna
Trbovlje II

FRANJO LEVEC
poslovodja podružnice
»BATA«
TRBOVLJE I

Oz raznih krajev čestitajo k novemu letu

SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi svojim cenj. odjemalcem in prijateljem

LEKARNA USTAR

LJUBLJANA

Vsem cenjenim gostom in odjemalcem ZELIM SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1938!

Obenem Vam tudi nudim raznovrstno domače šganje in likerje. Pristni domači malinovci ter dobra štajerska in bizelska vina. V zalogi imam tudi jamaica rum ter spirit iz tovarne »UNION«, Ljubljana. Imam tudi zalogo »Radenske vode«.

JANEŽIČ VIKTOR
gostilna in trgovina z šganjem in vinom

PSATA ŠT. 23 p. DOMŽALE pri LJUBLJANI

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM TVRDKA

I. KNEZ - Ljubljana

Zavese vam ohrani sodobna potezna BILOGO naprava. Prodaja in montira

R. SEVER - Marjini trg 2

Otroški vozilčki najnovjših modelov
Dvokolesa, motorji, tricikli
Šivalni stroji pogreznjivi

PO ZELO NIZKI CENI - CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 - Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 28

Srečno

NIVEA CREME

Novo leto!

Zaradi izredno velikega števila svojih prijateljic in prijateljev Vam morem samo na ta način vsem skupaj želeli Srečno Novo leto. Kakor v preteklem letu bom ostala tudi v letu 1938 na straži, da Vam ohranim kožo zdravo, svežo in močno. Zato napijaj na Vaše zdravje in... na Vašo zdravo kožo.

SREČNO, USPEHOV POLNO LETO 1938 želi svojim poslovnim prijateljem

IVAN BRAJAN
CARINSKI POSREDNIK

LJUBLJANA, postopje glavne carinarnice

Srečno in veselo novo leto želi svojim naročnikom

POVŠIN VALENTIN
moški in damski krojač
JEZICA 12
ter se priporoča še nadalje

PIO RADONIČ
veletrgovina vina in šganja
LJUBLJANA, Stara pot 9

SREČNO NOVO LETO želi tvrdka

TURK FRANC
sobečnik in piskar

STOŽICE št. 134
Priporočam se za nadaljnjo naklonjenost

PETKOVSEK Franc
splošno kolarstvo, izdelovanje karoserij
Ljubljana, Holzapflova ul. 21

S pojedino, godbo in plesom in petjem, z voščili, poljubi, darili in cvetjem slavili smo novega leta prihod. A slavnosti tam so le dobro uspele, kjer v skledah so teče »JAJNINE« duhte, poznane po finem okusu pousod

URE-BUDILKE SREBRNINO ZLATNINO

dobite v največji izbiri pri

H. Suttner

Ljubljana 5

Zahtevajte brezplačni cenik!

Klišeeje
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Pr. Petra navij 23

4. sobnim drugim reklamnim sredstvom se morete doseči enakega učinka, kakor v časopisnem oglaševanju. Časopisni oglaševalci so vam na voljo. Časopisni oglaševalci so vam na voljo. Časopisni oglaševalci so vam na voljo.

Kam na Silvestrov večer?

Gremo vsi k »LASANU« v SISKU na prijetno domačo zabavo s plesom in na dobro domačo kuhinjo ter dalmatinske kapljice.

Se priporoča **Ivan Lasan**

V Ljubljani ali bližnji okolici iščem večje zemljišče

na gramoznem terenu ne glede na to, ali je bodoči stavbni svet ali ne. Oferte naj točno navedejo parc. št. zemljišča, katastrsko občino, površino in ceno za 1 m² s plačilnimi pogoji.

Ponudbe je poslati listu pod geslom: »Večje zemljišče«

Restavracija - hotel „Štrukel“

priporoča za praznike novi cvček iz Gadove peči, ljutomerski burgundec, renski rizling, Budvičko pivo in specialno Tomislav pivo.

4+1 cevni super za vse valovne dolžine

Din 141.- MESEČNO PHILIPS RADIO

pri **H. SUTTNER, Ljubljana**

zastopstvu **Aleksandrova 6** Ugoden nakup starih aparatov!

Snet v razvalinah
Pustolovski romani

Indijancem ni preostajalo nič drugega, nego umikati se pred neznanim, zahrbtno ubijajočim orožjem, pa naj so se še tako junaško borili. Njihova nesloga je pomagala napadajočim »bledim obrazom« bolj nego karkoli drugega pri uspešnem prodiranju pritepenec v notranjost dežele. Prve naselbine sira Humphreya Gilberta in sira Walterja Ralegha, ki je nazval v »najbogatejši, najrodovitnejši in najbolj zdravi« deželi sedanjo obalo Sv. Karoline »Virginijo«, so izginile brez sledu. Stevilo naseljenecv pa takrat ni bilo veliko - sto, največ dvesto se jih je upalo vedno v pustinjo, kjer jih je pokosila smrt od lakote ali nepričakovanih naskoki Indijancev.

Sele po letu 1606 je bila ustanovljena ameriška družba ki ji je nudil kralj Jakob I. razne ugodnosti in pravice. Leta 1624 je nastala iz teh začetkov prva svobodna naselbina v Virginiji, obenem so pa kalvinisti, nasprotniki papeževnega bogoslužja, ki so se bili zatekli kot »puritanci« preko Holandske tja za ocean, ustanovili naselbino Plymouth.

Deset let pozneje vidimo, kako poganja iz tal Maryland kolonija v Massachusettsu, Connecticutu Rhode Islandu in Mainu. leta 1664 nastane Karolina New York - nazvan tako na čast bratu Jakoba II. vojvodi Yorkskemu - in dalje New Jersey in Delavar.

Vse te naselbine se morajo torej zahvaliti za svoj nastanek slepi verski nestrpnosti Evrope, - je pripomnil Arthur.

Ne samo te, temveč tudi druge, kajti Pennsylvanijo so ustanovili W. Penn in kvakerji, ki so jim delali v Virginiji težave zaradi njihove veroizpovedi. Penn je jel baje ravnati z Indijanci lepo tako, da si je pridobil njihovo zaupanje in prodril je z njihovim soglasjem tja do Modrih gora. Takrat je postala Amerika zatočišče vseh veroizpovedi in verskih sekt, ki so se tu nemoteno razvijale.

Angleški puritanci, irski presbiteri, društvo prijateljev - vsa ta mešanica narodnosti in veroizpovedi je živela tu skupaj v miru in pravi svobodi. Zemlje je bilo v Virginiji takrat povsod ne samo dovolj, temveč celo preveč. Zato so uporabljali za obdelovanje polja tudi tja izgnane zločince in afriške zamorce ali ljudi brez denarja, ki so služili, da bi postali za to pozneje lastniki kosa zemlje.

Nasprotno pa v Angliji niso ustanavljali enotnih plantaž, temveč urejene vase s cerkvami in šolami. Ugodnost obale je dala pobudo za procvitajoče ribarstvo, pomorstvo in trgovino.

Takrat so veljale vse te naselbine za svobodne, bile so pod angleško zaščito. toda vsi so že takrat dobro vedeli, da bi si rade priborile neodvisnost. dočim je Anglija napenjala vse sile, da bi utrdila svojo nadvlado. Zato je strogo pazila na zakonodajo, vojaško finance, sodišča urade in celo na verske zadeve.

V prvi vrsti je pa gledala Anglija na trgovske pravice, ki so donosale materinski deželi naseljen-

cev bogate dohodke. Opozarjam samo na določbo iz leta 1660, da smejo voziti po morju samo v Angliji zgrajene trgovske ladje s posadkami, v katerih so najmanj tri četrtine Angležev. To je že samo pomenilo angleško premoč v trgovini. Drugi pogoj, zagotavljaljoč Angliji odločilni vpliv, je bila določba, da se sme kolonialno blago izvažati samo preko angleških pristanišč.

Obenem z ekspanzivitnostjo Anglije je jela hrepeneti po novih kolonijah v toli hvaljeni deželi tudi Francija, samo da je ubrala čisto drugačna pota za dosego moči nad Ameriko. Dočim so osvajali angleški naseljenci zemljo zase in živeli v stalnem boju na življenje in smrt z domačim prebivalstvom dežele, so navezovali Francozi z Indijanci prijateljstvo, vodili z njimi trgovino in si prizadevali pridobiti njihovo zaupanje.

Francoske naselbine so se naglo razvile in Anglija se je čutila prikrajšano. Kmalu je prišlo do prvih razprtij, če se ne motim leta 1629. Sledila je osemletna vojna »kralja Viljema«, potem pa »kraljice Ane« kot odmev vojne za španski prestol, dokler ni končno leta 1763 Anglija premagala Francije - po ironiji usode pa samo zato, da bi s tem napravila začetek razpada svoje ameriške države.

Kolonisti, ki so bili spoznali svojo vojaško in finančno moč, so zahrepeneli po samostojnosti in hoteli so sami vzeti v roko usodo svoje domovine. Anglija je storila usodno napako, da je vodila svojo politiko tako da je morala vzbuditi med naseljenecv nezadovoljstvo. Vedno višje carine so dal-pobudo za obsežno tihotanstvo in kruto preganjanje ameriških nezadovoljnejev. Novi davki, ki jih

je leta 1765 naprtil parlament naseljenecv so silno razburili duhove vinginskih in massachusettskih prebivalcev. Posledica tega je bil kongres devetih kolonij v New Yorku, kjer je bil sklenjen protest in resolucija, odrekajoča parlamentu pravico predpisovati nove davke brez soglasja kolonij. Vlada je navidez popustila, toda že čez dve leti je uvedla carino na steklo, svinec, barve, papir in čaj.

Bostonci so odgovorili z ostrim bojkotom angleških izdelkov in blaga. Prve krvave demonstracije sta zatriu tu dva polka in vojno brodogje. Leta 1770 je prišlo do novega spopada, med katerim je vojaštvo ubilo tri prebivalce Bostona, več je bilo pa ranjenih. Dve leti pozneje je bila zažgana vladna ladja »Gaspee« in tajne protiangleške organizacije so se širile po vseh naselbinah. Odstavitev B. Franklina je še povečala nezadovoljstvo. In ko so tako leta 1773 pripadle pred Boston angleške ladje s čajem, ga ni kupil nihče niti grama. Družba nezadovoljnejev se je preoblekla v Indijance in pometala v morje ves tovor. V naslednjih letih je spor dozorel in moral je biti poravnani.

General Gage jo po naročilu vlade navallil na mestece Concord, kjer je pa komaj ušel smrti. In ko je proglasila proklamacija dne 23. avgusta 1775 naseljenecv za upornike, jo postala vojna neizogibna.

Washington je prevzel poveljstvo in ko so 4. marca 1776 Američani zasedli grife pri Bostonu, so morali Angleži vkrcati svojo vojsko in zapustiti Boston 4. junija je bila javno proglašena neodvisnost trinaestih kolonij.

Tu prečitajte samo besede proclasa, ki ga je ohranil moj ded v prvotnem besedilu in v zadnji.